

Slovenska A1

Textläsning

Adaptering, accentuering,
ordlistor och kommentarer av
Morgan Nilsson

Version
18 juni 2013

TEXT 1

To je Mílan.

To je Mílan Novák.

To je Alénka.

To je Alénka Novák.

tó

jê

det

är

TEXT 2

Kdó je tó?

To je Pétər.

To je Pétər Novák.

Kdó je tó?

To je Nína.

To je Nína Novák.

kdó [gdó]

vem

TEXT 3

Kdó je tó?

To je Ríhard.

To je Ríhard Novák.

Kdó je tó?

To je Matêja.

To je Matêja Novák.

TEXT 4

Mílan Novák je Slovénac.

Ali je túdi Pétar Novák Slovénac?

Já, Pétar Novák je túdi Slovénac.

Je túdi Ríhard Slovénac?

Já, túdi Ríhard je Slovénac.

Mílan, Pétar in Ríhard so Slovenci.

Slovénac	sloven
ali	?
já	ja
túdi	också, även
so	är
in	och

TEXT 5

Mílan Novák: – Jáz səm Slovénəc.

Pétər Novák: – Túdi jáz səm Slovénəc.

Ríhard Novák: – Túdi jáz səm Slovénəc.

Mílan, Pétər in Ríhard Novák: – Mí smo Slovenci.

Alénka Novák je Slovénka.

Túdi Nína Novák je Slovénka.

Ali je túdi Matêja Slovénka?

Já, túdi Matêja je Slovénka.

Alénka, Nína in Matêja Novák so Slovénke.

jáz [jás]

səm

mí

smô

pa

Slovénka

jag

(jag) är

vi

(vi) är

och

slovenska

TEXT 6

Alénka Novák rêče: – Jáz səm Slovénka.

Nína Novák rêče: – Túdi jáz səm Slovénka.

Matêja Novák rêče: – Túdi jáz səm Slovénka.

Alénka, Nína in Matêja Novák rêčejo: – Mí smo Slovénke.

Mílan Novák je môški.

Alénka Novák pa ní môški.

Alénka Novák je žénska.

Mílan Novák pa ní žénska.

rêče

môški

pa

ní

žénska

säger

man (av **móž** *make*)

och, men

är inte

kvinna (av **žêna** *hustru*)

TEXT 7

Ríhard Novák je děčək.

Túdi Pétər je děčək.

Ámpak Mílan Novák ní děčək.

Mílan Novák je mōški.

Matêja Novák je děklica.

Túdi Nína je děklica.

Ámpak Alénka Novák ní děklica.

Alénka Novák je žénska.

Ali je Pétər děklica?

Nê, Pétər ní děklica. Děčək je.

Ali je Alénka mōški?

Nê, Alénka ní mōški. Žénska je.

Ali je Matêja děčək?

Nê, ní děčək. Děklica je.

Ali je Mílan žénska?

Nê, ní žénska. Môški je.

Ali je Alénka déklica?

Nê, Alénka ní déklica. Žénska je.

Ali je Mílan déčək?

Nê, ní déčək. Mílan je môški.

déčək

ámpak

déklica

pojke

men

flicka

TEXT 8

Pétər je Mílanov sín.

Pétər je túdi Alénkin sín.

Túdi Ríhard je Mílanov in Alénkin sín.

Mílan je Pétrov ôče.

Mílan je túdi Ríhardov ôče.

Mílan je túdi Nínin in Matêjin ôče.

Nína je Mílanova hčérka.

Túdi Matêja je Mílanova hčérka.

Nína je túdi Alénkina hčérka.

Túdi Matêja je Alénkina hčérka.

Alénka je Nínina in Matêjina máti.

Alénka je túdi Pétrova in Ríhardova máti.

sín

son

ôče

hčérka

máti

far

dotter

mor

TEXT 9

Pétər je děčək.

Túdi Ríhard je děčək.

Pétər in Ríhard sta děčka.

Ali so Pétər, Ríhard in Mílan děčki?

Nê, samó Pétər in Ríhard sta děčka.

Mílan ní děčək. Môški je.

Nína je děklica.

Túdi Matêja je děklica.

Nína in Matêja sta děklici.

Ali so Nína, Matêja in Alénka děklice?

Nê, samó Nína in Matêja sta děklici.

Alénka ní děklica. Žénska je.

Pétər in Ríhard sta děčka.

Pétər in Ríhard sta Mílanova sinôva.

Sta túdi Alénkina sinôva.

Nína in Matêja sta déklici.

Nína in Matêja sta Alénkini hčerki.

Sta túdi Mílanovi hčerki.

Pétər je otrôk.

Túdi Nína je otrôk.

Déčək je otrôk.

Túdi déklica je otrôk.

Pétər in Nína sta otrôka.

Ríhard in Matêja sta túdi otrôka.

Pétər, Nína, Ríhard in Matêja so otrôci.

otrôk

barn

samó

bara, endast

TEXT 10

Ali sta Alénka in Mílan otrôka?

Nê, nísta otrôka.

Alénka in Mílan sta stárša.

Kdó je Pétrov ôče?

Pétrov ôče je Mílan.

Kdó je Pétrova máti?

Pétrova máti je Alénka.

Kdó je Pétrov brát?

Pétrov brát je Ríhard.

Kdó sta Pétrovi sêstri?

Pétrovi sêstri sta Nína in Matêja.

Kdó sta Pétrova stárša?

Pétrova stárša sta Mílan in Alénka.

Kdó je Ríhardov ôče?

Mílan je Ríhardov ôče.

Kdó je Ríhardova máti?

Alénka je Ríhardova máti.

Kdó je Ríhardov brát?

Pétər je Ríhardov brát.

Kdó sta Ríhardovi sêstri?

Nína in Matêja sta Ríhardovi sêstri.

Kdó sta Ríhardova stárša?

Alénka in Mílan sta Ríhardova stárša.

Kdó je Nínin ôče?

Nínin ôče je Mílan.

Kdó je Nínina máti?

Nínina máti je Alénka.

Kdó sta Nínina bráta?

Nínina bráta sta Pétər in Ríhard.

Kdó je Nínina sêstra?

Nínina sêstra je Matêja.

Kdó sta Nínina stárša.

Nínina stárša sta Mílan in Alénka.

Kdó je Matêjin ôče?

Mílan je Matêjin ôče.

Kdó je Matêjina máti?

Alénka je Matêjina máti.

Kdó sta Matêjina bráta?

Pétər in Ríhard sta Matêjina bráta.

Kdó je Matêjina sêstra?

Nína je Matêjina sêstra.

Kdó sta Matêjina stárša?

Alénka in Mílan sta Matêjina stárša.

stárš	<i>förälder</i> (av stár <i>gammal</i> , jfr. sv. <i>stor</i>)
kdó [gdó]	<i>vilka</i> (då flera personer avses)
brát	<i>bror</i>
sêstra	<i>syster</i>

TEXT 11

Kdó sta Mílanovi hčérki?

Njegôvi hčérki sta Nína in Matêja.

Kdó sta Mílanova sinôva?

Njegôva sinôva sta Pétər in Ríhard.

Kdó so Mílanovi otrôci?

Njegôvi otrôci so Pétər, Nína, Ríhard in Matêja.

Kdó je Mílanova žêna?

Njegôva žêna je Alénka.

Kdó sta Alénkini hčérki?

Njéni hčérki sta Nína in Matêja.

Kdó sta Alénkina sinôva?

Njéna sinôva sta Pétər in Ríhard.

Kdó so Alénkini otrôci?

Njéni otrôci so Pétər, Nína, Ríhard in Matêja.

Kdó je Alénkin móž?

Njén móž je Mílan.

Kdó sta Alénkini in Mílanovi hčerki.

Njúni hčerki sta Nína in Matêja.

Kdó sta Alénkina in Mílanova sinôva?

Njúna sinôva sta Pétər in Ríhard.

Kdó so Alénkini in Mílanovi otrôci?

Njúni otrôci so Pétər, Ríhard, Nína in Matêja.

– Matêja, ali si tí Pétrova sêstra?

– Já, jáz səm njegôva sêstra.

– Nína, ali si tí Matêjina sêstra?

– Já, njéna sêstra səm.

– Pétər, ali si Ríhardov brát?

– Já, njegòv brát sëm.

– Ríhard, ali si Nínin brát?

– Já, njén brát sëm.

– Gospód Novák, ali ste ví Pétrov ôče?

– Já, sëm. Njegòv ôče sëm.

– Gospá Novák, ali ste ví Nínina máti?

– Já, sëm. Njéna máti sëm.

žêna

fru, hustru

móž [móš]

(äkta) man, make

gospód [gospót]

herr

gospá

dam, fru som titel och vid tilltal

TEXT 12

Káj je tó ?

To je vlák. To je híša. To je drevó

To je stár vlák. To je stára híša. To je stáro drevó.

Vlák je stár. Híša je stára. Drevó je stáro.

To je zíd. To je césta. To je mórje.

To je nòv zíd. To je lépa césta. To je lépo mórje.

Zíd je nòv in lép. Césta je nôva in lépa. Mórje je velíko in lépo.

To je ávto. To je Alénka. To je koló.

To je njeğòv ávto. To je njeğôva žêna. To je njeğôvo koló.

Njeğòv ávto je stár. Njeğôva žêna je lépa. Njeğôvo koló je lépo.

káj		<i>vad</i>
vlák	[vlák]	<i>tåg</i>
híša		<i>hus</i>
drevó		<i>träd</i>
stár		<i>gammal</i>
zíd	[zít]	<i>mur</i>

césta	<i>väg, gata</i>
mórje	<i>hav</i>
nòv [nòw], nôva [nôva]	<i>ny</i>
lép	<i>vacker</i>
vêlik, velíka	<i>stor</i>
ávto [ávto] mask.	<i>bil</i>

TEXT 13

To je krúh. To je čokoláda. To je mesó.

To je dóbær krúh. To je dôbra čokoláda. To je dôbro mesó.

To je Mílan. To je knjíga. To je pólje.

To je njén móž. To je njéna knjíga. To je njéno pólje.

Njén móž ní stár. Knjíga je njéna. Pólje ní njegôvo.

To je kíno. To je gôra. To je jézero.

To je vêlik kíno. To je velíka gôra. To je velíko jézero.

Kíno je nòv in vêlik. Gôra je velíka in lépa. Jézero je velíko.

Kíno ní májhæn. Gôra ní májhna. Jézero ní májhno.

To je kívi. To je bréskæv. To je jáboľko.

To je májhæn kívi. To je velíka bréskæv. To je májhno jáboľko.

Kívi ní vêlik. Bréskæv ní májhna. Jáboľko ní velíko.

To je sír. To je hrúška. To je mléko.

To je mój sír. To je môja hrúška. To je môje mléko.

Sír ní tvój. Hrúška ní tvôja. Mléko ní tvôje.

jézero	<i>sjö</i>
krúh	<i>bröd</i>
čokoláda	<i>choklad</i>
mesó	<i>kött</i>
dóbær, dôbra	<i>bra</i>
knjíga	<i>bok</i>
koló	<i>cykel</i>
kíno mask.	<i>bio</i>
gôra	<i>berg, fjäll</i>
pólje	<i>fält, åker, gärde</i>
májhøn	<i>liten</i>
kívi mask.	<i>kiwi</i>
bréskøv [bréskøw] fem.	<i>persika</i>
jábołko [jábøwko]	<i>äpple</i>
sír	<i>ost</i>
hrúška	<i>päron</i>
mléko	<i>mjölk</i>
tvój, tvôja	<i>din</i>

TEXT 14

To je Slovenec.

To je Slovenka.

To je mlad Slovenec.

To je mlada Slovenka.

To je Švéd.

To je Švédinja.

To je star Švéd.

To je stara Švédinja.

To je profesor.

To je profesorica.

Profesor je star.

Profesorica je mlada.

To je moj profesor.

To je moja profesorica.

Moj profesor ni mlad.

Moja profesorica ni stara.

Moj profesor je Slovenec.

Moja profesorica je Švédinja.

To je mesto.

To je Göteborg.

To je švédsko mesto.

Göteborg je švédsko mesto.

To je Máriaor.

To je slovénsko mésto.

Máriaor je slovénsko mésto.

To je držáva.

To je Slovénija.

Slovénija je evrópska držáva.

To je Švédska.

Švédska je túdi evrópska držáva.

To je ávto.

To je Vólvo.

To je švédski ávto.

Vólvo je švédski ávto.

Káj je tó? To je növ slovénski vlák.

In tó? To je stáro in lépo drevó.

Káj pa tó? To je velíka slovénska híša.

Kdó je tó? To je Natáša. Natáša je slovénska študêntka.
Kdó je pa tó? To je Jánez. Túdi Jánez je slovénski študênt.
Kdó je tó? To je njúna švédska profésorica.

mlád [mlát]	<i>ung</i>
Švéd [švét]	<i>svensk</i>
Švédinja	<i>svenska</i>
profésor	<i>manlig professor, lärare (på gymnasium och universitet)</i>
profésorica	<i>kvinnlig professor, lärare (på gymnasium och universitet)</i>
mésto	<i>stad</i>
švédski [švétski]	<i>svensk</i>
Göteborg [gétebork]	
slovénski	<i>slovensk</i>
držáva [dəržáva]	<i>land, stat</i>
evrópski [ewrópski]	<i>europesk</i>
Slovénija	<i>Slovenien</i>
Švédska [švétska]	<i>Sverige</i>
študênt	<i>manlig student</i>
študêntka	<i>kvinnlig student</i>

TEXT 15

Káj je tó? To je híša.

In káj je tó? To sta dvě híši.

Káj pa je tó? To so trí híše.

Êna velíka híša, dvě velíki híši, trí velíke híše.

In káj je tó? To je vlák.

Pa tó? To sta dvě vláka.

Pa tó? To so tríje vláki.

Ên nòv vlák, dvě nôva vláka, tríje nôvi vláki.

Káj pa je tó? To je písmo.

In tó? To sta dvě písmi.

Káj pa tó? To so trí písma.

Êno stáro písmo, dvě stári písmi, trí stára písma.

So tó študêntke? Já, to so môje študêntke.

Je to stòł? Já, to je mój stòł.

Káj pa je tó? To so môji časopísi.

Ali je to jézero? Já, to je velíko jézero.

Ali sta to pólji? Já, to sta velíki pólji.

Káj pa je tó? To so velíka mésta.

To je májhna rôka.

To sta dvě májhni rôki.

To so trí májhne rôke.

To je stára slovénska úra.

To sta dvě stári slovénski úri.

To so trí stáre slovénske úre.

To je nôva, lépa míza.

To sta dvě nôvi, lépi mízi.

To so trí nôve, lépe míze.

To je mláda slovénka študêntka.

To sta dvé mládi slovénki študêntki.

To so trí mláde slovénke študêntke.

To je velíka evrópska držáva.

To sta dvé velíki evrópski držávi.

To so trí velíke evrópske držáve.

To je njúna nôva profésorica.

To sta njúni dvé nôvi profésorici.

To so njúne trí nôve profésorice.

To je mój švédski časopís.

To sta môja dvá švédska časopísa.

To so môji tríje švédski časopísi.

To je nòv slovénki ávtobus.

To sta dvá nôva slovénka ávtobusa.

To so tríje nôvi slovénki ávtobusi.

To je májhæn in dóbær hotél.

To sta dvá májhna in dôbra hotéla.

To so tríje májhni in dôbri hotéli.

To je mlád švédski študênt.

To sta dvá mláda švédska študênta.

To so tríje mládi švédski študênti.

To je velíko, lépo jézero.

To sta dvé velíki, lépi jézeri.

To so trí velíka, lépa jézera.

To je nôvo, velíko ôkno.

To sta dvé nôvi, velíki ôkni.

To so trí nôva, velíka ôkna.

To je májhno švédsko mésto.

To sta dvé májhni švédski mésti.

To so trí májhna švédska mésta.

To je slovénsko kosílo.

To sta dvě slovénski kosíli.

To so trí slovénška kosíla.

To je stár slovénski profésor.

To sta dvě stára slovénška profésorja.

To so tríje stári slovénski profésorji.

To je mlád švédski inženír.

To sta dvě mláda švédska inženírja.

To so tríje mládi švédski inženírji.

písmo	<i>brev (pis- skriva)</i>
stòl [stòw]	<i>stol</i>
časopís	<i>tidning (čas tid, pis- skriva)</i>
rôka	<i>hand, arm</i>
úra	<i>klocka, timme (ty. Uhr, it. ora)</i>
míza	<i>bord (lat. mensa)</i>
ávtobus [áwtobus]	<i>buss</i>
hotél	<i>hotell</i>
ôkno	<i>fönster</i>
kosílo	<i>lunch, middag (mitt på dagen)</i>
inženír	<i>ingenjör</i>

TEXT 16

Kóliko je êna in êna?	Êna in êna je dvě.
Kóliko je êna in dvě?	Êna in dvě je trí.
Kóliko je dvě in dvě?	Dvě in dvě je štíri.
Kóliko je dvě in trí?	Dvě in trí je pét.
Kóliko je trí in trí?	Trí in trí je šest.
Kóliko je trí in štíri?	Trí in štíri je sédǎm.
Kóliko je štíri in štíri?	Štíri in štíri je ósǎm.
Kóliko je štíri in pét?	Štíri in pét je devét.
Kóliko je pét in pét?	Pét in pét je desét.
Kóliko je úra?	Úra je êna.
Kóliko je úra?	Úra je dvě.
Kóliko je úra?	Úra je trí.
Kóliko je úra?	Úra je štíri.
Kóliko je úra?	Úra je pét.
Kóliko je úra?	Šest.
Kóliko je úra?	Sédǎm.
Kóliko je úra?	Ósǎm.
Kóliko je úra?	Devét.

Kóliko je úra?

Desét.

níč

inget, noll

štíri

fyra

kóliko

hur mycket

pét

fem

šést

sex

sédəm

sju

ósəm

åtta

devét

nio

desét

tio

úra

klocka, timme

TEXT 17

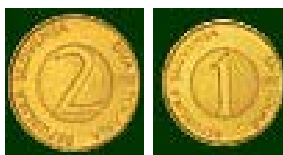
Kóliko je tó?

To je ên tólar.

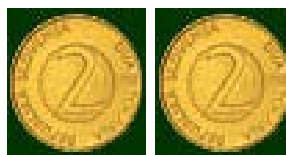
Kóliko je pa tó?

To sta dvá tólarja.

Kóliko je pa tó?

To so tríje tólarji.

Kóliko je pa tó?

To so štírje tólarji.

tólar -ja

tolar (tidigare slovensk valuta)

TEXT 18

Kóliko je tó?

To je pét tólarjev.

Kóliko je pa tó?

To je sédãm tólarjev.

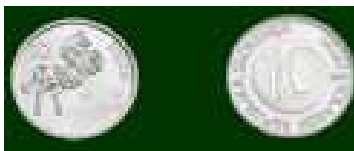
Kóliko je pa tó?

To je ósãm tólarjev.

Pa tó?

To je devét tólarjev.

Kóliko je pa tó?

To je desét tólarjev.

Túdi tó je desét tólarjev.

Pa tó?

To je pétnajst tólarjev.

Káj pa tó?

To je enájst tólarjev.

In tó?

To je dvánajst tólarjev.

Kóliko je pa tó?

To je ósemnajst tólarjev.

Kóliko je tó?

To je dvájset tólarjev.

Káj je pa tó?

Túdi tó je dvájset tólarjev.

Kóliko je pa tó?

To je pétdeset tólarjev.

Pa tó?

Tó je túdi pétdeset tólarjev.

enájst

dvánajst

trínajst

štírinajst

pétnajst

elva

tolv

tretton

fjorton

femton

šéstnajst	<i>sexton</i>
sédəmnajst	<i>sjutton</i>
ósəmnajst	<i>arton</i>
devétnajst	<i>nitton</i>
dvájset	<i>tjuogo</i>
trídeset	<i>trettio</i>
štírideset	<i>fyrtyo</i>
pétdeset [pédeset]	<i>femtio</i>

TEXT 19

In kóliko je tó? – To je sédəminpétdeset tólarjev.

Pa tó? – To je trínósəmdeset tólarjev.

To je stó tólarjev.

Túdi tó je stó tólarjev.

To je dvésto tólarjev.

To je pétsto tólarjev.

Tó je pa tristo ênaindvájset tólarjev.

To je tísoč tólarjev.

Tísoč tólarjev so štirje évri in pétindvájset cêntov.

Ên évro je dvésto pétintrídeset tólarjev.

Tó pa je pét tísoč tólarjev.

Pét tísoč tólarjev je ênaindvájset évrov in pétindvájset cêntov.

Tó je desét tísoč tólarjev.

Desét tísoč tólarjev je dváinštírideset évrov in pétdeset cêntov.

Êna švédská króna je pétindvájset tólarjev.

Stó tólarjev pa so štíri švédske króne.

šéstdeset [šézdeset]

sextio

sédæmdeset

sjuttio

ósæmdeset

åttio

devétdeset [devédeset]

nittio

stó

hundra

tísoč

tusen

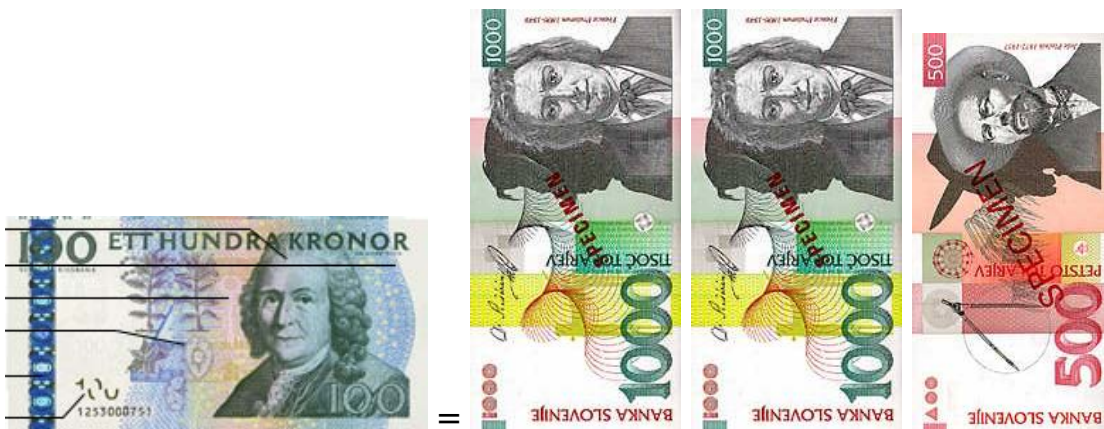
TEXT 20

Desét krón je dvésto pétdeset tólarjev.

Tísoč tólarjev je štírideset krón.

Stó krón je pa dvá tísoč pétsto tólarjev.

TEXT 21

To je Slovéniija.

To je Evrópa.

Slovénija je v Evrópi.

Slovénija leží v Evrópi.

To je Švédska.

Túdi Švédska leží v Evrópi.

Slovénija je evrópska držáva.

Túdi Švédska je evrópska držáva.

Slovénija in Švédska sta evrópski držávi.

Ávstriija in Itáliija sta túdi evrópski držávi.

Evrópa [ewrópa]

Europa

v [u] + Lok

i

Slovénija

Slovenien

leží

ligger

evrópski [ewrópski]

europesk

držáva [dəržáva]

land, stat

Ávstrija [ávstrija]
Itálija

Österrike
Italien

TEXT 22

Túdi Hrváška in Madžárska sta evrópski držávi.

Slovénija, Ávstrija, Itálija, Hrváška in Madžárska so evrópske držáve.

Slovénija je májhna držáva.

Švédska ní májhna. Velíka je.

Slovénija ní velíka. Májhna je.

Švédska je večja kot Slovénija.

Slovénija je mánjša kot Švédska.

Rúsija je najvéčja držáva v Evrópi.

Vátikan je najmánjša držáva v Evrópi.

Slovénija je májhna evrópska držáva,

ámpak Vátikan je najmánjša držáva v Evrópi.

Švédska je velíka evrópska držáva,

ámpak Rúsija je najvéčja držáva v Evrópi.

Hrváška [xərváška]

Kroatien

mánjši [mánši]

mindre

Madžárska

Ungern

věčji

större

Rúsija

Ryssland

nájvěčji

störst

Vátikan

Vatikanen

nájmánjši [nájmanši]

minst

TEXT 23

Ljubljána je slovénsko mésto.

Stóckholm je švédsko mésto.

Ljubljána je velíko slovénsko mésto.

Ljubljána je nájvécje slovénsko mésto.

Ljubljána je glávno mésto Slovénije.

Stóckholm je velíko švédsko mésto.

Stóckholm je nájvécje švédsko mésto.

Stóckholm je glávno mésto Švédske.

Stóckholm je vécji kot Ljubljána.

Ljubljána je mánjša kot Stóckholm.

Dúnaj je nájvécje avstrijsko mésto.

Dúnaj je glávno mésto Ávstrije.

Zágreb je nájvécje hrváško mésto.

Zágreb je glávno mésto Hrváške.

Rím je najvéčje italijánsko mésto.

Rím je glávno mésto Itálie.

Búdimpešta je najvéčje madžársko mésto.

Búdimpešta je glávno mésto Madžárske.

Mílan Novák živí v Slovéniji.

Jê Slovénec.

Mílan Novák živí v Ljubljáni.

Túdi Alénka Novák živí v Slovéniji.

Jê Slovénka.

Alénka Novák živí v Ljubljáni.

Túdi Mílanovi in Alénkini otrôci živíjo v Slovéniji.

Túdi otrôci so Slovenci.

Alénka in Mílan Novák in njúni otrôci živíjo v Ljubljáni.

glávni [gláwni]

huvud-

kôt

än

Dúnaj

Wien

TEXT 24

To je híša.

To je májhna híša.

Túkaj živíta Alénka in Mílan Novák.

Híša je njúna.

Njúna híša ní velíka. Májhna je.

Njúna híša je v Ljubljáni.

Alénka in Mílan Novák živíta v májhni híši v Ljubljáni.

Ali je to híša Alénke Novák?

Já, to je njéna híša.

Ali je to híša Mílana Nováka?

Já, to je túdi njegôva híša.

V híši stanúje Alénka Novák.

V híši stanúje túdi Mílan Novák.

V híši stanújeta Alénka in Mílan Novák.

V híši stanújejo Alénka, Mílan in njúni otrôci.

Alénka, Mílan in njúni otrôci stanújejo v májhni híši v Ljubljáni.
Živíjo v Slovéniji.

Túkaj je Slovénija.

Túkaj je Ljubljána.

Ljubljána je v Slovéniji.

Ljubljána je slovénsko mésto.

Ljubljána je velíko slovénsko mésto.

Ljubljána je glávno mésto Slovénije.

Túkaj je gospód Novák.

Njegôvo imé je Mílan.

Njegòv priímæk je Novák.

Imenúje se Mílan Novák.

Túkaj je njegôva žêna.

To je gospá Novák.

Njéno imé je Alénka.

Njén priímæk je Novák.

Imenúje se Alénka Novák.

Mílan Novák je njén móž.

Mílan in Alénka Novák sta móž in žêna.

Živíta v Ljubljáni.

Stanújeta v májhni híši.

Túkaj je njúna híša.

Njúna híša ní velíka. Je májhna.

Njúna híša je v Ljubljáni.

Túkaj sta Mílanova in Alénkina sinôva.

To sta Pétər in Ríhard.

Túkaj sta Mílanovi in Alénkini hčérki.

To sta Nína in Matêja.

Túkaj so Mílanovi in Alénkini otrôci.

To so Pétər, Nína, Ríhard in Matêja.

Túkaj je družína Novák: Mílan in Alénka, Pétər, Nína, Ríhard in Matêja.

Káj je tó?

To je Mílanova in Alénkina híša.

Kjé je njúna híša?

Njúna híša je v Ljubljáni.

Kjé pa je Ljubljána?

Ljubljána je v Slovéniji.

Kjé je pa Slovénija?

Slovénija je v Evrópi.

Káj pa je tó?

To je Švédska.

Pa tó?

To je Hrváška.

Pa tó?

Itálíja.

Pa tó?

To je Ávstrija.

Káj je pa tó?

To je Madžárska.

hrváški [xərváški]

kroatisk

Rím

Rom

italijánski

italiensk

Búdimpešta

Budapest

madžárski

ungersk

živí

lever, bor

imé

namn, förnamn

príimøk

efternamn

imenúje se

kallar sig, kallas, heter

kjé

var

TEXT 25

Kjé je pa Ljubljána?

Ljubljána je v Slovéniji.

Kjé je pa Rím?

Rím je v Itáliji.

Kjé je pa Dúnaj?

Dúnaj je v Ávstriji.

Kjé je Zágreb?

Zágreb je na Hrváškaem.

Pa Búdimpešta?

Búdimpešta je na Madžárskaem.

Kjé je pa Stóckholm?

Stóckholm je na Švédskæm.

Kjé živíjo Slovenci?

Slovenci živíjo v Slovéniji.

Kjé živíjo pa Švédi?

Švédi živíjo na Švédskæm.

Kjé živíjo pa Hrváti?

Hrváti živíjo na Hrváškaem.

Kjé pa Madžári?

Madžári živíjo na Madžárskem.

Kjé živíjo Italijáni?

Živíjo v Itáliji.

Pa Avstrijci?

Avstrijci živíjo v Ávstriji.

Kjé živí pa Mílan Novák?

Ôn živí pa v Ljubljáni.

Ali Mílan živí v Slovéniji?

Já, živí v Slovéniji, kær je Ljubljána v Slovéniji.

Ljubljána je glávno mésto Slovénije.

Ljubljána je velíko slovénsko mésto.

Ali je túdi Pirán velíko slovénsko mésto?

Nê, Pirán je májhno mésto.

Ali je Máriaor velíko slovénsko mésto?

Já, Máriaor je velíko mésto.

Ljubljána in Máriaor sta velíki slovénski mésti, Pirán, Portoróž

in Ízola pa so májhna slovénska mésta.

Hrvát [xərvát]

kroat

Madžár

ungrare

Avstríjæc [awstríjæts]
Italiján

österrikare
italienare

TEXT 26

Kakó se imenúje glávno mésto Slovénije?

Imenúje se Ljubljána.

Kakó se imenúje glávno mésto Švédske?

Imenúje se Stóckholm.

Kakó se imenúje glávno mésto Itálie?

Imenúje se Rím.

Kakó se pa imenúje glávno mésto Hrváške?

Imenúje se Zágreb.

kakó

hur

TEXT 27

Följande text är från s. 3 i läroboken *Odkrívajmo slovénsčino* (Låt oss upptäcka slovenskan, 1995) av Metka Čuk, Marjanca Mihelič och Gita Vuga.

Andrèj: – Pétər, živjo!

Pétər: – Ô, živjo! Kakó si?

Andrèj: – Dôbro. Pa tí?

Pétər: – Hvála, ní slabó.

Ána, tó je mój prijáatelj Andrèj.

Andrèj, tó je môja prijateljica Ána.

Ána: – Dóbər dán!

Andrèj: – Me veselí!

Ána: – Ví ste prevajäləc, a nê?

Andrèj: – Já. Káj pa ví?

Ána: – Túdi jáz səm prevajálka.

Andrèj: – A ste iz Ljubljáne?

Ána: – Já. A ví túdi?

Andrèj: – Nê, jáz səm pa iz Kránja.

Od kód ste?

Od kód si?

Od kód ste domá?

Od kód si domá?

Iz Postójne.

Iz Kámnika.

Iz Nôve Goríce.

Iz Kópra.

Iz Göteborga.

Iz Stóckholma.

Iz Úppsale.

Iz Ósla.

Iz Vísbyja.

Iz Kópenháгна.

Iz Málmöja.

Iz Hélsinkov.

dán

dag

zdrávo

hej

živijo [živijo] / živjo [živjo]

hej

jútro

morgon

večer

kväll

na svídenje

på återseende, adjö, hej då

sréčno

hej då, ha det bra

adíjo

hej då

láhək, láhka

lätt

nóč

natt

hvála

tack

mê

mig

veselí

glädjer

prevajáləc¹ [prevajáləts]

översättare

¹ I ordlistor utnyttjas tecknet **ł** även före den flyktiga vokalen **ə** för att ange att uttalet blir [w] när den flyktiga vokalen faller bort. Framför den flyktiga vokalen uttalas

slabó	<i>dåligt</i>
prijátelj [prijátel]	<i>vän</i>
prijáteljica	<i>väninna</i>
prevajálka [prevajawka]	<i>kvinnlig översättare</i>
iz + Gen	<i>från, ur</i>
od kód [otkót]	<i>varifrån</i>
domá	<i>hemma</i>

dock naturligtvis [l] eftersom uttalet [w] aldrig kan förekomma före en vokal eller konsonanten j.

TEXT 28

Följande text är från s. 1 i läroboken *Za začétak* (Till att börja med, 1999) av Metka Čuk.

Tomáš: – Dóbær dán!

Jánež: – Dóbær dán!

Tomáš: – Kdó ste ví?

Jánež: – Jáz sëm Jánež Kávčič. In ví?

Tomáš: – Jáz sëm Tomáš Hríbar.

Jánež: – Káj ste po poklícu?

Tomáš: – Po poklícu sëm programêr. In ví?

Jánež: – Po poklícu sëm zdravník.

Káj ste po poklícu?

Káj si po poklícu?

Sëm programêr.

Sëm programêrka.

Sëm frizêr.

Sëm frizêrka.

Sëm inženír.

Sëm inženírka.

Sëm policíst.

Sëm policístka.

pô + Lok

enligt, efter, när det gäller

poklíc	yrke
programêr -ja	programmerare
zdravník [zdrawník]	läkare
programêrka	kvinnlig programmerare
frizêr -ja	frisör
frizêrka	frisörska
inženírka	kvinnlig ingenjör
policíst [politsíst]	polis
policístka	kvinnlig polis

TEXT 29

Pétər je študênt.

Pétər študíra medicíno.

Pétər imá êno sêstro.

Njegôva sêstra imá májhno híšo.

Ána je študêntka.

Ána študíra psihologíjo.

Túdi Ána imá êno sêstro.

Njéna sêstra imá májhno hčérko.

Pétər in Ána študírata v Ljubljáni.

Pétər študíra medicíno, Ána pa psihologíjo.

Pétər je domá iz Múrske Sóbote, in Ána je iz Kópra.

V Ljubljáni imáta skúpaj májhno stanovánje.

Pétər imá dvá bráta in êno sêstro.

Njegôva bráta in njegôva sêstra ne živíjo v Ljubljáni.

Sêstra živí v Mária boru, bráta pa v Múrski Soboti.

Ána imá samó êno sêstro.

Njéna sêstra živí v Ízoli. Jê frizêrka.

Imá êno hčérko in dvá sinôva.

Pétər je stár dváindvájset lét,

Ána pa je stára tríindvájset lét.

Njéna sêstra je stára trideset lét,

njéni otrôci pa so stári êno léto, dvé léti in štíri léta.

Sín Márko je stár êno léto,

hčérka Májja je stára dvé léti,

sín Pétər pa je stár štíri léta.

Gospód Novák je profésor.

Gospá Novák je profésorica.

Gospód in gospá Novák délata na univêrzi.

Gospód Novák je profésor medicíne,

gospá Novák pa je profésorica psihologíje.

Kóliko ste stári, gospód Novák?

Stár sãm tríinšéstdeset lét.

Kóliko ste stári, gospá Novák?

Stára sãm ósæminpétdeset lét.

Kóliko si stára, Iréna?

Stára sãm šestintrídeset lét.

Kóliko si stár, Drágo?

Stár sãm devétindvájset lét.

Drágo in Iréna délata na pósti.

Drágo je póštar, Iréna pa je póštarica.

Ríhard je prevajálac. Stár je dváinštírideset lét.

Matêja je prevajálka. Stára je ênaintrídeset lét.

Ríhard in Matêja prevájata knjíge.

Ríhard prevája švédske in angléške knjíge.

Zdáj Ríhard prevája néko švédsko knjígo Hénninga Mánkella.

Matêja prevája dánske in norvéške knjíge.

Matjáž Korén je zdravník.

Alénka Kôvačič je zdravníca.

Alénka Kôvačič imá májhno klíniko v Cêlju.

Matjáž Korén déla na njéni klíniki.

Alénka in Matjáž délata in živíta v Cêlju.

Alénka in njén móž imáta dvá déčka.

Stanújejo v velíki stári híši v céntru Cêlja.

Matjáž Korén imá žêno in êno hčérko.

Imájo velíko stanovánje v céntru.

Stanovánje imá štíri sôbe in kúhinjo.

Kúhinja je májhna. Dvé sôbi sta velíki, dvé pa sta májhni.

Alêš Kós je frizêr. Njegôva žêna déla v restavráciji. Je natákarica.

Brát Alêša Kósa je túdi natákar.

Njegòv brát in njegôva žêna délata skúpaj v velíki restavráciji v céntru Ízole. Túdi Alêš déla v Ízoli, ámpak nê v céntru.

V restavráciji délata túdi Matêja in Ívan.

Matêja je kúharica, Ívan pa je kúhar.

Matêja živí v Kópru, Ívan pa v Piránu.

Kópær je nájvéčje mésto na slovénski obáli.

Ízola je mánjša kot Kópær,

Pirán pa je mánjši kot Ízola.

študíra

studerar

medicína [meditsína]

medicin

imá

har

psihologíja	psykologi
stanovánje	lägenhet
samó	bara
univêrza	universitet
póšta	post
póštar -ja	posttjänsteman, brevbärare
póštarica	kvinnlig postanställd, brevbärare
prevája	översätter
angléški	engelsk
dánski	dansk
norvéški	norsk
zdravníca [zdrawnítsa]	kvinnlig läkare
néki	någon
klínika	klinik, läkarmottagning
céntər [tséntər]	centrum
sôba	rum
kúhinja	kök
restavrácija [restawrátsija]	restaurang
natákarica	servitris
natákar -ja	servitör, kypare
kúharica	kvinnlig kock, kokerska
kúhar -ja	kock
obála	kust

TEXT 30

Gospód iz Slovénije je Slovénac.

Gospá iz Slovénije je Slovénka.

Slovénci in Slovénke živíjo v Slovéniji.

Slovénci govoríjo slovénsko.

Gospód iz Švédske je Švéd.

Gospá iz Švédske je Švédinja.

Švédi in Švédinje živíjo na Švédkem.

Švédi govoríjo švédsko.

Gospód iz Norvéške je Norvežán.

Gospá iz Norvéške je Norvežánka.

Norvežáni in Norvežánke živíjo na Norvéškem.

Norvežáni govoríjo norvéško.

Gospód iz Dánske je Dánac.

Gospá iz Dánske je Dánka.

Dánci in Dánke živíjo na Dánskem.

Dánci govoríjo dánsko.

Gospód iz Fínske je Fínæc.

Gospá iz Fínske je Fínka.

Fínci in Fínke živíjo na Fínskæm.

Fínci govoríjo fínsko.

Gospód iz Ánglije je Angléž.

Gospá iz Ánglije je Angléžinja.

Angléži in Angléžinje živíjo v Ángliji.

Angléži govoríjo angléško.

slovénsko	(på) slovenska
Švédinja	<i>svenska</i> (om kvinna)
švédsko	(på) svenska
Norvéška	Norge
Norvežán	norrman
Norvežánka	<i>norksa</i> (om kvinna)
norvéško	(på) norska
Dánska	Danmark
Dánæc	<i>dansk</i> (om man)
Dánka	<i>danska</i> (om kvinna)
dánsko	(på) danska
Fínska	Finland
Fínæc	finne, finländare
Fínka	finska, finländska
fínsko	(på) finska

Ánglija

Angléž [aŋgléš]

Angléžinja

angléško

England

engelsman

engelska (om kvinna)

(på) engelska

TEXT 31

Följande dialog är inspirerad av texten på sidan 16 i läroboken
Za začétak.

Pétər: – Zdrávo! Kakó si?

Jánež: – Hvála, dôbro. Pa tí?

Pétər: – Túdi dôbro. Poznáš Natášo?

Natáša: – Zdrávo! Jáz səm Natáša.

Jánež: – Jáz pa Jánež. Si študêntka?

Natáša: – Já. Študíram medicíno. Pa tí?

Jánež: – Jáz študíram slovénščino.

Natáša: – Kot Pétər! Tí in Pétər študírata slovénščino.

Pétər: – Já, Jánež in jáz študírava slovénščino, Natáša pa govori angléško in francóska.

Jánež: – Tó je dôbro. Túdi jáz govorím málo angléško.

Pétər: – Jáz se pa učím angléško.

Natáša: – Lepó! Pétər, kjé pa stanúješ?

Pétər: – Stanújem v céntru Ljubljáne. Imám lépo, májhno stanovánje.

Natáša: – A tí imáš stanovánje, Pétər?

Pétər: – To je stanovánje môje stáre máme. Ámpak ôna zdáj živí v Máríboru, v híši môje sêstre, jáz pa živím v Ljubljáni.

Jánež: – Ámpak stanovánje je májhno, in tám stanúje túdi Péetrova sestrična Ána.

Natáša: – Káj pa déla tvôja sestrična, Pétər?

Pétər: – Ána je túdi študêntka. Študíra psihologíjo.

Natáša: – Od kóde je pa domá? Iz Máríboru?

Pétər: – Nê, domá je iz Ízole.

Natáša: – Lepó! Ízola je lépo mésto na slovénski obáli.

Zdáj móram pa jáz domòv.

Pétər: – Túdi jáz móram domòv. Adíjo!

Natáša: – Sréčno!

Jánež: – Adíjo!

Imenújem se Jánez Kós.

Stár sãm pétindvájset lét.

Sãm študênt.

Živím v Ljubljáni.

Študíram medicíno.

Imám êno sêstro.

Stára je ênaindvájset lét.

Študíra angléščino v Máríboru.

Dôbro govorí angléško.

Jáz pa ne znám angléško.

Imám túdi dvá bráta.

Ên brát živí v Piránu in je zdravník.

V Piránu imá májhno híšo.

Imá žêno, êno májhno hčérko in dvá májhna sinôva.

Stár je pétintrídeset lét.

Žêna je stára dváintrídeset lét in je prevajálka.

Prevája iz fínščine.

Drúgi brát živí v Ljubljáni in je natákar.

Stár je ósæmindvájset lét.

Imá lépo stanovánje.

V stanovánju živí sám.

pozná

slovénščina

francósko

málo

lepó

stára máma

zdáj

sestríčna

móra

domòv [domòw]

känner

slovenska språket

(på) franska

lite

vackert, fint, bra

mormor, farmor

nu

kvinnlig kusin

måste

hem

TEXT 32

Denna text är i någon mån inspirerade av texten på sidan 21 i läroboken *Odkrívajmo slovénsčino*.

Krístjan in njeĝôva družína

Tó sëm jáz. Imenújem se Krístjan. Živím v Ízoli. Stár sëm ósëm lét. Hódim v šólo. Hódim v drúgi rázred. Dopòldne sëm v šóli, popòldne pa sëm domá. Popòldne se nájprej učím, poté m se pa igrám.

To je náša šóla. Náša šóla je nôva, velíka in lépa. Je nájvéčja v Ízoli. V nášo šólo hódi pétsto déčkov in déklic. Imámo nôvo mládo učíteljico. Náša nôva učíteljica se imenúje Marjána Simónčič. Marjána je učíteljica angléščine in nas učí angléško. Rád imám angléščino.

Tó je mój sošólac Bójan. Skúpaj hódiva v šólo in se igráva. Včasih se túdi skúpaj učíva. Ráda igráva nogomêt ali vóziva koló, nájrájši pa imáva računalniške igre. Bójanov ôče je

računálliški programêr. Bójan imá nòv lép računálnik, zató smo pogósto domá pri Bójanu in igrámo računálliške ígre.

Bójanov ôče velíko déla, in zató je vsák dán dòlgo v slúžbi. Bójanova máma ne déla takó velíko, kot njegòv ôče. Njegôva máma je túdi učíteljica v náši šóli. V šóli je dopòldne in pogósto túdi popòldne, ámpak zvečer je védno domá.

To so môji stárši. Ôče je šofêr in vózi vêlik ávtobus. Velíko potúje po Evrópi. Včasih gré dáleč in potém telefoníra iz Ríma ali iz Varšáve. Ôče zeló rád potúje. Pogósto hódi na Réko, v Búdimpešto, na Dúnaj, v Prágo, v Ženévo, v Rím ali v Varšávo.

Ko je ôče na póti (na Réki, v Búdimpešti, na Dúnaju, v Prági, v Ženévi, v Rímu ali v Varšávi), gréva máma in jáz skúpaj v Ljubljáno. Takrát máma vózi náš ávto. Imámo májhøn, bêt, stár ávto.

V Ljubljáni živíta njéna máma in njén ôče. Rád hódím v Ljubljáno, kër živíta tam môja stára máma in mój stári ôče. Rád

imám Ljubljáno, kər je Ljubljána glávno mésto Slovénije, in je zató velíko in lépo mésto.

V Ljubljáni grémo védno na kákšən sprehòd. Včasih grémo na Méstni tróg. Tám pa grémo v kavárno. V kavárni máma, stára máma in stári ôče píjejo kávo, jáz pa poléti jém sladoléd, pozími pa píjem kakáv. Potém hódimo êno úro ali dvé po méstu. Glédamo mésto, réko Ljubljánico in trgovíne. Máma ráda hódi v trgovíne, kər ráda gléda nôve obléke. Takrát jáz in stári ôče hódiva ob Ljubljánici in glédava, káj délajo drúgi otrôci.

Môja máma je prodajálka in déla v êni májhni trgovíni. Tám prodája obléke: hláče, blúze, srájce in kraváte. Vsák dán déla ósəm úr in potém je utrújena. Ámpak po slúžbi rada bêre kákšno knjígo. Včasih bêre glásno, jáz pa poslúšam. Zvečer glédava vsák dán televizíjo. Jáz zeló rád glédam televizíjo.

hódi		går
rázred	[rázret]	klass
dopòldne	[dopòwdne]	på förmiddagen
popòldne	[popòwdne]	på eftermiddagen
nájprej		först
učí		lär

učí se		studerar, pluggar, lär sig
potém		sedan
igrá		spelar
igrá se		leker
angléščina		engelska (språket)
nas		oss
rád	[rát]	gärna
rád imá		tycker om (jfr. ty. hat gern)
sošóləc		skolkamrat (pref. so- tillsammans)
skúpaj		tillsammans
včasih	[učasih]	<i>ibland</i> (v i, čas tid, -ih lok.pl. jfr. en. <i>at times</i>)
nogomêt		fotboll (nôga fot, mêt kast)
vózi		kör
nájrájši		helst
imá nájrájši		tycker mest om
lép		fin
računálnik		dator
računálniški		<i>dator-</i> , <i>data-</i> (i sammansättningar)
ígra		spel
zató		därför (za för, to det)
pogósto		ofta
pri + lokativ		hos
velíko		mycket (en. much, a lot)
déla		arbetar, gör
vsák	[usák]	varje

dòlgo	[dòwgo]	länge
slúžba		jobb, arbete, anställning
takó		så
kot		som
zvečer		på kvällen
védno		alltid
šofêr -ja		chaufför
potúje		reser
po + lokativ		runt (om) i
gré		åker, går
dáleč		långt (bort)
telefoníra		ringer, telefonerar
Rím		Rom
Varšáva		Warszawa
zeló		mycket, väldigt (en. very)
Réka		Rijeka
Búdimpešta		Budapest
Dúnaj		Wien
Prága		Prag
Ženéva		Génève
pót		resa
femininum		
takrát		då
béł	[béw]	vit
kər / kêr		för, därför att, eftersom
stári ôče		farfar, morfar
kákšəŋ		någon
sprehôd	[sprexôt]	<i>pomenad</i> (jfr. hódi)

méstni		<i>stads-</i> (i sammansättningar)
trg	[tǝrk]	torg
tám		där
kavárna		café
píje		dricker
káva		kaffe
poléti		<i>på sommaren</i> (jfr. léto år, som i andra slaviska språk betyder <i>sommar</i>)
jé		äter
sladoléd	[sladolét]	glass (sládək söt, léd is)
pozími		på vintern (jfr. zíma vinter)
kakáv	[kakáv]	kakao, varm choklad
gléda		titta (på)
réka		flod
trgovína	[tǝrgovína]	affär
obléka		klädesplagg
ob + lokativ		längs
prodajálka	[prodajávka]	expedit, försäljerska
hláče pl.tant.		byxor
blúza		blus
srájca		skjorta
kraváta		slips
utrújen		trött
po + lokativ		efter
bêre		läser
glásno		<i>högt</i> (jfr. glás röst)
poslúša		lyssnar

televizija

teve, television

TEXT 33

Även denna text är i någon mån inspirerade av texten på sidan 21 i läroboken *Odkrívajmo slovénsčino*.

Krístjanova sošólka Alénka

To je môja sošólka Alénka. Na slíki so túdi njéni stárši, njéna têta in njén stríc. Njéna stárša se imenújeta Êrika in Vójko Marínčič. Alénkina máma je policístka, ôče pa ekonomíst. Stríc se imenúje Boštján Láh, têta pa Katarína Pogáčnik. Têta živí na Ptúju in déla na póšti. Stríc živí v Máriboru in déla v restavráciji kot natákar. Alénka imá zeló ráda têto Kataríno in stríca Boštjána.

Alénka imá psá. Njén pæs se imenúje Smrččak. Alénka imá ráda Smrččka. Smrččak je zeló lép pæs. Je bêt in zeló májhæn. Popòdne po šóli se Alénka in Smrččak igráta. Igráta se v Alénkini sôbi ali na vrútu. Pozími se igráta v njéni sôbi, poléti pa na vrútu.

Alénka imá túdi bráta. Njén brát se imenúje Alêš. Stár je ósəmnejst lét. Alénka in njén brát se ne igráta skúpaj, kər je njén brát velíko starèjši kot ôna. Alêš imá zeló rád svôjo sêstro. Rád imá túdi Smrččka.

Alénka ráda bêre. Vsák dán bêre kákšno úro in poté se učí. Popòldne se Alénka in jáz pogósto igráva. Vóziva koló in včasih igráva računálniške ígre. Pogósto se igráva domá pri mēni, ámpak včasih sva túdi domá pri Alénki.

Alénkini stárši in môji stárši so prijátelji. Alénka in njéni stárši prídejo pogósto na obísk. Potém stárši jêjo in píjejo, Alénka in jáz pa se igráva ali glédava televizíjo. Zeló ráda glédava kákšən fílm. Potém túdi mídva káj píjeva. Pogósto píjeva kákšən sók, stárši pa pogósto píjejo víno ali pívo. Alénkini stárši imájo najrájši bélo víno, môji stárši pa najrájši píjejo pívo.

sošólka

skolkamrat (tjej)

fotografíja

fotografi

têta

moster, faster

stríc

morbror, farbror

ekonomíst

ekonom

natákar -ja

kypare, servitör

pə́s		hund
sôba		rum
vrt	[və́rt]	trädgård
svój, svôja		sin
mêni (lok.)		mig
príde		kommer
obísk		besök
potém		då
fílm	[fíləm]	film
káj		något
sók		juice

TEXT 34

Denna text är inspirerad av texterna på sidorna 42-43 i läroboken *Slovénska beséda v živo* (Det slovenska ordet live, 1998) av Andreja Markovič, Danuša Škapin, Katarina Rigler Šilc och Špela Kajič Kmetič.

V kavárni

Míha: Žívijo.

Maríja: Žívijo. Kakó si?

Míha: Dôbro. Pa tí?

Maríja: V rédu, ámpak imám zeló velíko déla.

Míha: Gréva na kávo? A imáš čas?

Maríja: Já, sevéda. Túkaj blízu poznám zeló dôbro kavárno.

Natákar: Dóbær dán. Želíte, prósim?

Maríja: Bélo kávo in vêlik pomaránčni sók, prósim.

Míha: Mêni pa črno kávo in velíko rádensko.

Natákar: Še káj?

Maríja: Nê, hvála. To je vsê.

Natákar: Izvólite.

M. in M.: Hvála lépa.

Míha: Mmm. Tále káva je dôbra.

Maríja: Jáz bom pa nájprej sók. Zeló sëm žèjna.

Míha: Kákšən je sók? A je dóbər?

Maríja: Já, sók je zeló dóbər in zeló hláden. Kákšna je pa káva?

Míha: Dôbra, sevéda.

Míha: Račún, prósim.

Natákar: Izvólite.

Míha: Kóliko stáne vsê skúpaj?

Natákar: Štíristo šéstdeset tólarjev.

Míha: Túkaj imáte pětsto tólarjev. Hvála lépa.

Natákar: Hvála vám.

délo

arbete

sevéda

naturligtvis

blízu

nära, i närheten

želí

önskar

prósim

en. please

béla káva

kaffe med mjölk

mêni (dativ)

till, åt, för mig

pomaránčni

apelsin-

rádenska

ung. ramlösa

šê

mera, ytterligare

vsê

[usê]

allt

izvólite
tále
bo
žêjøn
kákšøn
hládøn
račún
stáne
vám (dativ)

varsågod
den här
kommer att, skall; här: tar
törstig
hurdan, hur
kall
nota, räkning
kostar
till er

TEXT 35

Denna text är delvis inspirerad av texten på sidan 21 i *Colloquial Slovene* (1995) av Andrea Albretti.

Telefónski pogôvor

Sónja: Prósím!

Ríhard: Žívijo, Sónja. Ríhard túkaj. Záte imám nôve fotografíje. A imáš čas v tôræk zvečer?

Sónja: Nê, žal mi je, v tôræk nímam časa. Grém v Cêlje. Tam živíta mój dédæk in môja bábica. Dédæk imá rôjstni dán.

Ríhard: Kóliko je stár tvój dédæk?

Sónja: Imá že ósæmdeset lét. Tjá gré vsá náša družína. V srédo nímaš časa?

Ríhard: Nê, v srédo imám tečaj angléščine. Kaj pa v četrtæk?

Sónja: Nê, v četrtæk gréva jáz in môja prijáteljica v kíno na nôv hrváški fílm. Vsí govoríjo, da je zeló dóbær. Po fílmú gréva pa na pívo.

Ríhard: V pétæk pa jáz nímam časa. Na obísk príde ên stár prijátelj iz Kránja. Káj pa v sobóto?

Sónja: Já, práv. V sobóto sëm vés dán domá.

Ríhard: A prídeš sêm? Mój prijátelj Bórut bo túkaj vés víkend.

Takó ga spoznáš túdi tí.

Sónja: Dôbro. Prídem v sobóto popòldne! Se žé veselím.

Ríhard: Jáz túdi. Adíjo!

telefónski		telefon-
pogôvor		samtal
prósim		hallå
za + ackusativ		för, till, åt
tê (ackusativ)		dig
néki		någon
žál	[žáw]	tyvärr, beklagande, ledsamt
dédə̀k		morfar, farfar
bábica		mormor, farmor
rôjstni		fördelse-
tám		där
tjá		dit
və̀s, vsá, vsê	[və̀s, usá, usê]	hel, all
vsí	[usí]	alla
tečaj		kurs
govorí		säger
práv	[práw]	just det, precis, okej
səm / sêm		hit
víkend	[víkent]	helg, weekend
ga (ackusativ)		honom

spozná

lär känna

TEXT 36

Denna text är hämtad från sidan 26 i läroboken *Za začétak*.

Môja družína

Môja družína živí v Ljubljáni. Mój ôče je profésor, máma pa profésorica. Délata v šóli. Ôče učí slovénščino, máma pa matemátiko.

Imám bráta in sêstro. Mój brát se imenúje Pétər in je študênt. Študíra medicíno in velíko zná. Ôn je vêlik. Mój brát mi je všěč.

Môja sêstra je májhna. Imenúje se Ána. Imá psá. Pəs se imenúje Píki. Píki je rjáv in májhən.

Živímo v híši. Híša je velíka in béla. V híši so rázne sôbe, kúhinja in kopálnica. V dnévni sôbi glédamo televizíjo, poslúšamo rádio in bêremo. V kúhinji ôče, máma in brát kúhajo. V kúhinji túdi jémo. Jémo krompír, ríž, krúh, mesó,

soláto, máslo, sír... Mój ôče zeló dôbro kúha. V kopálnici se umívamo. Jáz imám májhno sôbo. V sôbi spím in se učím.

zná >		kan, vet
všěč + dativ	[ušěč]	till behag (för någon)
rjáv	[ərjáv]	brun
kúhinja		kök
kopálnica		badrum (av kópa badar)
dnévni		dags-
dnévna sôba	[dnéwna]	vardagsrum
kúha >		lagar mat, kokar
krompír -ja		<i>potatis</i> (av ty. Grundbirne <i>jord-päron</i>)
říž		ris
krúh		bröd
mesó		kött
soláta		sallad
máslo		smör
sír		ost
umíva >		tvättar
spí >		sover

TEXT 37

Denna dialog är en lätt bearbetning av texten på sidan 24 i *Za začétak*.

Večérja

Úra je sédəm. Natáša in Pétər sta domá. Sedíta v Pétrovi sôbi. Natáša bêre néko nôvo knjígo. Pétər se učí angléško.

Pétər: – Natáša, ali znáš dôbro angléško?

Natáša: – Já, precèj dôbro.

Pétər: – Jáz pa nê. Anglěščina je tēžka. Si žèjna?

Natáša: – Sóm.

Pétər vstáne. V kúhinji skúha čaj. Potém pijeta čaj.

Natáša: – Túdi láčna səm. Si tí láčən?

Pétər: – Sóm.

Natáša vstáne in gré v kúhinjo. Skúha večérjo. Pétər pomága.

Potém Natáša in Pétər jésta.

Pétər: – Júha je zeló dôbra.

Natáša: – Túdi zrézək je dóbər. Le krompír mi ní prevêč všěč.

Pétər: – Kjé je pa soláta?

Soláta je v kúhinji. Túdi krúh je v kúhinji. Pétər prinêse krúh in soláto. Po večérji píjeta víno.

večérja		<i>kvällsmat</i> (även <i>middag</i> på kvällen)
sedí >		sitter
néki		någon
precèj		ganska
têžək		svår
vstáne <	[ustáne]	reser sig
kúha > skúha		lagar, kokar
čaj		te
láčəŋ		hungrig
pomága </>		hjälp (till)
júha		soppa
zrészək		schnitzel
prevêč		för mycket
nê prevêč		inte särskilt
prinêse <		<i>hämtar</i> (av pri- hit, nêse bär)

TEXT 38

Zájtrk

Natáša: – Jánez, a skúham kávo?

Jánež: – Já, prósim. Jáz pa lahkó pripravim mízo. Imáva máslo, marmeládo, sír in súho salámo.

Natáša: – A imáva mléko?

Jánež: – Míslim, da nê.

Natáša: – Jáz ráda pijem kávo z mlékom

Jánež: – Lahkó grém v trgovíno. Rábiva túdi krúh. Za zájtrk imám rád svéž krúh z marmeládo.

zájtrk	[zájtørk]	frukost (za för, jútro morgon)
lahkó		kan, det är möjligt
priprávi <		gör i ordning, förbereder
míza		bord
priprávi mízo		dukar
marmeláda		marmelad
súh		torr (här snarare: torkad)
saláma		påläggskorv
míslí >		tror, tänker, tycker jfr. eng. think)

z / s + instr.

rábi >

za + ack.

svéž

[svěš]

med

behöver

för, till

färsk

TEXT 39

Mój dán

Zjútraj píjem črno kávo in jém zájtrk. Potém grém v šólo. Dopòldne se učím slovénšćino. Popòldne nájprej kúham kosílo, potém pa bêrem in píšem domáčo nalógo. Zvečér poslúšam glásbo ali glédam televizíjo. Ráda poslúšam modêrno glásbo. Ráda túdi igrám klavír.

zjútraj		på morgonen
kosílo		<i>lunch</i> (även <i>middag</i> mitt på dagen)
píše >		skriver
domáč		hem-
nalóga		uppgift
glásba	[glázba]	musik
modêrøn		modern
klavír		flygel, (stort) piano

TEXT 40

Káj déla Ána?

Ána zjútraj ne jé, ámpak píje kávo. Potém se dòlgo umíva. Dopòldne gré nájprej na ténis in potém na fakultéto. Na kosílo gré v restavrácijo. Učí se popòldne. Študíra angléščino. Zvečer gré v kíno ali bêre. Ráda imá špórt. Ráda túdi pléše.

fakultéta

fakultet

špórt

sport

pléše >

dansar

TEXT 41

Denna dialog är en lätt bearbetning av texten på sidan 42 i *Odkrivajmo slovensčino*.

Prvo sréčanje

Matévž: – Žívjo, Blaž, kakó si? Kjé si bíł za kônæc tédna? Ták lép dán je bíł včéraj, a nê?

Bláž: – Já, krásæn. Šlí smo na Dolénjsko, žêna imá tam soródnike. Spét smo prevêč jédli in píli. Káj pa tí?

Matévž: – Ah, jáz sëm šêł v hríbe na Gorénjsko, kot po navádi. Káj si pa tí délał, Tóne?

Tóne: – Jáz sëm bíł pa kár domá. V sobóto sëm posprávljał stanovánje. V nedéljo sëm pa glédał tékmo. Náši so igráli fantástično!

sréča

träffar

jê, bíł >

är, var

kônæc

slut

tédæn

vecka

kônæc tédna

veckoslut, helg

ták		så, sådan
včéraj	[učéraj]	i går
a nê		eller hur
krásøn		jättefin
gré, šəł </>		går, gick ~ åker, åkte
Dolénjska	[dolénska]	landskapet söder om Ljubljana, eg. 'Det nedre landskapet'
soródnik		släkting (av so- med, rod släkte)
spét		igen, åter
jé, jédəł (jédla)		äter, åt
>		
píje, píł >		dricker, drack
Gorénjska	[gorénska]	landskapet norr om Ljubljana, eg. 'Det övre landskapet'
hríb	[xríp]	berg, bergstopp
po + lok.		enligt
naváda		vana
po navádi		vanligtvis
kár		bara
posprávlja >	[posprawlja]	städar
tékma		match
fantástičøn		fantastisk

TEXT 42

Denna dialog är en lätt bearbetning av texten på sidorna 5-6 i *Povèjmo slovénsko* (Låt oss säga det på slovenska, 1981) av Ema Andoljšek, Ludvik Jevšenak och Tomo Korošec.

Drúgo sréčanje

Iréna Novák: – O, Alénka! Káj pa tí tú?

Alénka Pétrič: – Zdáj živímo v Ljubljáni.

Iréna Novák: – Ste že dòlgo túkaj?

Alénka Pétrič: – Nê, nísmo.

Iréna Novák: – Kakó pa, da ste v Ljubljáni?

Alénka Pétrič: – Mítja imá tu nôvo slúžbo.

Iréna Novák: – Káj pa hčérka? Je že velíka?

Alénka Pétrič: – Jeséni gré v šólo. Pa Polóna in Grégor?

Iréna Novák: – Polóna je še v osnòvni šóli, Grégor pa v gimnáziji.

Alénka Pétrič: – Jój, kakó čas hití.

Iréna Novák: – Kjé pa stanújete?

Alénka Pétrič: – V Róžni dolíni, v stári híši.

tú		här
jeséni		på hösten, till hösten
osnòvni	[osnòwni]	grundläggande, grund-
gimnázija		gymnasium
jój		oj
hití		skyndar (här: går fort)
róžni		blom-, blomster- (av róža
		blomma)
dolína		dal

TEXT 43

Pétər je študênt

Zdáj səm študênt. Študíram némščino na filozófski fakultéti. Dánəs imám velíko déla. Učíł səm se že štíri úre. Učíł se bom še êno úro, potéŋ pa bom glédał televizíjo. Glédał bom stár amêriški fílm s švédsko igráľko Gréto Gárbo. Zeló rád imám stáre amêriške fílme. Nájrájši imám fílme z Márľonom Bráňdom, ámpak zeló so mi všěč túdi fílmi Áľfreda Hítchcocka.

Prèj nísəm bíł študênt, ámpak túdi takrát səm iméł velíko déla. Takrát nísəm glédał televizíje, kər nísəm nikóľi iméł čása. Védno səm bíł v slúžbi. Ko səm potéŋ prišəł domòv, səm bíł pa zeló utrújen. Védno səm velíko spáł.

Jútri je nedélja. Jútri se ne bóm učíł, kər bom šəł v Kránj. Kránj je na Gorénjskəm. Kránj je nájvéčje gorénjsko mésto. V Kránju živí mój déďək, ôče môjega očéta. Prèj je živéł v Ljubľáni in délał na glávni póšti. Tam je délał célo svôje življênje, věč kot štírideset lét. Ámpak rôjen je v Kránju, zató zdáj spét živí tám.

Jáz stanújem v Ljubljáni, na Prešérnovi úlici. Stanújem v májhnəm stanovánju skúpaj s svôjo púnco. V stanovánju so êna sôba, kúhinja in kopálnica. V sôbi spíva, bêreva, se učíva, glédava televizíjo in poslúšava glásbo. V kúhinji kúhava, jéva, in včasih se v kúhinji túdi učíva. V kopálnici se umívava in pêreva. Jáz se vsák večér stušíram in si umíjem lasé, môja púnca pa se rájši tušíra zjútraj. Imá dòlge lasé in si jih zató ne umíva vsák dán, ámpak samó dvákrat ali tríkrat na tédən.

Prèj səm stanováľ na Ljubljánski césti. Tám səm stanováľ skúpaj z dédkom. Ôn je iméľ svôjo sôbo, jáz pa svôjo. Skúpaj sva kúhala in jédla. Takrát še nísəm študíraľ. Délať səm v velíki trgovíni, ki se imenúje TUŠ. Tám səm délať dvé léti in pòľ. Délať səm zeló velíko in zaslúžil səm dovôlj denárja, da zdáj lahkó študíram. Túdi dédək mi je dáľ nékaj denárja, ko je prodáť svôje stanovánje túkaj v Ljubljáni. Právi, da ôn v Kránju ne rábi velíko denárja in da móram jáz študírati. Zató mi je dáľ svój denár.

Čez trí léta bom že učitelj. Délať bom na gimnáziji kot učitelj němščine. Němščina mi je zeló všěč in zeló dôbro govorím němško, kər je bilá mōja bábica Avstrijka. Domá je bilá iz Beljáka. Belják je precěj velíko avstrijsko mésto. Kot otrôk səm z bábico védno govóriť němško. Bábica je študírala farmacíjo v Celòvcu in tám je spoznála dédka. Dédək je túdi študírať v Celòvcu. Ko sta diplomírala, sta prišlá v Ljubljáno. Dédək je dobíť slúžbo na póšti, bábica pa je dobíla slúžbo v lekárni. Mój ôčka se je rodiť v Ljubljáni. Túdi jáz səm se rodiť túkaj v Ljubljáni. Mára pa je iz Múrske Sóbote.

Takrát je velíko Slovėncev študíralo v Ávstriji. Velíko Slovėncev je túdi živélo v Ávstriji in v Itáliji. Takrát je bilá Slovėnija mánjša kot dánəs. Med vōjnama je živélo v Ávstriji okóli stó tísoč Slovėncev, v Itáliji pòť milijóna, v Slovėniji pa nékaj vėč kot ên milijón. Še dánəs živí v Ávstriji velíko Slovėncev, ámpak dánəs vsí govoríjo túdi němško. Pogósto njíhovi otrôci govoríjo velíko bólje němško kot slovėnsko. Dánəs je v Ávstriji štírideset tísoč Slovėncev, v Itáliji stó tísoč, v Slovėniji pa dvá milijóna. Takrát je bilá céla obála italijánska. Kópər, Ízola, Pirán in

Portoróž so bilí v Itáliji. Šele od drúge svetòvne vòjne so v Slovéniji. Ámpak še zdáj živí velíko Slovéncév v Trstu.

Túdi môja púnca študíra. Postála bo zdravníca. Študírala bo še štíri léta. Domá je iz Nòvega mésta. Nòvo mésto je na Dolénjskəm. Nòvo mésto je nájvéčje dolénjsko mésto. Njéni stárši in njéna sêstra še védno živíjo v Nòvəm méstu. Kônec tédna pogósto hódiva tjá na obísk. Púnca imá še ênega bráta, ki je študíraľ túkaj v Ljubljáni. Zdáj pa že déla. Imenúje se Ívan in je igráləc. Igráľ bo v nékəm nòvəm slovénskəm fílmú. Ko nímava velíko déla, gréva včasíh z Ívanom na večérjo v kákšno študêntsko restavrácijo. Jútri zvečér bomo šlí vsí tríje na pívo. Ívan zeló rád hódi na pívo s kákšnim kolégom ali kolégico.

igrálka	[igráwka]	skådespelerska
igráləc	[igráləts]	skådespelare
všéc + dativ		till behag
prèj		tidigare, förr
takrát		då, den gången, på den tiden
nikóli		aldrig
védno		alltid, ständigt, jämt
slúžba		arbete, jobb, anställning
délo		arbete, jobb, något att göra

ko		när
príde, prišǫt (prišlá) < prihája		komma
spí, spát >		sova
gorénjski	[gorénski]	från, i Gorenjska
cét	[céw]	hel
rôjen, rojêna		född
zató		därför
spét		åter, igen
Prešérǫn		mycket framstående 1800-
		talspoet
kopálnica		badrum
poslúša, poslúšať >		lyssna
glásba	[glázba]	musik (glás röst)
umíje, umít < umíva, umívať		tvätta
pêre, práť >		<i>tvätta</i> (om kläder o dyl.)
tušíra, tušírať > stušíra, stušírať		<i>duscha</i> (ngn eller ngt)
tušíra se >		<i>duscha</i> (sig själv)
si (dativ)		åt sig själv, för sin egen nytta
lás		hårstrå
dòlg	[dòwk]	lång
dvákrat		två gånger
césta		väg, (större) gata
ki (relativt pron.)		som
pòt	[pòw]	halv
zaslúži, zaslúžil <		tjäna
denár -ja (sing.)		pengar
da		att, så att, för att
nékaj		<i>lite</i> (syftar på mängd)

prodá, prodát <	prodája, sälja	
prodájať		
právi, práviť </>	säga	
dá, dáť < dáje, dájáť	ge	
čəz / čêz + ack.	om (i tidsangivelse)	
gimnázija	gymnasium	
Belják	Villach	
farmacíja	farmaci, (farmakologi)	
Celôvəc	Klagenfurt	
spozná, spoznát <	spoznáva, lär känna	
spoznávať		
diplomíra, diplomírať </>	ta examen	
dobí, dobíť < dobíva, dobívať	få, erhålla	
lekárna	apotek (jfr. lék läkemedel)	
ôčka	pappa	
rodí, rodíť </>	föda	
rodí se, rodíť se </>	födas	
vôjna	krig	
okóli	omkring	
bólje	bättre	
šelê	först, inte förrän	
svetòvni	[svetòwni]	världs-
Tríst	[tørst]	Trieste
púnca	tjej	
postáne, postát <	postája, bli	
postájať		
zdravníca	kvinnlig läkare	
dolénjski	från, i Dolenjska	

kônæc + gen.

hódi, hôdiŕ (hodíla) >

i slutet av

gå, åka (vid upprepade
tillfällen)

TEXT 44

Denna dialog är en lätt bearbetning av texten på sidan 40 i *Za začétak*.

- Pétər, kdáj vstáneš?
- Vstánem ob sêdmih.
- In kdáj zajtrkúješ?
- Zajtrkújem ob pól ôsmih.
- Kdáj gréš na fakultéto?
- Na fakultéto grém ponavádi ob devêtih.
- Kdáj kósiš?
- Kósim okróg ênih.
- Kdáj študíraš?
- Študíram od tréh do sêdmih zvečer.
- Kdáj večérjaš?
- Večerjam okróg ôsmih.
- Kdáj pa spíš?
- Spím od enájstih zvečer do sêdmih zjútraj.

vstáne, vstál < vstája, vstájał stiga upp

zajtrkúje, zajtrkováť >

ponavádi

kósi, kósiť >

okróg + genitiv

večerja, večerjať >

äta frukost

vanligtvis (jfr. **naváda** vana)

äta lunch

omkring

äta kvällsmat

TEXT 45

Pavĺína pripovedúje

Včeraĵ ní biľ lép dán. Sónce ní sijálo, biló je obláčno in hládno. Sedéla sãm v sôbi in poslúšala rádio. Ob sêdmih sãm večérjala. Potém sãm málo glédala televizíjo. Na televizíji je biľ néki stár jugoslovánski fílm, ki mi ní biľ všéč, zató sãm rájši málo brála. Brála sãm nõv román mládega slovénskega ávtorja Andrêja Nováka. Knjíga mi ní bilá zeló všéč, ámpak je zeló populárna. Vsí jo bêrejo in govoríjo o njèj, tórej sãm hotéla izvédeti, kákšna jê. Brála sãm dôbri dvé úri in prebrála sãm pêtideset straní. Ne vém, ali bom prebrála célo knjígo. Dánæs nímam časa in ne bóm nič brála, ámpak mordá bom še jútri málo brála. Če bo knjíga tedáj bólj zanimíva, jo bom prebrála do kônca. Če ne bó bólj zanimíva, pa ne bóm vêč brála.

Dánæs je lép dán. Sónce síje, jáz pa sedím v kúhinji in zajtrkújem. Úra je pól ôsmih. Jém krúh z másлом, sírom, šúnko in paradížnikom, píjem pa kávo z mlékom. Ob pól devêtih bom šlá v slúžbo. Délala bom od devêtih do šêstih. Ob pól sêdmih

bom šlá v kíno s svôjim nôvim fántom. Šlá bova glédat nòv slovénski fílm. Zeló ráda hódim v kíno. Po fílmu bova šlá v kavárno na kávo in tórtico. V kavárno bósta prišla túdi mój brát in njeĝova nôva púnca. Njé še ne poznám, ámpak brát mi je velíko pripovedováł o njèj. Imenúje se Sándra, stára pa je dváindvájset lét. Domá je iz Nôve Goríce, študíra pa v Ljubljáni.

síje, sijáł >	strála, skina
obláčĝn	<i>molnig</i> (jfr. oblák <i>moln</i>)
málo	<i>lite</i> (syftar på omfattning)
populárĝn	populär
tórej	så, alltså
izvé, izvédeł <	få veta, få reda på, ta reda på
dôbĝr	dryg
bêre, bráł > prebêre, prebráł	läsa
strán -í femininum	sida
mordá	kanske
ĝe	om
tedáj	då
bôlj	mera
kônĝc	slut
pôl (i	halv
klockslag)	
šúnka	skinka
paradížnik	tomat
tórta	tårta

tórtica

liten tårta, tårtbit, bakelse

diminutiv

pripovedúje, pripovedováł >

berätta

TEXT 46

Denna text är delvis inspirerad av texten på s. 60 i *Slovénska beséda v živo*.

Izlêt v Portoróz

Nádja in Marija sta študêntki in prijâteljici. Tá víkend grésta na izlêt v Portoróz. Z vlákom bósta šlí do Kópra, in potém z ávtobusom do Portoróža. V Portoróžu bósta stanováli pri Marijinëm prijâtelju Rómanu, ki imá májhno stanovánje v céntru Portoróža, blízú pláže. V Rómanovëm májhnëm stanovánju sta dvé precèj velíki sôbi. Róman v svôjëm stanovánju živí sám, zató bósta Nádja in Marija iméli êno sôbo záse, Róman pa drúgo záse. Zdáj púnci pripravljata prtljágo. V vêlik kòvčək dájeta rázna oblačíla in drúge stvarí, ámpak ne vésta, káj bósta rabíli na mórju. Vsáka hóče vzéti s sábo zeló velíko stvarí.

Nádja – Kákšno je vrême na obáli? Káj naj vzámem s sábo? Káj bom rabíla? Ne vém, káj naj vzámem.

Maríja – Vrême bo lépo in tîplo. Vzámeva lahkó le polétne oblêke. Ne bôva rabíli velíko stvarí.

Nádja – Ámpak večéri so hládni. Rábiva túdi pulôver in jópo.

Maríja – Kám gréva zvečer? A naj vzámem túdi tó blúzo?

Nádja – Sevéda. Zeló je lépa. Blúzo lahkó obléčeš zvečer, ko gréva na zabávo. Jáz pa vzámem té hláče. Lahkó jih oblécem, če bo zvečer mîrzlo.

Maríja – Potém vzámem túdi jáz té kávbojke. A so ti všěč?

Nádja – Já, zeló. Hotéla sëm kupíti túdi nôve kávbojke, ámpak bólj sëm rábila nôvo krílo, potém pa nísëm iméla denárja za hláče.

Maríja – A mîsliš, da imáva s sábo dovôlj stvarí?

Nádja – Já, sigúrno. Kdáj pa imáva vlák? Mîslim, da mórava že íti na postájo.

Maríja – Já, vlák imáva ob pól desêtih. Íti mórava čez desét minút.

izlêt		utflykt (iz ut, letí flyger)	
víkend		weekend, veckoslut, helg	
blízu + genitiv		nära	
pláža		strand, badstrand	
priprávi, pripravíť	<	priprávlja, görai	ordning,
priprávljať		förbereder	

prtljága	<i>bagage</i> (jfr. prít duk)
kòvčək	resväska
dá, dál < dáje, dájál	lägga, sätta, ställa (eng. put)
oblačílo	plagg, kläder
stvár -í femininum	sak
vzáme, vzél < jêmlje, jemát	ta
sábo instrumentalis	sig
naj adverb!	skall, bör
polétni	sommar-
obléka	<i>plagg</i> (utom underkläder)
pulôver -ja	tröja
jópa	kofta
blúza	blus
sevéda	naturligvis, självklart (av se vé da)
obléče, oblékəł <	klä på, ta på
zabáva	nöje, tillställning, fest, dans
hláče plur.tant.	byxor
mírzəł	(mycket) kall
kávbojke plur.tant.	jeans
krílo	kjol
dovôlj	tillräckligt
sigúrəŋ	säker
gré, šəł (šlá), íti </>	gå, åka
postája	station

TEXT 47

Denna text är delvis inspirerad av texten på s. 66 i *Slovénska beséda v živo*.

Nòv fánt

Marjána – Žívjo, Láura.

Láura – Žívjo. Govoríjo, da imáš nôvega fánta? A je rés?

Marjána – No, já. Imám nôvega prijátelja, ámpak še nísva pár.

Láura – Od kód pa jê?

Marjána – Iz Zágreba. Hrvát je.

Láura – Kjé si ga pa spoznála?

Marjána – Spoznála sëm ga na mórju.

Láura – Nísëm védela, da si bilá na mórju. Kjé si bilá?

Marjána – S prijáteljico sëm bilá v Piránu. Tám sva bilí cét téðen.

Láura – Kakó mu je imé?

Marjána – Mláden. Spoznála sëm ga že prvi dán.

Láura – Kákšøn pa jê?

Marjána – Je vêlik, lép, špórtən típ. Imá módre očí in krátke tãmne lasé. Imá túdi velíkega, lépega, bélega psá in stár, rumên ávto. Ávto je švédski in ga imá že pétnajst lét. Právi, da je ávto zeló dóbær. Z njegôvim stárim, rumênim ávtom sva hodíla na rázne izléte. Šlá sva v Púlo, v Postójno in v Tríst.

Láura – Kjé si ga pa sréčala?

Marjána – V néki nôvi diskotéki. Mláden živí v Piránu in déla kot bárman v diskotéki. Rád imá modêrno glásbo in jo védno poslúša.

Láura – Kdáj pa ga lahkó spoznám?

Marjána – Čez víkend bo prišəł na obísk v Ljubljáno.

rés	sant
no	eng. well
mu (dativ)	för honom, åt honom
špórtə̀n	sportig
típ	typ
módə̀r	blå
očí (fem. plural)	ögon
krátə̀k	kort
tãmə̀n	mörk
rumên	gul

TEXT 48

Denna text är i någon mån inspirerad av texten på sidan 97 i *Slovénščina za Slováke* (Slovenska för slovaker, 1995) av Jasna Honzak-Jahič.

Bráne pripovedúje

Dánəs je pétək, mój prôsti dán, in vrême je zeló lépo. Nísəm bił v slúžbi, bíł səm pa v méstu.

Včéraj je bíł četrtək. Včéraj səm bíł v slúžbi vəs dán, deset dòlgih úr. Délam kot vozník in vózim méstne ávtobuse. Vsák mésac délam pétnajst dní in imám pétnajst prôstih dní. Védno délam pét dní, poté m pa imám pét dní prôsto. Tókrat səm délał v nedéljo, ponedéljək, tôrək, srédo in četrtək, prôsto pa imám dánəs in še štíri dní. Iméł bom tórej prôsto še v sobóto, nedéljo, ponedéljək in tôrək.

Dánəs səm dòlgo spáł, kar do devêtih. Kádar imám prôsto, zeló rád zjútraj dòlgo spím. Ámpak kádar délam, grém včasih v slúžbo že ob štírih ali pêtih zjútraj. Potém prídem domòv že ob tréh ali štírih popòldne. Včasih pa grém v slúžbo popòldne in

takrát prídem domov šelê po pôlnoči. Véndar imám dánæs prôsto.

Vstál sãm ob devêtih, zajtrkovál in ob pôl enájstih odšəl v mésto. Šəl sãm na Prešérnov tróg. Na Prešérnovem trógu sãm sréčał Májo.

Mája: – Žívjo, Bráne! Zeló me veselí, da te vídim? Kakó si?

Bráne: – Žívjo, Mája. V rédu sãm. Káj pa tí? Dòlgo te nísãm vídeł.

Mája: – Túdi dôbro. Pred ênim tédnom sãm se vrníla iz Švédske. Káj pa tí délaš?

Bráne: – Dánæs imám prôsto, pa sãm šəl na sprehòd. A gréva na kávo?

Mája: – Já, zeló ráda. Bilá sãm na tečáju švédščine, zdáj pa imám prôsto do dvéh. Ob dvéh imám némščino.

Bráne: – Kám pa gréva?

Mája: – Lahkó v Zláto ládjico. Tám imájo dôbro kávo in še blízu fakultéte je.

Šlá sva tórej v kavárno. kær je biló dánæs zeló vróče, sva sédla zúnaj na vrútu ob Ljubljánici.

Natákarica: – Dóbær dán. Želíte, prósim?

Mája: – Kávo bi.

N: – S smétano?

Mája: – Nê, brez smétane, prósim.

Bráne: – Jáz bom pa kávo s smétano. Rád imám kávo s smétano. In še kós tórte mi dájte, prósim! Imáte še káj rázæn tórt?

N: – Já, sevéda. Sladoléd, sádno soláto s stepêno smétano, palačínke z oréhi in čokoládnim prelívom in pa jáboľčni zavítæk.

Bráne: – Potíce nímate?

N: – Nê, dánæs je nímamo.

Bráne: – Káj boš izbrála, Mája?

Mája: – Sladoléda ne máram. Jáboľčni zavítæk bom.

Bráne: – Jáz pa kós čokoládne tórte. Lahkó kadím?

N: – Sevéda. Takój prinêsem pepélnik.

Mája je môja zeló dôbra prijáteljica, ámpak nísva se vídela že pét ali šest mészæcev, kær je bilá Mája na Švédskæm. Študíra némšćino in švédšćino na filozófski fakultéti, ên seméstær pa je bilá na univêrzi v Úppsali. Tám je študírala samó švédšćino in

zdáj govori švédsko že veliko bolj kot prej. V Ljubljani ima tečaj švédščine samo enkrat na teden, ob petkih zjutraj od osmih do pol enajstih. Na Švédskem pa je ves čas govorila švédsko, vsak dan pa je imela tudi različne lekcije in vaje. Zelo je zadovoljna s svojim bivanjem v Úppsali.

Bráne: – O čem premišljuješ, Mája?

Mája: – O tem, kaj delajo moji prijatelji v Úppsali.

Bráne: – Imáš kakšne fotografije?

Mája: – Imám.

Bráne: – Lahko pogledam?

Mája: – Seveda lahko. To je moja najboljša prijateljica na Švédskem. Ime ji je Katarína. Stara je trindvajset let. Študira za medicinsko sestro. Zelo rada ima šport, ampak ne mara nogometa. Skupaj sva vsak teden ob sredah igrali tenis, ob ponedeljkih pa hodili na bazen plavat.

Bráne: – Kdo je pa to?

Mája: – To je Stéfan. Doma je iz Stóckholma. Po poklicu je inženir. Star je devindvajset let. Zelo rad ima hókej.

Bráne: – In fant poleg njega?

Mája: – To je njeğov brát. Imé mu je Ríkard. Imá štíriindvájset lét in je študênt arhitektúre. Rád potúje in fotografíra. Igrá nogomêt. Zeló vêlik je. Skôraj dvá métra imá.

Bráne: – Je Úppsala dáleč od Stóckholma?

Mája: – Nê, samó devétdeset kilométrov. Tjá sëm hodíla nájmanj ênkrat na téðen.

Bráne: – Zakáj pa takó pogósto?

Mája: – Nô, zató kær... tám živí Stéfan, in... Ôj, úra je že pôl dvéh. Móram íti. Zeló me veselí, da sva se sréçala. Prihódnji téðen gréva lahkó skúpaj na kosílo. Kdáj imáš çás?

Bráne: – Do tôrka imám prôsto, od sréde pa délam. Ámpak v srédo délam popòldne in zveçér, od tréh do ênih. Lahkó pa gréva na kosílo v ponedéeljæk, tôræk ali srédo. Kdáj pa imáš tí çás?

Mája: – Záme bi biló nájbóljše v srédo.

Bráne: – Dôbro, v srédo tórej. Úpam, da mi potéð povéš še káj o tístêm Stéfanu. Pa sréçno!

Mája: – Sréçno! Se vídiva v srédo!

Bilá sva tórej v kavárni. Píla sva kávo, jédla tórto in se pogovárjala kar céli dvé úri. Mája je zdáj drugáčna, kot je bilá vçásih. Zdáj imá krátke lasé in nósi kontáktne léçe. Na sêbi je

iméla elegántən kostím, včasih pa je nosíla samó kávbojke.
Prihódnjič jo bom vprášal, ali je zaljúbljena v Stéfana.

prôst	ledig
vozník	chaufför, förare
vózi, vôził, vozíla, vozíti >	kör
mésæc	månad
imá prôsto	har ledigt
tókrat	den här gången
kar	förstärkande partikel
kádar	när
pòlnoč -i	midnatt
av pòl <i>halv</i> och nóč -í <i>natt</i>	
vəndar	men
sréča < srečúje, srečevál	träffa
prêd + instrumentalis	för ... sedan
vrne se, vrnił se, vrníla se, vrníti se < vráča se <i>återvända, komma tillbaka</i>	
tečaj	kurs
švédščina	svenska (språket)
némščina	tyska (språket)
zlát	av guld, gyllene
ládja, diminutiv ládjica	båt
blízu + genitiv	nära
vróč	het
séde, sédøł, sédla, sésti <	sätta sig
zúnaj	ute, utomhus, utanför

brêz + genitiv	utan
vřt	uteservering; trädgård
kós	bit
bó	här: tar
dájte imperativ plural	ge
rázæn + genitiv	förutom
sádni	frukt-
stepên	vispad
palačínka	pannkaka
ôreh, G. oréha	nöt
čokoládni	choklad-
prelív	<i>sås</i> (något som hålls över)
jábołčni	äppel-
zavítøk	strudel
potíca	typiskt slovenskt vetebröd med mycket fyllning av nötter, ev. även choklad, honung, russin m.m.
izbêre, izbrát < izbíra	väljer
mára >	gillar, tycker om
kadí >	röker
prinêse, prinésøł,	prinêsla, kommer med, har med sig,
prinêsti < prináša	hämtar
pepélnik	askfat, askkopp
seméstør	termin
razlíčøn	olika
vája	övning
zadovóljøn	nöjd

bívanje	vistelse
premišljúje, premišljeváł >	funderar
bazén	bassäng, simhall, badhus
pláva >	simmar
hókej	hockey
arhitektúra	arkitektur
potúje, potováł >	<i>reser</i> (av pót -i väg)
fotografíra >	fotograferar
skôraj	nästan
nájmanj [nájman]	minst
prihódnji	kommande, nästa
av pri- <i>hit</i> och hódi <i>går, kommer</i>	
tísti	den där
drugáčøn	annorlunda
včasih	ibland, förr, en gång i tiden
krátøk	kort
nósi, nôsił, nosíla, nosíti	bära, ha på sig
kontaktni	kontakt-
léča	lins
elegántøn	elegant
kostím	dräkt
prihódnjič	<i>nästa gång</i> (av prihódnji)
zaljúbljen + v + ackusativ	förälskad + i + ngn (av ljúbi älskar)

49. Pri Áni

Denna text kommer från läroboken *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič, men har omarbetats.

Máma: – Zdrávo!

Ána: – Zdrávo, máma!

Máma: – Gotôvo si láčna.

Ána: – Kot vòlk. Káj imáva?

Máma: – V hladílniku je lítər mléka, kós síra in málo saláme.

Čákaj, tú sta še dvá jógurta in pét jájc.

Ána: – Imáva káj krúha?

Máma: – Nê, nímava ga.

Ána: – Níč zató. Imáva pa móko in lahkó spêčem palačínke.

Ámpak mórali bova jésti palačínke brez marmeláde, smétane, čokoláde in sladoléda.

Máma: – Saj mídve imáva vëndar rádi palačínke s sírom.

Ána: – Jútri zjútraj pa mórava v trgovíno!

Máma: – Já. In jáz bom skúhala právo nedéljsko kosílo: govêjo júho, prážen krompír in pečénko.

vòlk, Npl. vołkôvi

varg

hladílnik	<i>kylskåp</i> (jfr. hládøn <i>kall</i>)
lítø	liter
jógurt	jogurt
jájce	ägg
níč zató	det gör inget, ingen fara, det gör det samma
móka	mjöl
spêče, spékæt, spêkla, spêči	< <i>steker, bakar</i> (i lite fett eller
pêče	ugn)
nedéljski	söndags- (av nedélja söndag)
govêji	nöt-, ox-
práži >	steker, friterar (i mycket fett)
pečénka	stek (av pêče steker, bakar)

50. Telefónski pogôvori

Denna text kommer från läroboken *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič, men har omarbetats.

Drín, drín.

Máma: – Prósim?

Maríja: – Dóbær dán! Maríja pri telefónu. Ráda bi govoríla z Áno.

Máma: – Áne pa ní domá. Ní še prišlá z univêrze. Ji lahkó káj sporočím?

Maríja: – Samó tó, da sëm ji telefonírala. Popòldne jo še ênkrat poklíčem. Hvála vam.

Drín, drín.

Máma: – Prósim?

Maríja: – Maríja túkaj. Ali lahkó dobím Áno?

Máma: – Takój jo poklíčem.

Ána: – Ána pri telefónu.

Maríja: – Žívjo, Ána! Te mótim?

Ána: – Kjé pa! Sáj sva se zmeníli, da se slíšiva.

Maríja: – Imáš ob štírih čás, da gréva kúpít darílo za Vésno?

Ána: – Nê, nímam. Lahkó pa se dobíva ob pôl šêstih. Ne bó prepôzno?

Maríja: – Nê, ne bó. Trgovíne zaprêjo poléti šelê ob ôsmih.

Ána: – Kupíli bova hítro, saj véva, káj je Vésni všěč.

Maríja: – Ob pôl šêstih prídem k têbi. Adíjo!

Ána: – Adíjo!

drín	ring
sporočí, sporóčił, spročila <	meddelar
sporóča	
móti, mótił, motíla >	stör
kjé pa	inte alls, långt ifrån, ingalunda
zméni se, zménił se, zméníla se <	kommer överens, avtalar
darílo	gåva, present
dobí se < dobíva se	träffas

51. Pri Vésni

Denna text kommer från läroboken *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič, men har omarbetats.

Vésna je prišla iz Velênja študirat v Ljubljáno. Zdáj živí pri têtí v Šíški. Zadovóljna je. Nísta prevêč dáleč od središča mésta, blízu stôlpnice je ávtobusna postája. S têtó stanújeta v trísôbnem stanovanju. Stanovánje je Vésni všéč. Je velíko in svátlo in je v drúgøm nadstrópju. Vésnina sôba je práva študêntska sôba. Nájveč prostóra v njèj zavzémata pisálna míza in stòl. Na pisální mízi so pisální strôj, namízna svetílka in májhna váza z róžami. Na pisální mízi bi biló rávno še tóliko prostóra, da bi lahkó postavila računálnik. Če bi iméla denár, bi si ga takój kupíla. Ob sténi je kávc, nad njím pa knjížne políce. Pod ôkno je Vésna postavila naslanjáč. Če ponôči túkaj bêre ali študíra, primákne k naslanjáču stojéčo svetílko. Na drúgi stráni je velíka omára, zrávøn stojí políca. Túkaj imá Vésna rádío, plôšče in kaséte. Nad políco visí slíka.

Kádar imáta čas, s têtó sedíta v kúhinji in se pogovárjata ali pa v dnévni sôbi glédata televizíjo. Če je lép dán, na balkónu píjeta kávo in glédata otrôke na dvoríšču.

Šiška	stadsdel i Ljubljana
središče	centrum (jfr. srédi mitt i)
stôlpnica	höghus (av stôlp pelare)
svêtał	<i>ljus</i> (av svêtlo <i>ljus</i> , svéti <i>lyser</i>)
nadstrópje	<i>våning</i> (av nad över, stróp tak)
prôstor, Gsg. prostóra	utrymme
zavzéma >	upptar
pisálni	<i>skriv-</i> (av píše , písał <i>skriver</i>)
strôj	maskin
namízni	<i>bords-</i> (av na på, míza bord)
svetílka	<i>lampa</i> (av svêtlo <i>ljus</i> , svéti <i>lyser</i>)
váza	vas
róža	<i>blomma</i> (av lat. rosa <i>blomma</i>)
rávno	precis, just
postávi < postávlja	ställer
kávč	<i>divan, dyscha, schäslong</i> (soffa och säng i ett, utan rygg- och armstöd men ofta med gavlar av trä i ändarna och längs ena sidan)
knjížni	<i>bok-</i> (av knjíga <i>bok</i>)
políca	hylla
naslanjáč	<i>fåtölj</i> (av naslánja <i>lutar</i>)
ponôči	på natten, om natten
primákne, primáknił, primakníla <	<i>flytta nära intill</i>
omára	skåp

plôšča	skiva
kaséta	kassett
nad + ins./ack.	över, ovanför
visí, víseł, viséla >	hänger
slíka	bild
pogovárja se >	<i>pratar</i> (av govorí talar)
balkón	balkong
dvorišče	gård

52. Obísk

Denna text kommer från läroboken *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič, men har omarbetats.

Ána: – Dóbær dán, gospá! Z Maríjo sva prišli obiskát Vésno. Slíšali sva, da je zboléla, pa bi jo rádi vídeli.

Têta: – Dóbær dán! Lepó od váju, da sta prišli. Vésna se je takó veselíla rôjstnega dnéva, zdáj pa ta nesréčna bolézæn. Kar vstópita. Saj vésta, kjé je njéna sôba.

Maríja: – Já, hvála lépa.

Maríja: – Zdrávo, Vésna! Vsê nájbóljše za tvój rôjstni dán! Da bi hítro ozdravéla!

Vésna: – Kakó lép šôpæk! Hvála, Maríja!

Ána: – Túdi jáz ti čestítam in želím vsê dôbro.

Vésna: – Nájlepša hvála. Vésš, takó radovédna sæm, da bom takój odvíla zavítæk. Sáj to je nôvi román Lójjeta Kováčiča! Ána, tí pa rés véš, káj ráda bêrem.

Maríja: – Kakó se počútiš?

Vésna: – Nísæm v dôbri kóži. Ali gorím od vročíne ali pa me zébe. Spála sæm čísto zanič in kar naprèj kášljala.

Nobênega téka nímam. Têtine tórté še poskúsi nísəm mōgla.

Ána: – Le kdáj si se takó prehladíla?

Vésna: – Míslim, da v ponedéeljək, ko səm se vrácala od telovádbe. Dəževálo je, jáz pa səm svój dəžník pozabíla v garderóbi.

Maríja: – Imáš kákšna zdravíla?

Vésna: – Samó aspirín.

Ána: – Ne véem, če ti bo aspirín káj pomágał. K zdravníku bi mórala! Kar takój!

Vésna: – Sáj bom nájbrž rəs mórala.

Maríja: – Pójdiva, Ána!

Vésna: – Ne hodíta še! Ko sta pri mēni, pozábim na svôjo bolézən. Se váma mudí?

Ána: – Ne mudí se náma, ámpak tēbe mótiva. Saj kmálu spét prídeva. Jútri ali pojútrišnjəm. Do takrát pa – pázi náse! Ko boš spét zdráva, bomo proslavíli tvój dvájseti rôjstni dán!

obíšče, obiskáł < obiskúje, obiskováł	<i>besöker</i>
nesréčəŋ	olycklig
bolézən, -i (f.)	sjukdom

vstópi, vstópił, vstopíla < vstópa	stiger in
bóljši komp. av dóbəř	bättre
šôpək	bukett
čestíta >	gratulerar
radovédəŋ	nyfiken
odvíje, odvíł < odvíja	packa upp, ta bort omslagspapper (av od- bort, från, víje lindar)
zavítək	paket, emballage
počúti se, počútił se, počutíla se >	känner sig
kóža	skinn
bíti v dôbri kóži	må bra, vara i bra form
ali ... ali	antingen ... eller
gorí, gôreł, goréla >	brinner
vročína	<i>feber</i> (av vróč het)
zébe, zébəł, zébla, zébsti >	är kallt
čísto	helt, fullständigt (av číst ren)
zaníč	dåligt, till ingen nytta
kášlja >	hostar
ték	aptit
prehladí, prehládił, prehladíla <	<i>förkyler</i> (jfr. hládəŋ kall)
prehlája	
telovádba	gymnastik (av teló kropp, vádi tränar)
dəžúje, dəževálo >	regnar (av dəž regn)
dəžník	paraply (av dəž regn)
pozábi, pozábił, pozabíla <	pozáblja <i>glömmer</i>

garderóba	garderob, omklädningsrum
nájbrž	snarast, nog, antagligen
mudí se, mudílo se >	är bråttom
pojútrišnjəm	i övermorgon (av po efter, jútri i morgon)
pázi, páził, pazíla > na + ack.	ser efter, passar ngn/ngt
proslaví, proslávił, proslavíla < <i>fira</i> (av pro- genom, sláva ära)	
proslávlja	

53. Pri zdravníci

Denna text kommer från läroboken *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič, men har omarbetats.

Zdravnica: – Dobær dán. Kákšne težáve imáte, gospodíčna?

Vésna: – Slabó se počútim. Grlo me bolí. In gláva túdi.

Zdr.: – Odpríte ústa, prósim. Recíte á! Já, váše grlo je rdéče.
Imáte vročíno?

Vésna: – Imám ósæmintrídeset célih šest.

Zdr.: – Vas káj bolí v prsíh? Globôko díhajte! V rédu. Lahkó se
obléčete. Napisála vam bom recépte za zdravíla. Pa velíko
čája pijte!

Vésna: – Hvála lépa, gospá dóktor!

Zdr.: – V pétæk prídite na kontrólo. Na svídenje!

Vésna príde domòv.

Têta: – Kakó si opráвила?

Vésna: – Zdravnica mi je rêkla, naj rédno jêmľjem zdravíla in
naj pijem velíko čája.

Têta: – Vésna, poté m pa kar hítro v pósteljo!

težáva	problem, svårighet (av těžək tung)
gospodíčna	<i>fröken</i> (av gospód <i>herr</i>)
grflo	strupe
bolí, bôleł, boléla >	gör ont, värker
ústa pl.tant.neutr.	mun
prsi pl.tant.fem. i-böjning	bröst
globôk	djup
red	ordning
kontróla	kontroll
oprávi < oprávlja	uträttar (ärende)
redən	regelbunden
jêmlje, jemál > vzáme, vzél	ta

54. V trgovíni

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Prodajálka: – Želíte?

Vída: – Ráda bi kopálke. Imáte káj záme?

Prodajálka: – Katéro števílko nosite?

Vída: – Ósəmintrídeset.

Prodajálka: – Pokazála vam bom vsê, kar imámo té velikósti.

Vída: – Té oránžne dvódélne kopálke so mi všěč. Pomérila bi jih. Kjé jih lahkó pomérim?

Prodajálka: – Túkaj zádaj imámo kabíne za pomérjanje.

Prodajálka: – So v rédu? Jih zavíjem?

Vída: – Nê, níč še ní tréba zavíjati. Kopálk splôh ne mórem správití náse. Imáte kaj podóbnega, samó věčjo števílko?

Prodajálka: – Imám věčje, samó oránžne niso.

Vída: – Potém pa níč. Grém še kam drugám poglédat. Hvála!

kopálke fem.pl.tant.

števílka

baddräkt (av **kópa** > badar)

nummer

velikóst, -i (f.)	storlek
oránžøn	orange
dvódélni	tvådelad
poméri < pomérja	mäta, pröva
zádaj	baktill, längst bak, längst in
kabína	hytt
zavíje, zavít < zavíja	slå in
správi < správlja	åstadkomma, få, bringa
podóbøn	liknande
samó	bara, men
potém	då, i så fall
potém pa níč	här: då får det vara
kám	någonstans
drugám	någon annanstans

55. V trgovíni

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Mesár: – Dóbær dán, gospá!

Gospá: – Dóbær dán! Dájte mi pòł kíle mlétega mesá in štíri teléčje zrézke. Nê, ráje mi jih dájte pét.

Mesár:– Teléčjih zrézkov žál nímam. Teletína v zádnejem času ljudjé splôh ne kupújejo.

Gospá: – Potém mi dájte pa ênega piščánca, prósim. Kóliko stáne vsê skúpaj?

Mesár: – Devétsto tólarjev. Vídite, pri mênì ní dragó.

mesár ^j	slaktare (av mesó kött)
kíla	kilo
mlét	mald
mléto mesó	köttfärs
teléčji	<i>kalv-</i> (av têle <i>kalv</i>)
ráje = rájši	hellre, det är bäst att, i stället
teletína	kalvkött (av têle <i>kalv</i>)
piščánəc	kyckling (av píska > piper)
stáne, stál >	kosta
drág, adv. dragó	dyr

56. V trgovíni

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Nikoláj: – Imáte, prósim, kákšno srájco s krátkimi rokávi? Rád bi števílko pétdeset.

Prodajálac: – Té srájce túkaj so števílka pétdeset. Izbíra srájc s krátkimi rokávi ní zeló velíka. Vêč jih je z dòlgimi.

Nikoláj: – Kdó bo v tej vročini nôsiť dòlge rokáve?

Drúgi kúpac: – V Námo pójdite. Tám sãm zádnič vídeť velíko tákih srájc, kot jih íščete.

Nikoláj: – Hvála. Na svídenje!

rokáv	<i>ärm</i> (av rôka <i>arm</i>)
izbíra	<i>urval</i> (av izbíra > <i>väljer</i>)
vročina	<i>hetta</i> (av vróč <i>het</i>)
Náma	exklusívt varuhus i Ljubljana
zádnič	senaste gånge (av zádni <i>sista</i>)

57. V trgovíni

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Vésna: – Dobær dán!

Prodajálka: – Dóbær dán! Želíte, prósim?

Vésna: – Nékaj láchkega za polétje. Krátke hláče in bombážno májico. Imáte kaj tákega?

Prodajálka: – Tú so hláče. Imámo jih v béli, módri, rdéči, črni in dráp bárvi. Májice so iz tánkega bombáža. So vijóličaste, zelêne, rumêne in módre.

Ána: – Boš črne ali dráp hláče?

Vésna: – Káj míslíš? Mogóče je še nájbóljše, če vzámem črne hláče in zelêno májico. Samó, da mi ne bó májica prevelíka! Zádnjič sëm kupíla dvé števílki prevelíko.

Prodajálka: – Gréste pomérit?

Gospá: – Kdór ne poméri, slabó kúpi.

Ána: – Zdí se mi, da ti je májica práv, ámpak ráje jo pójdi pomérit!

Vésna: – Kar poméрила jo bom! Katéra mi bo povédala, kjé je kabína?

polétje	<i>sommar</i> (av léto år)
bombážni	bommuls-
májica	t-shirt
črn [čérən]	svart
dráp oböjligt adj.	ljusbrun
bárva	färg
tánək	tunn
bombáž	bomull
vijóličast	violett
zelên	grön
kar	nog faktiskt

58. V trgovínah

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Ján: – Kílo krúha, prosim!

Prodajálac: – Črnega ali bélega?

Ján: – Črnega, prósim. Dájte mi še dvájset dék saláme, pòt kíle síra, dvé paštéti, trí sádne jógurte in lítər mléka.

Prodajálac: – Sádnih jógurtov nímamo vêč, samó navádni sô še.

Ján: – Nímam rád navádnih jógurtov.

Róman:– Túdi jáz nê. Kdó bo jédəł táke kísle jógurte.

Gospód: – Jáz pa jih rád jém.

Ján: – Grém poglédat še v trgovíno naspróti. Saj véste: kdór íšče, ta nájde.

prodajálac

försäljare, expedit

déka

10 gram

paštéta

pastej

navádəŋ

vanlig (av **naváda** *vana*)

kísəł

sur, syrlig

naspróti

mitt emot (av **próti** mot)

59. V trgovíni

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Prodajálka: – Želíte, prósim!

Gospá: – S hčérko íščeva zímске čévlje. Že v štírih trgovínah sva bilí, pa nísva še ničesar nášli.

Prodajálka: – K tístim polícám támle stópíte. Tú je vsê, kar je za zímo.

Hčérka:– A mi lahkó pokážete tíste rjave čévlje z nízko pêtó. Nósim števílko sédæmintrídeset.

Gospá: – Lépi so. Kóliko stánejo?

Prodajálka: – Štíri tísoč ósæmsto sédæmdeset tólarjev.

Gospá: – Káj práviš? Si se odločila?

Hčérka:– Nê, nísæm. Níso mi práv. Na prstih me tiščíjo. Splôh pa ne rábim nobênih zímских čévljev.

Gospá: – Kdó bo hôdił kar naprèj po trgovínah! Pa še drági níso bilí!

zímски

vinter (av **zíma** vinter)

čévəlj

sko

támle	där borta
zíma	vinter
nízək	låg
pêta	häl, klack
odlóči, odlócił, odločila < odlóča	bestämna, besluta
prst	finger, tå
tišcí, tiščał, tiščála >	klämma, trycka

60. Izlêt v Postójnsko jámo

Texten kommer från *Slovénščina za Slováke* av Jasna Honzak-Jahič men är i viss mån omarbetad.

Dánəs je sobóta. Lépo jútro je. Hládno je še, kər je zgódaj, ámpak nebó je jásno. Čez kákšno úro bo že sijálo sónce. Na parkiríšču pri Cánkárjevəm dómu stojí ávtobus.

Róman: – Žívijo, Nikoláj! Kônčno si se le odlóčil za izlêt!

Nikoláj: – Žívijo! Na izlêt grém zeló rád. Odločítəv ní bilá prav níč tēžka. Se bova usédla skúpaj?

Róman: – Usédiva se sprédaj. Vôžnja bo prijétnejša, bólje pa bova túdi vídela in slíšala. Vódja izléta nam bo gotôvo povédał velíko zanimívega o jámi.

Vódja: – Postójnska jáma leží kilométər od mésta Postójna. Nájstarèjši kápniki v jámi imájo štírisko tísoč lét.

Maríja: – Ali je Postójnska jáma nájvéčja na svétu?

Vódja: – Z dołžino tríindvájset kilométrov je blízu trídeselega mésta. Je pa êna nájlépeših jám na svétu. Léta ósəmnajststo dváinsédəmdeset so v jámo napeljáli turístično želéznico, léta ósəmnajststo štíriinósəmdeset

pa je dobíla eléktriko. Z vsám tém se je obísk zeló povéčať. Létno jo obíšče vëč kot četrť milijóna ljudi.

Sergèj: – Je Predjámski grád blízu jáme?

Vódja: – Já, blízu je. Samó devét kilométrov strán. Začétki téga jámskega gradú ségajo v trínajsto stolétje

Marija: – Bomo šlí tjá?

Vódja: – Sevéda! Takó lépo vrême imámo in vës dán je pred námi.

zgódaj	tidigtt
sónce	sol
parkiríšče	parkeringsplats
dóm	<i>hem, (större) hus</i> (för annat ändamål än privat boende)
kônčno	till sist, äntligen (av kônəc slut)
odločitəv (f.)	beslut
uséde se, usédəł se, usédla se,	sätta sig (till rätta)
usésti se < uséda se	
sprédaj	framtil, längst fram (av pred framför)
vôžnja	färd, åktur, resa (av vózi kör)
prijétən	behaglig, skön, trevlig
vódja	färdledare, guide (av vódi leder)

kápnik	droppsten (av káplja droppe)
doľžína	<i>längd</i> (av dòlg lång)
napélje, napêljał, napeljala,	dra in, föra in, anlägga
napeljáti < napeljúje, napeljevál	
turístični	turist-, sightseeing-
povéča < povečúje, povečevál	förstora
povéča se < povečúje se	förstoras, öka
létni	<i>årlig</i> (av léto år)
četrt, -i (f.)	kvart, fjärdedel
predjámski	som finns framför grottan (av pred framför, jáma grotta)
strán	bort
začétək	början
jámski	grott-
séga > séže, ségəł, ségla, séči	nå, sträcka sig, gå tillbaks
stolétje	århundrade (av stó hundra, léto år)
splôšni	allmän

61. V recépciji hotéla Slôn

Dialogen bygger på en text i *Szlovén nyelvkönyv* av Ferenc Mukics.

Gôst: – Dóbær dán.

Recéptor: – Prósim?

Gôst: – Imáte káko prôsto sôbo?

Recéptor: – Sevéda. Kákšno pa želíte? Ênopósteljno ali dvópósteljno?

Gôst: – Ênopósteljno z balkónom in kopálnico. Če je mogóče, s poglédom na Ljubljánski grád.

Recéptor: – Samó še êno sôbo s poglédom na grád imámo prôsto, pa je žal rezervírana. Véste, srédi turístične sezóne smo. Káj pa sôba s poglédom na Čôpovo úlico?

Gôst: – Nô, práv. Kákšna je pa céna?

Recéptor: – Ênopósteljna sôba stáne sédæm tísoč tólarjev na dán. Bo v rédu?

Gôst: – V rédu. Je dovóljeno iméti pri sêbi máčko? Véste, povsód jo vzámem s sebój, káamor grém.

Recéptor: – Dovóljeno, le da mórate za domáčo živál pláčati še desétodstótno doplačílo. Želíte samó prenočíšče?

Gôst: – Prenočíšče z zájtrkom.

Recéptor: – Dôbro. Mi lahkó dáste pótni líst, da izpònim prijávnico?

Recéptor vzáme pótni líst in vpíše osébné podátke: imé, priímæk, državljánstvo ter dátum in kráj rôjstva, gôst pa podpíše.

Gôst: – Mi lahkó prinêsejo prtljágo v sôbo?

Recéptor: – Sevéda. Zájtrk imámo v restavráciji od sêdmih do devêtih zjútraj. Pótni líst bomo do odhóda hraníli v recépciji. Tú je kljúč. Sôba dvésto pét, drúgo nadstrópje. Če želíte, se lahkó péljete z líftom.

Gôst: – Hvála. Zakáj se tá hotél imenúje hotél Slôn?

Recéptor: – kær je v njêm nekóč prenóčil cêsar Maksimiliján, ki je imél s sábo slôna z iménom Mísbába.

Gôst: – Nô, poté m pa nísam edíni, ki je v hotélu kdáj prenóčil z živáljo!

recépcija

reception

slôn

elefant

recéptor

receptionist

kák	någon
kákšəon	hurdan, något slags
ênopósteljni	enbädds-
dvópósteljni	tvåbädds-
poglêd, Gsg pogléda	vy, utsikt
ljubljánski	i, från Ljubljana, Ljubljanas
rezervíra </>	reservera
sezóna	säsong
céna	pris
dovóli, dovôliť, dovolíla,	tillåta
dovolíti < dovoljúvje, dovoljevát	
máčka	katt
povsód	överallt
desétodstótni	tioprocentig (av desét tio, od av, stó hundra)
doplačílo	tilläggsavgift (av do- till, pláča betalar)
prenočíšče	(<i>natt</i>)logi (av pre- över, nóč natt, -íšče plats)
pótni	rese-
líst	blad, ark
pótni líst	pass
izpòtni, izpòtniť, izpoťníla,	<i>fylla i</i> (av iz- ut, pòtn full)
izpoťníti < izpoťnjúje,	
izpoťnjevát	
prijávnica	anmälningsblankett
vpíše, vpísať, vpisála < vpisúje,	<i>fylla i</i> (av v- in, píše skriver)
vpisovát	

osébní	person- (av oséba person)
podátək	uppgift
državljanstvo	medborgarskap (av držáva land, stat)
têr , i talspråket [tər]	samt
dátum	datum
rôjstvo	födelse
gôst	gäst
podpíše, podpísał, podpisála <	skriva under (av pod under,
podpisúje, podpisováł	píše skriver)
hráni, hránił, hraníla >	förvara
kljúč	nyckel
pélje se, pêljał se, peljála se, åka peljáti se >	
líft , mera litterärt dvigálo	hiss
prenočí, prenócił, prenočila <	övernatta
prenočúje, prenočeváł	
edíni	den enda
kdáj	någon gång, någonsin

62. Na b́anki

Dialogen bygger p ́a en text i *Szlovén nyelvkönyv* av Ferenc Mukics.

Stránka: – Dóber dán. Rád bi nekaj vprašal. Vrnit sam se s potovanja, pa mi je ostalo še nekaj tújega denárja. Pri kateram ôkencu ga lahkó zaménjam?

Uslúžbenac: – Na tēj stráni so ôkenca za vplačila. Vrniti se mórate do vhóda. Tám poišcite ôkence z napísom “Odkúp in prodája valút”.

Stránka: – Oprostíte, ali lahkó pri vás zaménjam denár.

Uslúženac: – Lahkó.

Stránka: – Zanima me, kákšen je dánæs tečaj za švédske króne.

Uslúžbenac: – Nakúpni tečaj za stó švédskih krón je dvá tisoč pětsto pětintrideset tólarjev, prodájni pa dvá tisoč tristo pětinsédæmdeset tólarjev.

Stránka: – Vídím, da je króna málce pádla, tólar pa narástel. Téh trí tisoč krón bi poté m kar zaménjal v tólarje.

Uslúžbenac: – Želíte, da vam dám b́ankovce po desét tisoč ali po tisoč tólarjev?

Stránka: – Kar tisočáke mi dájte. Hvála in na svídenje.

bánka	bank
stránka	kund
túj	främmande, utländsk
ôkənce, dim. av ôkno	lucka, litet fönster
zaménja < zamenjúje, växla till ngt zamenjevál + v + ack.	
uslúžbenəc	tjänsteman
vplačilo	inbetalning (av v- in, pláča betalar)
vhôd, Gsg v hoda	ingång
napís	skylt, påskrift, text
odkúp	köp (av od från, kúpi köper)
prodája	försäljning (av pro- genom, dá ger)
valúta	valuta
oprostí, opróstił, oprostíla < opróšča	ursäkta, förlåta
nakúpni	köp-, inköps-
prodájni	sälj-, försäljnings-
málce, dim. av málo	lite
naráste, narás(t)əł, narás(t)la, stiga	
narásti < narášča	
bánkovəc	sedel
po + ack.	på, à
tisočák	tusenlapp

63. V potoválni agénciji

Dialogen bygger på en text i *Szlovén nyelvkönyv* av Ferenc Mukics.

Stránka: – Oprostíte, žêleť bi nékaj informáciuj v zvézi s potovánjem v Benétke.

Uslúžbenæc: – V Benétke organizíramo potovánje z modêrnim turístičnim ávtobusom. Odhódi so vsák pêtæk s povrátkom v nedéljo. V céno so vštéte túdi gostínske storítve po prográmu, s prenočíšcem v hotélu s trémi zvézdicami, oglédi, vódenje in organizácija izléta.

Stránka: – Kákšna pa je céna?

Uslúžbenæc: – Tríindvájset tísoč tólarjev. Če želíte ênopósteljno sôbo, mórate dopláčati dvá tísoč dvésto tólarjev.

Stránka: – To je pa dragó!

Uslúžbenæc: – Véste, vsí naši pótniki so v času potovánja túdi zavarováni. Imámo samó nájbóljše vodníke, hotél je lepó urejên...

Stránka: – Imáte túdi kákšne popúste?

Uslúžbenæc: – Ósamdeset odstótkov za otrôka do drúgega léta, če níma svôjega sédeža, in štirideset odstótkov za

otrôka od drúgega do dvánaajstega léta, če imá svôj sédež.

Stránka: – Ahá. Káj pa kredít?

Uslúžbenec: – Za takó májhne vsôte ne dájemo kredítov.

Stránka: – Je mogóče kombinírati potovánje z ávtobusom in ládjo?

Uslúžbenec: – Túdi takó je mogóče, vándar le z vlákom. (Prelísta vôzni réd vlákov in ládij.) Z jútranjim vlákom prídete na Réko ob tri četrt na devét. Iméli boste dovôlj čása, da kúpíte vozòvnico za ládjo z odhódom ob četrt na enájst.

Stránka: – Pri vás nê bi mógel kúpiti vozòvnice za ládjo ali vsáj rezervírati mésto? Kakó naj vém v Ljubljáni, ali so prôsti sédeži na ládji na Réki?

Uslúžbenec: – Žál nê.

Stránka: – Nô, potém pa na svídenje pa hvála.

potoválni

rese-

agencíja

byrå

informácija, oftast i plural

information

zvéza

förbindelse, samband

Benétke f.pl.tant.

Venedig

organizíra </>

organisera

odhôd, Gsg odhóda	avgång, avresa
pétøk	fredag
povrátøk	återkomst, återresa
nedélja	söndag
vštêje, štél < vštéva	inkludera, räkna in (av v- in, štêje räknar)
gostínski	hotell- och restaurang-, natt- och matgäst-, turist-, gästgiveri-
storítøv (f.)	tjänst
program	program
zvézda, dim. zvézdica	stjärna
oglêd, Gsg. ogléda	besök, sightseeing (av o- runt, gléda tittar)
vódenje	guidning (av vódi leder, för)
organizácia	organisation, organisering
dopláča < doplačúje, doplačevál	betala extra, i tillägg
pótnik	resenär
zavarúje, zavarovál <	försäkra
vodník	guide
naj-	prefix som markerar superlativ
uredí, urédił, uredíla < urêja	arrangera, ordna, inreda
popúst	rabatt
odstótøk	procent (av od av, stó hundra)
sédež	säte, sits
ahá	jaha
kredít	kredit, (avbetalning)

vsôta
kombiníra </>
prelísta < prelistáva

vôzni
vôzni réd
jútranji
vozòvnica
mésto

summa
kombinera
bläddra (av **pre-** genom, **líst**
blad)
kör- (av **vózi** kör)
tidtabell
morgon-
(färd)biljett
plats

64. Na železniški postáji

Dialogen bygger på en text i *Szlovén nyelvkönyv* av Ferenc Mukics.

Iz zvóčnika na perónu se zaslíši: – Pótniški vlák, ki prihája iz Benétk in nadaljúje svôjo vôžnjo za Zídani móst in Zágreb, imá pétnajst minút zamúde.

Lójze in Káti pritéčeta do pótniške blagájne.

Káti: – Do Búdimpešte, prósim. Če je mogóče...

Uslúžbenæc: – Tú je blagájna za nótranji promêt, vídva pa mórata stopíti do blagájne za mednárodni pótniški promêt. Skózi vráta mímo kíoska lévo.

Uslúžbenæc: – Prósim?

Káti: – Dvé vozòvnici do Búdimpešte, prósim. Če je mogóče za spálnik.

Uslúžbenæc: – Že takó sta skôraj zamudíla, zdáj bi ráda pa še spálnik. Málo se lahkó pošálim, kajné? Na tém vláku ní spálnika, lahkó pa vzámeta vozòvnici za prúi ali drúgi rázred. Povrátni ali v êno smér?

Káti: – Povrátni, prvi rázred.  e je mogóče v odd elku za n ekad ilce.

Usl u ben c: – V esta, da mórata v Z agrebu prestop iti?

K ati: – Jój, pa takó s am  upa, da je to direktna l inija. S tóliko prtlj age rés ní prij etno prest opati z vláka na vl ak in pon ovno isk ati pr osto mésto.

L ojze: – Kóliko časa pa mórava   akati na zv ezo?

Usl u ben c: – T o pa mórate vpr asati na Inform acijah.

Glás iz zv o cnika: – P otni ski vl ak, ki prihája iz Ben etk in nadalj uje sv ojo v o znjo za Z idani m ost in Zágreb, prihája na tretji per on, p eti t ir.

K ati: – Pohit iva! Vpr asava lahkó t udi kontrol orja voz ovnic na vl aku.

L ojze: –  pam, da imájo na vl aku vsáj bif e.

K ati: – Pa okrepc ev alnicu na per onu v Z agrebu.

�el�ezni�ski	järnvägs-
zv�o�cnik	högtalare (av zv�ok ljud)
per�on	perrong
p�otni�ski	passagerar-
nadalj�uje, nadaljev�at >	fortsätta

zída > sezída	mura, bygga
móst, Gsg. mostú	bro
zamúda	försening
pritêče, pritékəł, pritêkla, pritêči < pritêka	komma springande (av pri- till viss plats, têče springer)
blagájna	kassa (av blagó vara)
nótranji	inre, inrikes-
promêt, Gsg. prométa	trafik
lévo	(till) vänster
spálnik	sovvagn
že takó	i inte nog med att, ändå
zamudí, zamúdił, zamudíla zamúja	< komma för sent
šáli se > pošáli se	skämta, skoja
kajnê	inte sant, eller hur
povrátņi	retur-
smér, -í (f.)	riktning
oddélək	avdelning, kupé
nêkadíłəc	ickerökare
prestópi, prestópił, prestopíla prestópa	< byta (av pre- över, stópi stiga, kliva)
diréktəņ	direkt
línija	linje
ponòvno	på nytt
pêti	femte
hití, híteł, hitéla > pohití	skynda (sig)
kontrolor	biljettkontrollant, konduktör
bifé j (m.)	servering, buffé

okrepčeválnica

*bar, kiosk (av **krêpək** stark,
okrepčeváti se stárka sig)*

65. Na póšti

Dialogen bygger på en text i *Szlovén nyelvkönyv* av Ferenc Mukics.

Lúčka: – Dóbər dán, ráda bi oddála tále pakét.

Uslúžbenəc: – Oddája pakétov je v sosédnji dvoráni lévo. Túkaj sprejémamo samó písma in prodájamo známke.

Lúčka: – Potém pa mi dájte, prósim, dve kuvérte, êno známko za Slovénijo, êno za Hrváško ter trí razglédnice z êno známko za Némčijo, dvé pa za Švédsko.

Uslúžbenəc: – Zdáj imájo vsê známke za Evrópo enôtno céno.

Lúčka: – A takó? Jój, skôraj bi pozabíla. Še êno známko za Avstrálijó, letálsko.

Uslúžbenəc: – Izvólite. Sédəmsto pétintrídeset tólarjev.

Lúčka gré v sosédnjo dvoráno. Tám so vrste velíko dáljše.

Uslúžbenəc: – Prósim?

Lúčka: – Ráda bi oddála tále pakét.

Uslúžbenəc: – Kot navádni pakét ali priporočêno?

Lúčka: – Kot navádni.

Uslúžbenəc: – Tórej ga stéhtamo in žé je na póti. Trí kíle, to je devétsto trídeset tólarjev.

Lúčka: – Hvála in na svídenje.

oddá < oddája	lämna ifrån sig, överlämna, lämna in, sända
pakét	paket
oddája	inlämning
dvorána	sal
známka	frimärke
kuvérta	kuvert
razglédnica	vykort (av raz- åt olika håll, gléda tittar)
Némčija	Tyskland
enôtəŋ	enhetlig, samma
a takó?	jaså, (är det på det viset)?
Avstrálija	Australien
letálski	flyg-
vřsta	kö
dáljši	<i>längre</i> (komp. av dòlg <i>lång</i>)
priporočí,	priporóčit, rekommendera
priporočíla < priporóča	
téhta > stéhta	väga

66. Tríje velikáni

Ciril Drekonja

Denna första längre äkta skönlitterära text på slovenska är en tillrättalagd och förenklad version av en slovensk folksaga som nedtecknats av Ciril Drekonja (1896-1944), lärare och författare från slovenska kusten. Han skrev framför allt realistiska bonderomaner. Under kriget kämpade han mot den italienska och tyska fascismen tillsammans med partisanerna i Befrielsefronten, och han blev därför avrättad av tyskarna.

Ôče imá sína, ki je zeló močán. Zató hóče, da sín postáne kováč. Gré v vás do kováča in ga prósi, če bi hôteł vzéti njegôvega sína k sêbi.

Kováški mójstær vzáme k sêbi mladéniča, ki vzáme v rôko velíko kladívo in právi:

– Tó je pa láchko kot peró.

Kováč mu dá kladívo za obé rôki, a túdi tó se zdí mladéniču láchko. Mójstær níma téžjega kladíva rázøn tístega, ki ga góni vôda. Mladénič vzáme to kladívo in z lahkôto ga dvíga in kúje, da se trése kovačija. Kováča postáne stráh pred mladéničevo sílo, zató pa ga prósi, naj odnéha in naj gré nôsit želézo, ki ga je kováč dobíł iz mésta. Mladénič gré po želézo. Želéza je za cěl vóz, in ôn vzáme vsê naênkrat in ga nêse v kovačijo. V kovačiji

dá želézo na tlá, da se trésejo zidôvi. Ko kováč to vídi, ga postáne še bôlj stráh. Zató dá mladéniču nékaj denárja in ga prósi, naj gré od njêga. Mladénič vzáme denár in gré v svét.

Mladénič hódi od vasí do vasí in prósi, da bi ga kjé vzéli na délo, a nihčê ga ne mára, ker se vsí bojíjo njegôve močí. Po nékøm času príde v glávno mésto, in gré do králja in ga prósi, naj ga vzáme v slúžbo. Ámpak túdi králj je slíšal o mladéničevi síli in se ga bojí. Zató ga póšlje v drúgo dežêlo k zeló krútemu knézu, ki mu je dožžán velíko denárja. Králj tórej míslí: krúti knéz ga bo gotôvo ubíł in jáz bom iméł mír. Kralj tórej rêče mladéniču:

– V sosédnji dežêli živí knéz, ki mi je že dòlgo časa dožžán velíko denárja. Pójdi k njêmu in mi prinêsi ta denár!

Mladénič potúje in potúje v drúgo dežêlo. S céste príde v vêlik gózd. Hódi dálje in dálje po gózdu in príde do velikána. Velikán vpráša mladéniča, kám gré. Mladénič mu pové, kám ga pošílja njegòv králj. Ko slíši velikán mladéničevo zgódbo, mu právi:

– Poznám tega knéza in vém, da je hudôben in krút. Ali hóčeš, da grém s tábo in ti pri délu pomágam?

Mladénič se razveselí in rád sprèjme velikánovo tovarišíjo.

Obá potújeta dálje po gózdu in prídeta na velíko pólje. Na pólju je drúgi velikán, ki vpráša:

– Kám grésta pa vídva?

Mladénič mu pové, kám grésta, in velikán ju prósi, ali bi ga vzéla s sábo. Takó potújejo vsí tríje dálje v drúgo dežêlo.

Dòlgo hódijo in prídejo do trétjega velikána, ki sedí na skáli. Vprášajo ga, kdó je in káj déla. Potém pové mladénič, kám gredó ôn in obá velikána, in túdi trétji velikán hóče íti z njími.

Potújejo skózi gozdôve in čez pólja in po dòlgi póti prídejo v dežêlo krútega knéza. Gredó k njêmu in mladénič pové, po káj so prišli. Krúti knéz jih gléda nêprijázno. Rád bi jih takój ubíł, a se bojí môčnih velikánov. Zató rêče:

– Rés sãm dołžán vášemu králju velíko denárja, a ga imám precèj dáleč od tód pri jézeru, ki leží med skálami in gozdôvi. Če gréste tjá, boste dobíli denár.

Mladénič in velikáni ne vedó, káj naj naredíjo, zató póšljejo k jézeru ênega od velikánov. Ko príde tjá, nájde pri jézeru velíkega in hudôbnega zmája, véndar ga velikán ubíje.

Velikán se utrújen vráča próti knézovemu grádu, ámpak ker je utrújen, léže v séncu in zaspí. Drúgi čakajo in čakajo, velikána pa ní. Tó se jim zdí čúдно, zató rêče drúgi velikán:

– Píhnem próti jézeru, takó bo védeť, da ga čakamo. Rés píhne s táko sílo, da na velikána, ki spí, pádejo vêje in ga zbudíjo. Velikán odhití próti grádu, in ko príde tjá, pripovedúje, káj se mu je zgodílo.

Velikáni so zdáj zeló húdi in gredó spét do knéza, ker hóčejo denár. Knéz jim pa právi:

– Mój denár je v májhni híši za grádom. Tám lahkó vzámete, kólikor sãm doľžán. Vsí tríje velikáni gredó k híši za grádom in êdãn od velikánov gré nóťar. V híši pa so vsê nájhújše živáli, ki so na svétu. Živáli hóčejo ubíti velikána, ámpak ôn jih ubíje êno za drúgo. Ko so vsê mrtve, se vrne k továrišem.

Mladénič in velikáni se vrnejo v grád, da jim knéz dá denár. Ko knéz zvé, da je velikán ubíť vsê nájhújše živáli, se zbojí in dá vsákemu velikánu velíko vréčo denárja. Vzámejo vsák svôjo vréčo in odídejo iz gradú.

Ko velikáni odídejo, sklíče knéz skúpaj môčno vôjsko in odhití z njó za velikáni, da bi jim vzéť denár. Na kônjih hití knézova vôjska skózi gozdôve in čez pólja in se približúje velikánom. Velikáni se ozrêjo in vídijo za sábo knézovo vôjsko,

ki strélja nánje. Velikáni se pogovárjajo o tém, káj naj naredíjo, êðan od njíh pa rêče:

– Bom pa píhnił v te vojáke na kônjih.

In rés píhne skózi nós s táko sílo, da vojáki pádejo na tlá.

Zdáj potújejo velikáni v míru po gozdôvih, napósled pa prídejo domòv. V grád prinêsejo králju tri vrêče denárja in jih dájo na tlá s táko sílo, da se trésejo zidôvi.

Ko králj slíši, da se je mladénič vrnił skúpaj s trémi velikáni, ki so prinêšli tóliko denárja, ga postáne znôva stráh. Zató jim dá vês denár in jih prósi, naj odídejo iz njegôvega gradú in mésta. Velikáni dájo vsê trí vrêče denárja mladéniču, sámi pa odídejo v svóje gózd.

Mladénič je zdáj bogát. Sréčen in vesél se vrne domòv k očétu in poté živí v míru in brez skrbí.

En gemensam ordlista för de fem sagorna finns efter text 70.

67. Zdravílno jáboľko

Jósip Freuensfeld Rádenski

Även denna andra folksaga är något förkortad och förenklad. Den är ursprungligen nedtecknad av Jósip Freuensfeld Rádenski.

Nekóč je živěl králj, ki je imél trí sinôve. Nékega dné je zbolél, in poklícali so nájbóljše zdravníke vsóga kraljéstva, da bi vrnili králju zdrávje. A vsê je biló zamán. Povédali so mu, da se mu blíža kônac življênja.

Ko ní biló nikógar v sôbi, so se odpřla vráta. V sôbo je stópiť beráč in rékæľ:

– Králj, rád bi ti povédaľ nékaj pomémbnega, a lê če mi boš verjél.

– Hítro mi povèj! Saj vídiš, da se mi blíža zádnya úra, odgovorí králj.

– Ní še prišlá zádnya úra, králj. Êno zdravílo je še na svétu, ki ti lahkó vrne zdrávje.

– Téga skôraj ne mórem verjéti, právi králj, pa lê povèj!

– Práv dôbro vém, da ne bóš verjél, véndar tó, kar ti povém, je rés takó gotôvo, kákor zdáj stojím pred tebój. Têbe ozdrávi samó zdravílno jáboľko. Ko ga pojéš, boš zdráv kot ríba v vôdi.

Zató pôšlji svôje sinôve po svétu, da ti prinêsejo zdravílno jáboľko. Ênemu se gotôvo posréči. Če ne storiš po môjih besédah, bo prišla tvôja zádnja úra. Zbógom, králj!

S témi besédami zapustí sôbo. Králj ga klíče nazáj, ker bi rád izvédeľ, kjé je tísti vrt, v katéræm ráste zdravílno jáboľko. Tóda na njegòv klíc príde služábnik. Tému rêče, naj takój poklíče beráča. Služábnik právi, da ní vídeľ nikógar íti iz sôbe, čeprávi je bíľ blízu králjevih vrat.

Králj se zamísli. Čæz nékaj časa poklíče sinôve in jim rêče:

– Sinôvi! Môje življênje še ní končáno. Ozdrávi me lahkó zdravílno jáboľko, zató odídite po svétu. Kdór mi prinêse zdravílno jáboľko, bo dobíľ vsê môje kraljéstvo.

Starèjšima sinôvoma to ní biló všèč, ker sta se rájši zabávala brez déla. Nájmlájši sín pa se je razveselíľ, ko je slíšaľ, da ôče še ne bó umrť.

Šlí so vsák na svôjo strán.

Minílo je vèč tédnov, ko je prišëľ nájstarèjši sín v dežêlo, kjér ní vídeľ nobênega človéka. Glédaľ je s hríba naokróg, pa ní zaglédaľ nobêne híše, nobêne vasí. Ko je šëľ dálje po césti, je vídeľ prihájati nékega človéka. Bíľ je beráč. Králjev sín je hôteľ mímo njêga, a tá ga je lepó poprôsiť:

– Gospód, lepó prósim za májhæn dár!

Nájstarèjši sín mu dá málo denárja, beráč pa šê prósi:

– Málo krúha, drági gospód, lepó prósim, láčæn sæm.

Králjevič mu ničesar ne odgovorí in stópi dálje. Potém se králjevič ustávi, ozrê in rêče:

– Nô, tí beráč, denár si dobíť od mêne. Ali mi znáš povédati, na katéræm vrťtu je zdravílno jáboľko?

– Le pójdite po těj césti. Dospéli boste do vrťta. Hítro vzemíte jáboľko in odhitíte z vrťta!

– Že práv, že práv! rêče králjevič in se smêje nasvétu, ki mu ga je dáť beráč. Pót je bilá zeló dòľga. Napôsled je vëndar prišól do velíkih vrát, jih odpřít in stópiť na vrťt. Rázæn êne sáme jáblane tám srédi vrťta ní biló nobênega drevésa. Počasí je stópať králjev sín po póti, ki je vodíla k jáblani, ki je stála tám na zelêni tráti. Samó êno lépo rdéče jáboľko je biló na njèj. Nobênega drúgega sádja ní biló. Králjevič je šól tjá in vzél tó prelépo jáboľko. Ogledováť si ga je z vsáh straní, a je biló kákor vsáko drúgo navádno jáboľko. Stál je pod drevésom, in naênkrat je bíť zeló utrújen. Ní dòľgo premišľjeváť, in légæť je pod drevó na zelêno tráto.

Ní dōlgo ležáľ, ko se mu je priblížáľ člōvek. Bíľ je tísti beráč. Králjeviču je vzéľ iz rôke jáboľko, z drevésa je pa vzéľ májhno vĕjico in se z njó dotákniľ králjeviča in rékæľ:

– Tí nísi vrédæn, da bi očétu prinésæľ zdravílno jáboľko. Zakáj me nísi poslúšáľ?

In králjevič je postáľ črni vrán.

Trí dní poznĕje je šéľ po ísti póti drúgi sín, ki se mu je zgodílo ísto kákor prvému.

Še trí dní poznĕje je bíľ na ísti póti nájmlájši sín. Napróti mu príde beráč. Králjevič mu takój dá nékaj denárja in rêče:

– Gotōvo si láčæn. Ná ta kós krúha! In hóče íti dálje.

Beráč se mu lepó zahváli in rêče:

– Králjevič, jáz vém, kám gréš. Tá pót je práva. Hítro vzĕmi jáboľko in odhíti z vrta! Dánæs je zádni dån. Prédæn bo večér, móra iméti tvój ôče zdravílno jáboľko.

Té beséde so dále králjeviču nôvo mōč. Kmálu je prišéľ do vrta in stópiľ vánj. Híteľ je k jáblani. Ko je vzéľ rdéče jáboľko, je hôteľ takój odíti, kákor mu je svetováľ beráč. Tóda gláva mu je postála tĕžka in nôge utrújene. Žé je hôteľ léči pod drevó, ko je nékaj zaslíšáľ nad sebój. Ozrĕľ se je próti nébu in vídel dvá vrána.

– Káj, če sta tó môja bráta? pomísli in vsá utrújenost ga míne.

– Mój ôče! rêče glásno in hití z jáboľkom z vrta. Zúnaj mu príde napróti beráč.

– Ná to vêjico, vzêmi jo s sebój! V tístem hípu, ko bo ôče zdráv vstál iz póstelje, pójdi vón iz gradú. Priletéla bosta dvá vrána in sédla prédte na zêmljo. Hítro se ju dotákni s tó vêjico.

In spét je králjevič postál utrújen. Zaprť je utrújene očí. Zdélo se mu je, da je letél skúpaj z beráčem.

Ko se je králjevič zbúdiť, je zaglédať pred sebój grád svôjega očéta. Tedáj je mísiť, da je samó sánjať o zdravílnem jáboľku, a ko ga je zaglédať v svôji rôki, je spoznáť, da se je to rés zgodílo. Spômniť se je túdi, da móra býti pri očetu pred večérom, zató je odhitél v grád.

Ko je králj pojédəť jáboľko, je ozdravél. Skôčiť je iz póstelje, v katéri je takó dòlgo lêžať. Králjevič pa je odhitél iz sôbe. Ko je prišəť iz gradú, sta mu napróti priletéla dvá vrána in sédla prédənj na zêmljo. Ko se ju je dotákniť z vêjico, ki mu jo je dáť beráč, sta stála pred njím njegôva bráta.

V grádu so se vsí zeló veselíli. Starèjša králjeviča pa sta bilá mánj veséla, ker je njún nájmlájši brát dobíł vsê kraljéstvo, čepráv sta ônadva míslila, da se tó nikóli ne móre zgodíti.

68. Začáraní grád in mēdved

Andrèj Gábrščək

Även denna folksaga är något förkortad och förenklad. Den är nedtecknad av Andrèj Gábrščək (1864-1938). Han var politiker, boktryckare, bokhandlare och förläggare i Goríca (it. Gorizia) som ju mellan världskrigen helt låg i Italien, ett antal mil från den jugoslaviska gränsen. Han grundade ett känt tryckeri och gav ut en lång rad översättningar från andra slaviska språk. Han samlade in och gav ut en stor samling slovenska folksagor och skrev själv ett omfattande verk om slovenerna i området kring Goríca, *Goriški Slovenci*.

Néki trgôvəc je imél trí lépe hčére. Med njími mu je bilá najmlájša túdi najljúbša, kot je to že naváda v družínah, ki imájo po věč otrók. Ko je trgôvəc nekóč šél v glávno mésto tíste dežêle, je vprášať svôje hčérke, káj želíjo, da jim prinêse. Najstarèjša je hotéla krásno obléko, kákršne ní iméla še nobêna déklica v tístəm kráju. Srédnja hčí si je zaželéla dragocén nakít. Najmlájša pa, ki je poséбно ráda vrtnánila, je rêkla očétu:

– Slíšala in brála səm o nekəm grádu blízu glávnege mésta. V grájskəm vrťu pa ráste drevó, ki prekrásno žvížga in pôje. Trí cepíče bi ráda iméla od téga čúdežnega drevésa.

Trgôvəc je odšél. V glávnege méstu je imél velíko oprávkov, kákor splôh bogáti trgòvci, o čémər pa mí ne razúmemo velíko. Kúpiť je že prekrásno obléko in dragocén nakít za starèjši hčéri,

a na najmlájšo bi biť skôraj pozábiť. Povprášať je po tístem čúdnem grádu in po čúdežnem drevésu, a kómaj je izvédeť zánj. Nô, slíšať je túdi, da leží pod pojóčim drevésom grôzno húd mêdved, ki varúje grád in drevó. Tóda trgôvæc se téga ní prestrášiť, saj bi rád stóriť vsê za svôjo najmlájšo hčérko.

Prišêľ je do gradú in stópiť v grájski vrt. V tém hípu je že pri njêm mêdved, ki ga povpráša, po káj je prišêľ v grád. Trgôvæc pové, da bi rád dobíť tri cepíče od tístega prečúdnega drevésa, ki krásno pôje in žvížga. Mêdved pa mu rêče:

– Če mi izpòniš, kár te bom prósiť, ti bom dáľ cepíče, da bo tvôja hčérka zadovóljna.

Trgôvæc odgovorí:

– Če bo le mogóče, ti bom od srcá rád izpòniť vsáko željo.

Nató právi mêdved:

– Mogóče bo! Ali mi tórej izpòniš êno željo?

Trgôvæc premíšlja, a napósled vândar rêče:

– Naj bó, kákor bóg hóče, izpòniť ti jo bom.

Mêdved gré, a se kmálu vrne s trémi cepíči in právi:

– Dánæs cez trí léta prídem po tvôjo hčér, da mi bo žêna.

Trgôvæc je postáľ bléd kot zíd, a ugovárjati ní mógeľ in si ní níti úpať. Žálostæn je odšêľ próti dómu.

Hčérke so bilê veséle očétovih daròv. Nájbolj veséla je bilá najmlájša hčí, ker túdi njèj je ôče izpòlnil vróčo željo. Čez êno léto je njéno drevó že takó krásno pélo in žvížgalo, da so ga hodíli poslúšat od blízu in od dáleč. Trgòvæc je skòraj pozábil na medvéda, hčére pa níso védele zánj, saj jim ní povédať.

Nékega dné je pripeljála pred trgòvčevo híšo krásna kočíja, vsá iz čistega zlatá. Trgòvæc se je takó prestrášil, da je pádæť na tlá, ker se je spómniť, da je na tá dán že trétja oblétnica. Njegòv služábnik je tékæť, da bi pomágať príšlæcu iz kočíje. Tóda kočijáž mu je ukázal, naj poklíče gospodárja. Z gospodárjem želí govoríti néki gospód, ki pa ne móre iz kočíje.

Gospodár príde, odprê vrátca in zagléda medvéda, ki mu molí táco v pozdráv. Mêdved rêče:

– Prišæť sæm po svôjo žêno; pripêlji mi jo, ali pa te bom takój ubíť.

Trgòvæc je šæť v híšo, a je pripéljal najstarèjšo hčér. Nô, mêdved je ní níti poglédať, udáriť je s táco in poglédať trgòvca. Práv takó se je zgodílo s srédnjo hčérko, takó da je trgòvæc mórať privêsti najmlájšo hčér. Sédla je k medvédu v kočíjo in bliskovíto so se odpeljáli próti začáranemu grádu.

Mêdved se je za híp spreménił v prekrásnega mladéniča, ki je objél in poljúbił lépo trgòvčevo hčér in rékəł:

– Jáz nísəm mêdved, králj səm, tóda zeló nesréčən, ker səm začáran in mój grád túdi. Tóda úpam, da me boš rešíla. Dáj glávo na môjo rámo in se ne bój, čepráv boš vídela strášne stvarí. Vídela boš pošásti, ki te bodo strášile, kákor da bi te hotéle ubíti, tóda ne bój se jih, ker ti ne mórejo níč storíti. Káče bódo na tléh okróg têbe, a ne ustráši se, ker ti ne mórejo škodováti. Vsê je le zató, da bi se tí prestrášila in skočila iz kočíje. Ko se pa pripéljemo v grád, boš zaslíšala prekrásno glásbo, ki bo še bôlj nevárna kot vsê pošásti in káče. Če bóš pa ostála pri mēni, bôva obá napósled sréčna.

Obljúbila je medvédu, da bo ostála pri njēm in rešíla lépega začáranega králja.

Kákor ji je povédał, takó se je zgodílo. Čutíla je velíko strahú, tóda držála se je póleg medvéda, ki jo je osrečeváł s svôjimi poglédi. V grádu pa je igrála takó lépa glásba, kákršne še ní slíšala v svôjəm življēnju. Ámpak túdi zdáj je ostájala pri medvédu. H kočíji sta ji prišli naspróti dvé žēni in jo odvédli v grád, kjér sta jo pustíli v prekrásnih sôbah. Vsê je biló zeló lépo, kákor je slíšala práviti v stárih právljicah, tóda biló je vsê mrtvo

in brez življenja. Po vrtôvih, po travi in hodníkih so spáli vojáki in kônji.

Mêdved je lêžal podnévi pod pojóčim drevésom, ponôči pa je prihájal v grád. Šel je skózi sôbo, v kateri je ležála njegôva nevésta, jo vsák večér poljúbil in odšel spát v sosédnjo sôbo. Takó je biló dvá ali trí mésæce.

Nevésti je postálo dôlgčas. In tó ní biló čúдно, saj ní iméla nikákršnega déla, knjíg ní biló, žêni pa nísta govoríli z njó. Zató je rêkla nevésta nékega večéra medvédu:

– Ráda bi šlá málo na vrt, ámpak kdó mi bo pokázał pót?

Mêdved ji je povédal, da jo bosta vodíli po vrútu njéni dvé némi služábnci. In takó se je túdi zgodílo. Vrt je bíl zeló vêlik in zeló lép. Blízu pojóčega drevésa pa je bilá krásna híšica in v njèj velíko knjíg. Nevésta se jih je zeló razveselíla. Brála jih je in brála in dán za dném je iméla z njími velíko vesêlja. Po devêtih mésæcih pa vzáme v rôko néko debélo knjígo. V tēj knjígi je bilá popisána usóda začáranega gradú. Povést jo je takó zánímala, da ní opazíla, kakó med tém časom vsê okóli njé oživlja. Próti kônцу povésti so se zbudíli túdi vojáki in začéli čistiti svôje kônje. Kônæc povésti pa je bíl takó zanimív, da je vsá zamíšljena in prestrášena odšlá v svôjo sôbo. Tóda pred vráti jo je čákať

mêdved, ki ní bíł vêč začáran, in krásni králj je poljúbił svôjo sréčno nevésto. Glásba je začéla vesélo igráti in rés je bíł že tísti večér plés v králjevøm grádu, kámor so prišli vsí iz célega mésta. Veséli so bilí réšenega králja, ki je tóliko lét, začáran v medvéda, varováł čúdežno pojóče drevó. In téga se je veselíla vsá dežêla.

Čez nékaj čása sta králj in žêna obiskála trgòvca. Stári móž je bíł vesel hčérine sréče. Starèjši dvé sêstri pa sta se jezíli vsáka záse, da ju nihčê nê bi slíšať:

– Le zakáj nísøm šlá takrát z medvédom!

69. Grofíčna z zlátimi lasmí

Andrèj Gábršćək

Texten är något förkortad och förenklad. Även denna folksaga är nedtecknad av den kände översättaren och förläggaren Andrèj Gábršćək (1864-1938) i Goríca.

Nekóč je žíveł pobóžæn grôf. Dát je zgradíti velíko cérkøv, v katéro je hõdił vsák dán mõlit. Nékega dné pa je nášøł v njèj beráča, ki mu je rékøł:

»Lépo cérkøv ste zgradíli, drági gospód grôf. Škóda le, da nímate v njèj kanárčka, ki bi péł namésto órgøł.«

»Kjé pa se dobí ták kanárčək?« je vprášøł grôf.

»V devèti dežèli.«

Grôf je domá povédał svõjim trém sinõvom, káj mu je rékøł beráč. Nájstarejši se je takój odlócił, da gré iskát kanárčka. Vzèł si je velíko denárja in kõnja in odšøł na pót.

Dòłgo je jáhał in prišøł do néke gostílnø. Šøł je nótør in začèł píti in igráti kárte. Ní biló dòłgo, in izgubíł je vås denár. Ker túdi s kõnjem ní mógøł pláčati dołgá, ga gostílničar ní pústił naprèj.

Domá so ga čakali in čakali, ker pa ga ní biló od nikódør, se je odlócił srédnji sín, da gré iskát kanárčka. Túdi øn je vzèł na

pót denár in kônja. Zgodílo pa se mu je ísto kot starèjšemu brátu. V gostílni je izgúbił denár in kônja. Túdi ôn je mórał ostáti za hlápca, da bi odslúžil dòlg. Takó sta zdáj služíla že obá bráta.

Domá so spét čakali in čakali, tóda zamán. Zdáj je stópił k očétu nájmlájši sín in mu rékəł, da gré še ôn iskát kanárčka. Ôče ga dòlgo ní hôteł pustíti, saj je izgúbił že dvá sinôva in ní hôteł izgubíti še zádnejega. Sín pa ga je takó dòlgo prósił, da je ôče popústił. Túdi nájmlájši je vzéł s sebój na pót denár in kônja. Šəł je po ísti póti kot bráta, prišəł je do gostílni, vəndar je jáhał mímo.

Jáhał je po samôtni césti in zaglédał ob césti mŕtvəca. Vŕnił se je zató v gostílni.

»Ob césti leží mŕtvəc,« je rékəł gostílničarju. »Tréba ga je zakopáti.«

»Tísti mŕtvəc ní vrédən, da bi ga pokôpał,« je odgovórił gostílničar.

»Potém pa dájte mēni lopáto, da ga pokópljem.«

»Kúpi si jo, če ga hóčeš pokopáti.«

Mladénič je kúpiť lopáto in mŕtvæca pokôpať. Nató je odjáhať dälje po césti. Ko je takó jáhať, mu je prišlá naspróti lisíca.

»Kám te pélje pót, mladénič?« ga je vprášala.

»V devêto dežêlo grém po kanárčka.«

»Jáz vém zánj. Pústi tu svôjega kônja in pójdi z máno!«

Mladénič je zajáhať lisíco, ki ga je odnêsla próti devêti dežêli. Tjá sta prišlá okróg pòmoči in kmálu prišlá do gradú, kjér je bíť kanárčæk, katérega je iskáť. Pred sebój sta zaglédala velíko klétk.

»Vzėti móraš želézno klétko,« mu je rêkla lisíca.

Ker so vojáki spáli, je mladénič lahkó prišól v grad, vóndar si je izbráť kanárčka v zláti klétki. Kómaj pa jo je vzéť, mu je pádla iz rók in vojáki so se zbudíli. Ujéli so mladéniča in ga peljali pred králja.

»Tí si grôfov sín!« mu je rékəť kráľj.

»Nísəm!« je odgovóriť mladénič. »Jáz səm sín nájvêčjega razbójnika. Hôteť səm ukrásti kanárčka.«

»Prinêsi nam zláto vínsko trto, pa ti dámo kanárčka.«

Mladénič se je žalostən vrniť k lisíci. Povédať ji je, káj se mu je zgodílo.

»Sáj sãm ti rêkla, naj vzámeš kanárčka v želézni klétki! Zakáj nísi poslúšať? Po zláto vínsko trto mórava v enájsto dežêlo. Mórať jo boš odkopáti s stáro želézno lopáto.«

Túdi v enájsto dežêlo sta prišla okróg pòlnoči. Kmálu sta nášla králjev vrt, kjér je rásla zláta vínska trta. Vojáki so spáli. Mladénič je vzél stáro želézno lopáto in začél kopáti. Ko pa je prišél do zlátega koréna, je vzél zláto lopáto, da nê bi koréna umázať. Lopáta pa se je takój zlomíla in vojáki so se zbudíli, ujéli mladéniča in ga peljali pred králja.

»Si tí grôfov sín?« ga je vprášať kráľ.

»Nê, nísãm. Sín sãm najvéčjega razbójnika. Hôteť sãm ukrásti zláto vínsko trto.«

»Ní ti je biló tréba krásti. Če jo hóčeš iméti, pripêlji zlátega kônja in jo dobíš!«

K lisíci se je vrniť brez trte. Povédať ji je, da móra pripeljáti zlátega kônja, če hóče dobíti zláto vínsko trto.

»Tí bedák, zakáj me nísi poslúšať? Ne grém naprèj s tebój!« se je jezíla lisíca.

Mladénič jo je prósiť in prósiť, kônčno pa je popustíla. Nêsla ga je v sêdãmindvájseto dežêlo.

Opòlnoči sta prišla do králjevega gradú. Králj je imét v grádu sáme zláte kônje. Zrávæn kónj so bilá sêdla.

»Kônja móraš osedláti s stárim sêdlom,« mu je rêkla lisíca.

Mladénič je rés vzét nájpfej stáro sêdlo, ker pa se mu je zdélo preumázano za zlátega kônja, ga je odlóžit in izbrát zlato sêdlo. Kómaj pa ga je kônj začútił na sêbi, je zarezgetál in zbudíł vojáke.

Vojáki so ga odpeljáli spét pred králja.

»Si tí grôfov sín?« ga je vprášal králj.

»Nê, sín sãm nájvéčjega razbójnika. Hôteł sãm ukrásti zlátega kônja.«

»Zakáj bi krádæl? Dobíš ga, če nam pripélješ grofíčno z zlátimi lasmí!«

Lisíca se je jezíla, ko ji je povédał, da so ga túdi tókrat ujéli, ker ní poslúšal njénih nasvétov.

»Ne grém věč s tebój naprèj, ker nas ubíjejo, če naredíš le nájmánjšo napáko.«

Mladénič je lisíco prósił in prósił, naj gré še naprèj z njím. Rékæl ji je, da bo poslúšal njéne nasvéte.

Lisíca je kônčno popustíla in ga odnêsla v šéstintrídeseto dežêlo.

»Tám, kámor prídeva, boš mórať bítí trí dní služábnik, lépi grofíčni pa ne smeš poglédati v obráz. Jáz se bom spremeníla v psá in te bom varovála.«

Prišla sta v šestintrideseto dežêlo in hítro nášla grád, v katérø̃m je živéla grofíčna z zlátimi lasmí. Mladénič je postáť njén služábnik, lisíca pa se je spremeníla v psá. Takó so miníli tríje dnévi, nê da bi poglédáť mladénič grofíčni v obráz. Šele četrti dán jo je prvič poglédáť. Po večérji sta ostála sama. Ôn je posprávljať po večérji, grofíčna pa brála knjígo. Ko sta stári grôf in grofíca odšlá spát, sta se mláda začéla pogovárjati, kakó bi odšlá iz gradú. Lisíca je pod mízo vsê poslúšala.

»Odítí mórata še tó nóč, ker bo jútri prepôzno,« je rêkla lisíca.

Ko je bíla úra dvánajst, sta mladénič in grofíčna odšlá skózi ôkno. Sédla sta na lisíco, ki ju je odnêsla v sêdø̃mindvájseto dežêlo. Tám so se grofíčne z zlátimi lasmí zeló razveselíli in mladéniča je že čákať osedlán zláti kônj. Takój ga je zajáhať, grofíčna z zlátimi lasmí pa mu je sledíla na lisíci.

Hítro so prišli v enájsto dežêlo, kjér so že iméli izkopáno zláto vínsko trto, da jo z mladéničem zaménjajo za zlátega kônja. Ôn pa je vzéť vínsko trto in jáhať dálje za grofíčno.

Potém so prišli v devêto dežêlo. Brez težáv je mladénič vzét klétko s kanárčkom in odjáhať kot vétər v svôjo domovíno.

Takó je imét najmlájši grôfov sín grofíčno z zlátimi lasmí, zlátega kônja, zláto vínsko trto in kanárčka, ki ga je šel iskáť.

Naênkrat pa se je lisíca ustávila in mu rêkla:

»Môja pót je končána. Vrnita se na zlátəm kônju k očétu. Jáz nísəm lisíca, páč pa dúša tístega človéka, ki si ga zakôpať.«

Po téh besédah se je spemeníla v bélega golóbčka in odletéla v nebó.

Mladénič in grofíčna sta ostála sama. Zajáhala sta kônja in kmálu prišla do gostílně, kjér je mladénič zakôpať mrtvøca. Ko sta prišla blíže, sta vídela, da péljejo dvá človéka iz gostílně, da bi ju obésili.

»Zakáj ju hócete obésiti?« je vprášať mladénič gostílničarja.

»Nóceta pláčati dołgá,« je gostílničar odgovóriť.

»Káj pa, če jáz pláčam njún dòłg?«

»Če hócješ, zakáj nê. «

Ko je pláčať njún dòłg, sta prišla človéka k njêmu, da bi se mu zahvalíla. Poglédať ju je in spoznáť svôja bráta. Bíť je vesél, da ju je nášel. Kúpiť je vsákemu kônja in vsí skúpaj so odjáhali próti dómu.

Starèjša bráta pa nájmlájšega nísta márala, ker se mu je posréčilo nájti kanárčka, katérega si je žêleť ôče. Še bôlj ga nísta márala zarádi zlatoláse grofíčne in zlátega kônja.

Prijáhali so do globôkega, súhega vodnjáka. Starèjša bráta sta nájmlájšega vrgla v vodnják. Potém sta vzéla njegôve stvarí in rêkla grofíčni, da jo bósta ubíla, če ôna kómu káj pové o tém.

Ker ní mógaľ iz vodnjáka, je nájmlájši brát začéľ klícati na pomóč. Mímo je prišéľ néki človek. Zaslíšaľ je mladéniča in ga réšiľ.

Mladénič se je zahváliľ dôbremu človéku za pomóč in odšéľ próti dómu. Ní pa se vrniľ domòv, páč pa stópiľ v slúžbo blízu očétovega gradú. Ko je takó prišéľ v grád délat, je začéľ kanárček péti, vínska trta rásti, grofíčna pa se smejáti. Po njegôvëm odhódu pa je spét postálo v grádu žalostno. Bráta sta to takój vídela in ga nísta věč pustíla v grád.

Ko je nájmlájši spoznáľ, da ne móre věč v grád, je stópiľ k očétu, ki ga ní spoznáľ, in postáľ njegòv hlápæc. Spét je biló v grádu vesélo. Bráta pa sta se bála, da príde njúna hudobíja na dán. Zató sta rêkla očétu, da nôvi hlápæc kráde.

Ko je hlápæc že čákał, da ga obésijo, so ga vprašali za njegovôvo poslédnjo željo. Prósił jih je, naj poklíčejo grôfa, da ga dôbro pogléda v obráz.

Grôf je prišêł, dòlgo ga je glédał in ga spoznáł. Nájmlájši sín mu je potéu povédał vsê, kár se mu je zgodílo, ko se je vráčał domòv s kanárčkom. Povédał je, kakó je bráta réšił, ônadva pa sta ga vrgla v vodnják, kjér bi lahkó umrîł. Ôče je poslúšał vsô zgódbo, hudôbna sinôva sta mórala odíti od dóma, nájmlájši pa se je poróčił z zlatoláso grofíčno.

V grádu je bilo potéu védno vesélo. Kanárček je péł, vínska trta rásla, grofíčna pa se smejala. Mogóče so še dánæs veséli, če níso že umrîli.

70. Ólje mladósti

Julij Kontler

Denna saga härrör från Sloveniens nordöstligaste del, Prékmurje ("Transmurien" – dvs. landet på andra sidan floden Mura). Den är hämtad från Pavle Rožniks bok med folksagor från Prekmurje (*Slépi brátac*, 1981) men är ursprungligen nedtecknad av Julij Kontler.

Nekóč je živél bogatín, ki je imél trí sinôve. Léta so minévala in bogatín se je takó postárał, da je že pričakováł smrt. Kær bi pa še vándar rád živél, je nékega dné poklícał svôje sinôve in jim rékøł:

»V svôjih mládih létih sëm slíšał, da je nekjé na svétu ólje mladósti. Kdór se namáže s tém óljem, ostáne mlád vsê svôje dní. Pójdite tórej po svétu! Kdór mi prinêse ólje mladósti, tístemu dám vsê, kar imám.«

Déčki si izbêrejo kônje, jih zajášejo in se poslovíjo od očéta:

»Zbógom, ôče! Čæz léto dní se vrnemo.«

Nékaj časa so jézdili skúpaj. Potém pa prídejo do razpótja, kjér se je césta razdelíla na trí potí: êna je bilá lépa in súha, drúga blátna, trétja pa trnova.

»Tú se razídemo in grémo vsák svôjo pót,« réče nájstarejši brát. »Jáz grém po lépi, súhi pótí.«

»Jáz grém po blátni,« právi srédnji.

»Záme pa je túdi trnova dôbra,« právi najmlájši. Starèjša sta ga iméla za bedáka, zató sta se mu smejála.

»Kdór se prèj vrne, naj počáka na tém méstu še drúga dvá, da se skúpaj vrnemo k očétu,« rêče še najstrèjši brát in že odjézdí kot blísk po lépi césti.

Srédnji brát se nékaj časa jezí, kər mu kônj ní hotél na blátno césto, najmlájši pa razjáše in gré zrávən svôjega kônja pész.

»Med tém trnjem boš še sám težkó hôdiš. Zakáj bi me nôsiš?«

»Mój máli dôbri gospodár,« se oglási kônj že po nékaj korákih, »mídva ne bôva hodíla, ámpak letéla.«

»Če bi nama bóg dáš perúti, bi pa rés lahkó letéla,« se nasmêje najmlájši.

»To je že môja skrb, kar sédi nazáj v sêdlo!«

Déčko spét zajáše kônja in tá se samó málo požêne, pa že letí s svôjim gospodárjem po zraku kákor ptíč.

Ko takó nékaj časa letíta, prídeta do néke májhne bájte v samôti. Kônj se spustí na zêmljo.

»Tú stópi dôl in vprášaj. Mordá vedó, kjé je ólje mladósti.«

Déčko poslúša kônja, potírka na vráta, in žé stojí pred stáro žênico, ki je rávnokar prebírala zeló stáre knjíge. Stárko lepó pozdrávi in jo vpráša, če mordá vé, kjé bi dobíł ólje mladósti za svôjega očéta.

»Ljúbi sínko,« právi prijázna žênica, »téga ti ne mórem povédati, kær še sáma ne vém. Če pa imáš dôbrega kônja, sédi nánj in odpotúj. Potúj še trí mésæce in trí dní. Potém prídeš do drúge táke híšice, v katéri živí môja starèjša sêstra. Mordá ôna vé, kjé dobíš ólje mladósti.«

»Níč dôbrega,« rêče kônju, ko se vrne iz híše. »Še trí mésæce in trí dní me boš mórał nosíti, da prídeva do drúge táke híše. Mogóče tám káj izvéva o ólju mladósti.«

»Dôbro. Kar sédi v sêdlo!« mu odgovorí kônj in že letíta po zráku. Čez trí mésæce in trí dní prídeta do drúge bájte v samôti.

»Jézdi še šest mésæcev in šest dní do trétje táke bájte,« právi déčku še starèjša žênica. »Jáz sãm še premláda in ne vém ničesar o ólju mladósti. V trétji bájti boš nášel môjo nájstarèjšo sêstro. Ôna ti gotôvo pové, kjé dobíš ólje mladósti.«

Déčko spét zajáše kônja. Šest mésæcev in šest dní sedí v sêdлу, potém pa príde do trétje híšice. V njèj nájde še starèjšo žênico pred odprto knjígo.

»Že vém, sínko, káj te je privêdlo k mêni. A dôbro me poslúšaj, če hóčeš dobíti ólje mladósti! Nedáleč od môje híše stojí želézæn grád. Tvój kônj ostáne pri mêni, tjá pa te ponêse mój. Pred grájskimi vráti ga pústi pri velíki vrbi. V tístæm grádu nájdeš v zláti stekleníci ólje mladósti. Véndar ne pozábi: ko kônj prívič zaræzgetá, têci iz gradú in se ne ozíraj, sicór ostáneš v grádu in se nikóli vêč ne vrneš domòv.«

Déčko se stárki lepó zahváli za dôbær nasvêt, séde na njénega kônja, in že letíta kot blísk k želéznemu grádu. Kônja pustí pri vrbi, sám pa stópi v grád.

Ko odprê právo sôbo, zagléda v njèj prelépo spéčo déklico. Ozrê se po sôbi, če bi opáził zláto stekleníco z óljem mladósti.

»Tú je ní,« rêče sám pri sêbi, »pójdimó dálje!«

V drúgi sôbi sta spáli dvé déklici. Stekleníce ní biló. V trétji sôbi nájde trí spéče déklice. In takó je šló naprèj do enájste sôbe, v katéri je spálo enájst déklic. Zeló ga je míkalo, da bi si lépe déklice bólje oglédał, pa se je spômnił, da bi morda kônj zaræzgetáł, še prédæn nájde zláto stekleníco. Zató gré kar naprèj in odprê dvánajsta vráta.

V dvánajsti sôbi je spála samó êna déklica, véndar še lépša od vséh prèjšnjih. Na glávi je iméla króno, nad glávo pa ji je

blestéla stekleníca z óljem mladósti s takim sijájem kot sónce. Déčko hítro pográbi zláto stekleníco in jo dá v tórbo. Potém poljúbi spéčo kraljíčno na čêlo. Kraljíčna se zbudí in rêče:

»Kônčno si prišêł, mój drági! Čákala sãm te že mnógo, mnógo lét.«

V tém trenútku pa zarəzgetá kônj pred grájskimi vráti.

»Zbógom!«

Samó tó besédico je še izrékəł, in žé je odhitéł skózi vséh dvánajst sôb próti grájskim vrátom. V sôbah so bilê že vsê déklice zbujêne. Prosíle so ga, naj ostáne vsáj za híp pri njíh, ámpak ôn je tékəł h kônju. Skôčil je v sêdlo, in žé sta letéla kakor ptíca po zraku.

Pa je minílo léto dní, ko príde na razpótje, kjér se je láni lóčil od brátov. Obá sta ga že čakala, tóda práznih rók.

»Nô, káj pa tí, nôrčək?« mu rêče najstarèjši brát. »Kjé si bíł tóliko čása?«

»Têžka je stekleníca z óljem mladósti, dáleč pa grád, kjér sãm jo dobíł,« mu odgovorí najmlájši.

Potém je brátoma povédał vsê, kakó se mu je godílo in kakó je prišêł v želézni grád. Pokázał jima je túdi stekleníco z óljem mladósti, ki se je svetílo kakor sónce.

Po krátkem počítku brátje zajášejo kônje in se napótijo próti dómu.

»Tá bedák dobí vés očétov denár,« právi srédnji brát nájstarèjšemu. »Mídva pa bôva beráča do kônca življênja.«

»Kmálu prídemo do globôkega, súhega vodnjáka. Če hóčeš, ga lahkó vrževa v vodnják, domá pa rêčeva očétu, da sva mídva nášla ólje mladósti.«

Tórej nájmlájšemu vzámeta stekleníco in ga vržeta v vodnják, sáma pa odjáseta domòv. Ôče se pomladí in dá polovíco svôjega denárja nájstarèjšemu sínu, drúgo polovíco pa srédnjemu.

Nájmlájši brát pa je pádæł nêpoškodován na dnô globôkega, súhega vodnjáka in začel jókati. Pa prídejo tám mímo ljudje in ga réšijo. Preobléče se v beráške cúnje in se napóti péš próti híši svôjega očéta.

»Dóbær dán, mládi gospód!« pozdrávi očéta.

»Bóg ga dáj túdi têbi! Káj bi pa rád, beráč?« ga vpráša ôče.

»Slúžbo íščem, gospód, slúžbo.«

»Nô, tó pa lahkó dobíš. Rávnokar íščemo pastírja, da bi nam pásæl svínje. Sicér gospodárta tu zdáj môja sinôva, a míslim, da bosta túdi ônadvá zadovóljna, če te sprèjmem v slúžbo.«

Ôče mu takój pokáže svínje in déčko odžêne svínje na pášo. To déla dán za dném, nê da bi ga ôče ali bráta spoználi.

Prelépa kraljíčna v želéznem grádu pa ní bilá zadovóljna, da je njén rešitelj takó hítro odhitél iz gradú. Vsá nesréčna je hodíla po sôbah in po grájskæm vrútu.

»Sédæmkrat preíščem vós svét, da ga nájdem,« je právila svôjim služábnicam. »Če ga nájdem, ga vzámem za možá. Če ga pa ne dobím, poté bom od žalosti umríla.«

In rés zajáše kônja in se napóti po svétu iskát svôjega rešitelja. Kámor príde, povsód sprašuje, ali se je kdó pomládił z óljem mladósti. Ko takó potúje že dòlge, dòlge mésæce, príde slédnjič do velíke réke. Ní biló nobênega mostú, páč pa je prepeljávał pótnike čez širôko réko brodár. Túdi njêga vpráša in izvé, da živí ónstran réke bogatín, katéremu sta sinôva prinêsla čúdežno ólje.

»Bogáto ti popláčam tvôjo pomóč. Pójdi tjá in rêci bogatínu, naj príde sêmkaj s tístim sínóm, ki mu je prinésəl zláto stekleníco z óljem mladósti.«

Bogatín príde z najstarèjšim sínóm.

»Prišlá sva, lépa kraljíčna, kakor si ukazála,« rêče ôče.

»Tá ní právi, drúgega privêdi!«

Pa se vrneta in ôče privêde srédnjega sína.

»Túdi tá ní tísti, ki je nášel ólje mladósti.«

»Vêč sinòv pa nímam, drága kraljíčna,« rêče ôče.

»Tvój tretji sín je dobíl ólje mladósti in réšil mène. Kjé je ôn?«

»Ní se vrnił. Vsê svôje življênje je bíł bedák. Bógvé kód hódi po svétu.«

»Kdór je še nêožénjen pri híši, s tístim prídi sêmkaj!« ukáže kraljíčna.

Pa grésta ôče in sín tíha domòv. Ôče ne rêče beséde, sín pa túdi nê.

»Kdó bi še bíł nêožénjen pri náši híši?« premišljúje ôče in se spômni pri tém svínjskega pastírja. »Nô, ji pa téga pastírja pripéljem.«

Pa se vrne z njím h kraljíčni. Kómaj ga kraljíčna zagléda, žé mu pohití napróti in ga objáme.

»Tó je tvój najmlájši sín, ôče. Tá je nášel ólje mladósti! Tá je réšil túdi mène!«

Ôče bólje pregléda pastírja in rés spozná v njém svôjega najmlájšega sína.

Ôče in sín sta odšla s kraljično v železni grád, bráta pa sta ostála domá. Strášno ju je grízla vést práv do smírti.

Ordlista 66-70

bájta *stuga*
bedák *idiot, dummer*
beráč *tiggare, fattiglapp*
beséda *ord*
blátəŋ *lerig, sörjig, slaskig* (av **bláto** *lera, sörja, slask*)
bléd *blek*
blestí, blestél > *blänka, skina*
blísk *blixt*
bliskovít *blixtsnabb* (av **blísk** *blixt*)
blíža se > *närmar sig*
blíže *närmare* (komp. av **blízu** *nära*)
bogát *rik* (av **bóg** *gud*)
bogatín *rik man*
bógvé *vem vet* (eg. (bara) *gud vet*)
bojí se, bál se > + G *vara rädd för* *ngn/ngt*
brodár -ja *färjkarl* (av **bród** *flotte, liten båt*)
budí > **zbudí** *väcka*
cép, dim. **cepíč** *skott*
cérkəv (f.) *kyrka*
cúnja *trasa*
čáka > **počáka** *väntar*
čélo *panna*
čepráv *fastän, även om*
četrti *fjärde*
číst *ren*
čísti > *rengör*
čúdežəŋ *fantastisk, underbar* (av **čúdo** *under*)
čúti, čútiŋ, čutíla > *känner*

čúti, čútiŋ, čutíla > *začúti känna*
dá < *dáje, dájaŋ låta*
da nê bi för att inte
dá, dál < *dáje, dájaŋ, dajála, dájati*
ge, lägga, sätta, ställa (eng. *put*)
dálje (komp. av **dáleč** *långt borta*)
längre, vidare
dár, G.sg. **darú** *gåva*
dêbeŋ, debéla *tjock*
dnô *botten*
dôl *ner*
dòlg, Gsg **dołgá** *skuld*
dòlgčas (*lång*)*tråkigt* (av **dòlg** *lång*, **čas** *tid*)
dołžəŋ, dòžna *skyldig* (av **dòlg** *skuld*)
dóm *hem*
domovína *hemland, fosterland*
dospê, dospél < *dospéva kommer fram*
dotákne se, dotákniŋ se, dotakníla
se < *vidrör, rör*
dragocén *dyrbar*
dúša *själ*
dvígne, dvígniŋ < *dvíga lyfter*
glásəŋ *högljudd*
gláva *huvud*
gléda > *po-* *tittar*
golób, dim. **golóbčək** *duva*
góni, gôniŋ, goníla, goníti > *driva*
gospodár ⁱ *husbonde*
gostílna *gästgiveri, restaurang*
(av **gôst** *gäst*)
gostílničar ⁱ *gästgivare*

gotôvo säkert
gôzd Npl. **gozdôvi** skog
grád Gsg. **gradú** borg
gradí > **zgradí** bygger
grájski borg- (av **grád** borg)
gríze, grízəł, grízla, grísti > biter,
plågar
grôf greve
grofíca grevinna
grofíčna grevdotter
grôzəŋ hemsk, förskräcklig
h (före k, g) = **k** till (men inte *in i,*
upp på), *mot*
hčérka dim. av **hčí**
hčí Gsg **hčére** dotter
híp ögonblick
hítəŋ snabb
hití, híteł, hitéla > **pohití** skynda
hlápəç dräng
hodník korridor, gång (av **hódi**
går)
húd arg, ilsken
hudôbəŋ elak, ondsint (av **húd**
 arg, ilsken)
hudobíja elakhet
hújši (komp. av **húd** arg, ilsken)
 argare, ilsknare
ísti samma
izgubí < **izgúblja** förlora
izkóplje, izkôpał, izkopála,
izkopáti < **izkopáva** gräva upp
izpòłni, izpòłnił, izpołníla <
izpołnjúje, izpołnjeváł uppfyller
izrêče, izrêkəł, izrêkla, izrêči <
izréka uttala, yttra
jáblana äppelträd
jáha > rida

jé, jédəł, jédla, jésti > po- äta
jézdi > rida
jezí se > är arg, blir arg, förargas
káča orm
kákor (så) som
kákor da som om
kákršəŋ så(dan) som, vars like
kámor dit (som)
kámor dit (som)
kámor dit som, vart än
kanárčək kanariefågel
kárta (spel)kort
kdór (den) som
kjér där
kládivo/kladívo hammare, slägga
klétka bur
klíc rop, telefonsamtal
klíče, klícał > po- + ack. *kalla på*
ngn
klíče, klícał > po- kallar på, ropar
 på
kmálu snart, inom kort
knéz furste
kočíja droska, vagn
kočijáž kusk (av **kočíja** droska)
kód vilken väg, var
kólikor så mycket som
kómaj knappt, med svårighet
kómaj knappt, så snart
končán slut, avslutad
kóplje, kôpał, kopála, kopáti >
gräva
korén rot
kováč smed (av **kováti** smida)
kovačíja smedja (av **kováč** smed)
kováški smed- (av **kováč** smed)
kráde, krádəł, krádla, krásti >

ukráde *stjåla*
kráj plats
králj *kung*
kraljéstvo *kungarike* (av **králj**
kung)
kraljična prinsessa
krút grym
kúje, kovát > *smida*
láhək lätt
láhək lätt
lahkôta *lätthet* (av **láhək** lätt)
léže, légəł, lêgla, léči < *lägga sig*
leží, lêžał, ležála > *ligger*
lisíca *räv*
ljúb *kär*
lopáta *spade*
máže, mázał > *namáže, namázał*
smörja in
med + ins. *under* (om tid)
mêdved, Gsg. **medvéda** *björn*
míka > *locka*
mímo + genitiv *förbi*
míne, **miníł** < **minéva** går,
passerar, går över, försvinner
mír lugn, ro, fred
mladénič *yingling* (av **mlád** *ung*)
mladóst, -i (f.) *ungdom*
mlájši komp. av **mlád** *yngre*
móč, Gsg. **-í** (fem.) *styrka*
močąn, môčna *stark* (av **móč**
styrka)
mójstər *mästare*
molí > räcker fram
móli, **molíł** > *be* (i religiös
betydelse)
móre, mógəł, môgla, môči > *kan*
móre, mógəł, môgla, môči > *kan*

mírtəv [mórtəw] *död*
mírtvəc *död person* (av **mírtəv** *död*)
ná varsågod, ta emot
naj må, måtte
nakít smycke
naokróg runt om
napáka *fel*
napósled till sist
naprèj framåt, vidare
napróti + dativ emot, till mötes
naredí, narédił, naredíla, naredíti
< *göra*
nasmêje se, nasmejál se < *skratta*
(ordentligt)
naspróti + dat. *till mötes*
nasvét, G.sg. *nasvéta råd*
nató därefter, sedan
nazáj tillbaka
nê da bi utan att
nebó himmel
nedáleč inte långt borta
nekóč en gång, någon gång
ném *stum* (jfr. **Néməc** *tysk*, talar
inte slaviskt språk, därför
svårare att kommunicera
med!)
nêožénjen *ogift* (om en man)
nêpoškodován *odskadd*
nêse, nésəł, nêsla, nêsti > *bära*
nêse, nésəł, nêsla, nêsti > *ponêse*
föra, bära
nevárən *farlig* (av **várən** *säker*)
nevésta *brud* (av **nê** *inte*, **vêde** *för*,
leder eller **vé** *vet*, oklart vilket)
ní kómu tréba ngn behöver inte
nihčê ingen
nikákršən ingen, inget slags

njún deras, de tvås
 nóče, ne hôteł, ne hotéla, ne hotéti
 > *inte vilja*
 nós, Gsg. nosú *näsa*
 nótær *in*
obá (m.), **obé** (f., n.) *båda*
 obíšče, -iskát < obiskúje, -iskováł
besöker
 objáme, objét < objéma *omfamnar*
 obléka klänning
oblétnica *årsdag* (av **ob** *vid*, **léto**
år)
 obljúbi, -ljúbił, -ljubíla < obljúblja
lovar
od nikódær ingenstans ifrån
 odhití, -híteł, -hitéla, -hitéti <
skynda iväg (av *od bort* och *hití*
skyndar)
odhód, Gsg **odhóda** avfärd, att ha
 gått sin väg
 odíde, odšęł, odšlá, odítí < odhája
gå, ge sig av, gå sin väg (*od-*
bort)
odjáha < rida i väg
odjézdí < *rida i väg* (av **od-** *bort*,
jézdí *rider*)
 odkóplje, odkôpał, odkopála,
 odkopátí < odkopáva *gräva*
upp
 odletí, odlêteł, odletéla < odletáva
flyga i väg
 odloží, odlóžił, odložíla < odlága
lägga undan, bort
odnéha < sluta, låta bli
 odnêse, odnésęł, odnêsla, odnêsti
 < *odnáša föra bort, bära bort, i*
väg

odpélje, -pêłjał, -peljála, -peljáci <
kör i väg, bort
 odpotúje, odpotováł < *avresa, resa i*
väg
 odprê, odpřł [otpárw], odpřla,
 odpréti < odpíra *öppnar*
 odslúži, odslúžił, odslužíla <
 odslužúje, odsluževáł *arbета av*
odtód härifrån
odtód härifrån
 odvêde, -vêdęł, -vêdla, -vêsti < *för*
i väg, bort
 odžêne, odgnát < odgánja *jaga bort*
 oglási se, oglásił se, ogłasíla se <
 ogláša se *höras, låta, höra av sig*
ogléda < **ogledúje**, **ogledováł**
 undersöka, titta, se på från alla
 håll (av **o-** runt om, **gléda**
 tittar)
ogledúje, **ogledováł** > tittar,
 granskar, betraktar
 ólje *olja*
ónstran + gen på andra sidan
 opázi, -páził, -pazíla < opáža
lägger märke till
opòłnoči vid midnatt
oprávęk ärende, sak att uträtta
órgle, gen **órgęł** f.pl.tant. *orgel*
 osręci < osrečúje, osrečeváł *gör*
ngn glad, lycklig
 ostáne, ostát < ostája *stannar (kvar)*
ozdraví, **ozdravéł** < *tillfrisknar, blir*
frisk (av **zdráv** *frisk*)
 ozdrávi, ozdravił < *gör frisk, botar*
 ozrê se, ozrł se, ozrła se, ozréti se
 < *ozíra se se sig om* (**o-** *omkring*,
 zrê tittar)

ozrê se, ozrî se, ozrîla se, ozrêti se
 < *se sig om*
 oživí, ožíveť, oživéla < oživlja
vaknar till liv (av živí lever)
 páč pa utan
 páde, pádeť, pádla, pásti < páda
falla
 páse, pásəť, pásla, pásti > *valla*
 pastírⁱ *herde*
 páša betesmark
 pélje, péljať, peljála, peljáti > *föra*
 però fjäder
 però fjäder
 perút, -i (f.) *vinge*
 péš till fots
 píha > píhne, píhniť *blåsa*
 pláča < plačúje, plačeváť *betala*
 plés dans, bal
 pobóžən *from (av bóg gud)*
 počasi långsamt
 podnévi *om dagen, på dagen (av*
po, dán)
 pográbi < grábi gripa, fatta tag i
 pójdi (imperativ av gré, šəť, íti) *gå*
 pôje, péť > *sjunger*
 pokáže, -kážať, -kazála <
 pokazúje, pokazováť *visar*
 pokóplje, pokôpať, pokopála,
 pokopáti < pokovpáva *begrava*
 póleg + gen. bredvid, vid sidan av
 poljúbi, -ljúbiť, -ljubíla < poljúblja
kysser
 pomóč, -i (f.) *hjälp*
 popíše, -písať, -pisála < popisúje,
 popisováť *nedteckna, beskriva*
 popláča < poplačúje, poplačeváť
betala, ersätta

popustí, popústiť, popostíla <
 popúšča *ge med sig, ge efter*
 poročí, poróciť, poročíla < poróča
gift
 posébən särskild
 posloví se, poslôviť se, poslovíla
 se < poslávlja se *ta avsked*
 poslúša > lyssna, lyda
 posréči se < *lyckas*
 postáne, postáť < postája *blir*
 pošást, -i (f.) *monster, odjur*
 poškodúje, poškodováť < škodúje
skada
 pošlje, posláť < pošlja *skicka*
 pót, -í (fem.) *väg, färd*
 potém dá, i så fall
 potúje, potováť > *resa, färdas (av*
pót väg)
 pové, povédať < *säga, tala om*
 povést, -i (f.) *berättelse*
 povpráša < po + lok frågar efter
 ngt (som man söker)
 povsód överallt
 pozdráv hälsning
 pozdrávi < pozdrávlja + ack. *hälsa*
på ngn
 požêne se, pognáť se < sätta fart,
 jaga i väg
 práv do + gen. *ända till*
 práv rätt, riktig
 práv riktigt, alldeles, väldigt,
 mycket
 prebêre, prebráť < prebíra *läsa*
igenom (av pre- igenom, bêre
läser)
 prédən *innan*
 pregléda < preglédúje,

pregledováť *syna* (av pre- över, gléda tittar)
 preišče, preiskál < preiskúje,
 preiskováť *leta igenom*
prej tidigare, först
prejšnji titgare, föregående
 premíšlja = premišljúje,
 premišljeváť > premíšli *tänka igenom, fundera över*
 preobléče, preoblékəť, preoblékla,
 preobléči < preobláči *klä om, klä ut, förkläda*
 prepélje, prepêljať, prepeljála,
 prepeljáti < prepeljáva *föra över*
 prestráši < *skrämmer*
prestráši se < + gen. *blir rädd för ngt*
 priblíža < približúje, približeváť
närma
 priblíža < približúje, približeváť
närma (av pri- fram till och blízu nära)
 pričakúje, pričakováť > pričáka
vänta + direkt objekt
 príde < prihája na dán *komma fram (i ljuset)*
 prihája < príde, prišəť, prišlá, príti
kommer
prijáha < komma ridande
 prijázən *vänlig*
 priletí, prilêteť, priletéla < priléta
kommer flygande
 pripélje, -pêljať, -peljála, -peljáti <
 pripeljúje, pripeljeváť *köra fram, anlända, komma*
prišləc nyanländ person (av pri-
 till, fram, šəť kom)

privêde, -védəť, -vêdla, -vêsti <
hämta, föra till en viss plats
próti + dativ *mot*
 ptíca fågel
 ptíč fågel
 pustí, pústiť, pustíla < púšča
släppa, låta passera
 pustí, pústiť, pustíla < púšča
släppa, tillåta, låta
 ráma axel
 ráste, rásəť, rásla, rásti > *växer*
 rávnokar *just*
 razdelí, razdéliť, razdelíla <
 razdeljúje, razdeljeváti *dela, dela upp, skilja åt* (av raz- åt
 olika håll, delí delar)
rázən + genitiv *förutom*
 razíde se, razšəť se, razšlá se,
 razíti se < razhája se *gå åt olika håll, skiljas* (av raz- åt olika håll,
 -íde går)
razjáha (el. **razjáše**), **razjáhať** <
sitter ner, stiger av (av **raz-**
avbryta, jáha/jáše rider)
razpótje vägskäl, korsväg (av **raz-**
 åt olika håll, **pót** väg)
razveselí < göra glad (av **vesél**
glad)
razveselí se < + gen *bli glad över*
ngt
 rdêč, rdéča röd
rêče, rékəť, rêkla, rêči < **govorí**
säger
rés *verkligen*
reši, réšiť, rešíla < **rešúje, reševáť**
räddar
rešitelj räddare

rezgetá > **zarezetá** *gnägga*
ríba *fisk*
sádje n. koll. *frukt*
sám *ensam, själv – ên sám en enda*
samôta *enslig, öde plats, ödemark*
samôtəŋ *enslig (av sám själv, ensam)*
sedlá > **osedlá** *sadla*
sédlo *sadel*
sémkaj *talspr. [sémkaj] hit*
sénca *skugga*
sijáj *sken, strålning*
síla *kraft*
sín, dim. **sínko** *son*
skála *klippa, stenblock*
sklíče, **sklícał** < **sklicúje**, **skliceváł**
kalla samman (av z- tillsammans med och klíče, klícał kalla, ropa)
skóči, **skôčił**, **skočila**, **skočiti** <
skáče, **skákał**, **skakála** *hoppa*
skózi + ack. *genom*
skərb, **-í** (f.) *bekymmer, problem*
skərb, **-í** (fem.) *bekymmer, oro, omsorg*
sledí > *följa*
slédnjič *till sist*
služábnica *kvinnliga tjänare, tjänarinna*
služábnik *tjänare (av slúži tjäna, tjänstgöra)*
slúži, **slúžił**, **služila** > *arbetar, tjänstgör*
smé *får (lov att)*
smêje se, **smejál se** > *skrattar*
sosédnji *grann-* (av **sôsed** *granne*)
spét *åter, igen*
splôh *i allmänhet*

spozná < **spoznáva** *inser, förstår*
sprašúje, **spraševál** > **spraša** *fråga, fråga ut, ställa frågor*
sprèjme, **sprejéł** < **sprejéma** *tar emot*
spremení, **spremeníł**, **spremeníla**
< **spremínja** *förändrar, förvandlar*
spustí, **spústił**, **stpustíla** < **spúšča**
släppa ner
srcé, **srcá**, Lsg **srcu** *hjärta*
sréčəŋ *lycklig (av sréča lycka)*
srédi + G *mitt i*
srédnji *mellan-*
stára se > **postára se** *åldras*
stárka *gammal kvinna*
stekleníca *flaska (av stêklo glas)*
stojí, **stál** > *står*
stópi, **stópił**, **stopíla** < **stópa**
stiger, träder, tar (ett) steg
stori, **stórił**, **storíla** < **déla** *gör*
stráh *rädsla*
strán, **-í** (f.) *sida, håll*
strášəŋ *förskräcklig, hemsk (av stráh rädsla, skräck)*
stráši > *skrämmar*
strélja > *skjuter*
svetúje, **svetováł** </> *råder, ger ett råd*
svínja *svin, gris*
svínjski *svina-, gris-*
širôk *bred*
škodúje, **škodováł** </> + dat. *skadar*
ngn
táca *tass*
takój *genast*
takój *genast*

têče, tékəł, têkla, têci > *springer*
 težák, têžka, komp. téžji *tung*,
tyngre
tlá plurale tantum neutrum *mark*,
golv
 tórba väska
tórej så, alltså, därför, således,
 nämligen
 továriš *kamrat*
tovarišija *sällskap* (av **tovariš**
kamrat)
tráta gräsmatta
 tráva *gräs*
tréba nödvändigt, man måste
 trenútək ögonblick
 trése, trésəł, trésła, trésti *skaka*
 trétji tredje
trgôvəç köpman, handelsman (av
trg *torg*)
 trka > potrka *knacka*
 trnje törne
trta ranka
ubije, ubił < **ubija** *slå ihjäl, döda*
 (av **bije** *slår*)
 udári < udárja *slår*
 ugovorí, ugovórił, ugovoríla <
 ugovárja *säger emot* (av *govorí*
talar)
 ujáme, ujéł < ujéma *gripa, fånga*
 ukáže, ukazał, ukazála < ukazúje,
 ukazováł *befalla*
 ukáže, ukazał, ukazála < ukazúje,
 ukazováł *befalla, beordra*
umázan smutsig
 umáže, umazał < *smutsa ner*
 umrê, umrł [umérw], umríla,
 umréti < umíra *dör*

úpa si > *vågar* (úpa > *hoppas*)
 usóda öde
 ustávi < ustávlija *stoppa*
ustráši se < blir rädd, förskräckt
utrújenost *trötthet* (av **utrújen**
trött)
 varúje, varováł > *vaktar*
vás, Gsg. **-í** (fem.) *by*
vé, védeł > **za** + ack. *känner till*
 vêja gren
vêja, dim. **vêjica** *gren, kvist*
velikán *jätte* (av **vêlik** *stor*)
 veséł *glad*
vesêlje *glädje* (av **veséł** *glad*)
vést, -í (f.) *samvete*
 vétəř *vind*
vóndar ändå, i alla fall
 vínski *vin-*
 vódi, vódił, vodíla, vodíti > *leder*
vodnják *brunn* (av **vóda** *vatten*)
voják *soldat* (jfr. **vôjna** *krig*)
 vòjska *armé*
vráta pl.tant. neutr., dim. **vrátca**
dörr
vráta plur. tantum neutrum *dörr*
vrba *pil* (trädslag)
 vréča *säck*
 vrédəř *värd*
vrne, vrnił, vrníla < **vráča** återger,
 återlämnar, ger tillbaka
vrtnári > arbeta i trädgården, odla
 växter
 vrže, vrgəł, vrgla, vréči < *kasta*
za + instrumentalis *bakom, efter*
 zabáva > *roar*
začára < förtrollar
 začê, začéł < začénja *börja*

zagléda < får syn på
 zahváli se, zahváliť se, zahvalíla
 se < zahvaljúje se, zahvaljevát
 se + dativ *tacka* + *ngn*
zajáha < stiga upp på en häst
 zakóplje, zakôpať, zakopála,
 zakopáti < zakopáva *gräva ner*
zamán förgäves
 zaménja < zamenjáva za + ack.
byta mot ngt
zamíšljen försjunken i tankar (av
mísli tänker)
zaníma > intresserar
zanimív intressant
 zaprê, zaprít [zapórŵ], zapríla,
 zapréti < zapíra *stänger*
 zapustí, zapústiť, zapustíla <
 zapúšča *lämna, överge*
zarádi + gen. *på grund av*
 zaspí, zaspát < *somna*
zató *därför* (av **za** för och **to** det)
zbógom *farväl* (av **z** med och **bóg**
gud)
 zbojí se, zbát se < *bli rädd*
 zbolí, zbôleť, zboléla < *blir sjuk*
zdravíløn *hälsobringande* (av **zdráv**
frisk)
zdravílo medicin, botemedel (av

zdráv frisk)
zdrávje [zdráwje] *hälsa* (av **zdráv**
frisk)
zgódba *historia* (av **zgodí se**
händer)
zíd, Npl. **zidôvi** *mur, vägg*
zlató, Gsg. **zlatá**, Lsg **zlátu** *guld*
zlatolás med gyllene hår
 zlómi, zlômiť, zlomíla, zlomíti <
bryta av, göra sönder
 zrák luft
 (i)zvé, (i)zvédeť < *få veta, få reda på*
 žalost, -i (f.) *sorg*
žálostøn sorgsen, ledsen (jfr. **žál**
 tyvärr)
žé just
želézni järn-, av järn
 želézo *järn*
 želí, žêleť, želéla > za- *önska*
žêlja önskan
 žêna = žénska *kvinna*
žêna, dim. **žênica** *kvinna*
 žêne, gnát > požêne, pognát *jaga,*
driva på
 žéni, žêniť, ženíla, ženíti > ožéni
gifta (om en man)
 živát, -i (fem.) *djur*
 žvížga > *visslar*

71. Stríp strúp – denárja kúp

Miloš Mikeln, född 1930 i Celje. Efter studier i litteraturvetenskap och regi har han arbetat som journalist, konstnärlig ledare för teatern i Kranj, som chef för Stadsteatern i Ljubljana och som chef för förlaget Cankarjeva založba. Till en början var han framför allt dramatiker, men senare skrev han även prosa samt texter för tidningar och teve. Han skriver främst humor och satir.

Här följer ett aningen förenklat utdrag ur en ungdomspjäsa.

Ígra se začnê s sestánkom v knjížnici, na katêrêm se učiteljica jezí, ker otrôci bêrejo prevêč strípov. Po kôncu sestánka príde v knjížnico Mítja, da bi si poiskál néko nôvo knjígo. Naênkrat ní eléktrike, Mítja pa zaslíši néke glasôve.

GLÁS IZ PRVE KNJÍGE: Vsê je tího - vsí so šlí. Nô, ste slíšali tíste na sestánku? Pa téga fánta potém, téga Mítjo? Já, po môjêm je z námi kônac, ljudjé nas bodo počasi pozabíli in bodo bráli samó strípe, hodíli v kíno in glédali televizíjo. Ámpak jáz nísâm za tó, da se kar takó vdámo. Káj míslite? Sédimó vsí skúpaj, naredímo načrt in začnímo nékaj próti tém stríparjem. Há, káj právite? Nô, dón Kihót, káj práviš tí? Héj, gospód Kihót! Splôh ne odgovára. Sánčo! Káj pa déla tvój gospodár, da mi še odgovorí nê?

GLÁS IZ DRÚGE KNJÍGE: Pustíte ga, píše sonét. Svôji ljúbi, nô.
Pustíte ga pri míru.

GLÁS IZ PRVE KNJÍGE: Dôbro, pa drúgi, kjé ste? Vám je vseêno, če vas ljudjé pozábijo, potem ko ste živéli sto, pa pětsto, pa tísoč lét? Héj!

GLÁS IZ TRÉTJE KNJÍGE: Kdó pa takó kričí?

GLÁS IZ DRÚGE KNJÍGE: Róbin Hóod. Saj ga poznáš!

GLÁS IZ TRÉTJE KNJÍGE: Róbin, prósím, dáj nam mír. Imámo vsák svôje oprávké, saj véš.

GLÁS IZ PRVE KNJÍGE: Kjé pa ste, junáki? Ahíles, Otélo, Róbinzon, Gúliver? Níč. Sevéda, oblégajo Trójo, íščejo zlató, jádrajo po mórjih – káj bo z njími, jih pa ne zaníma. Poslúšajta, môja drága soséda, vídva pa mórata íti z máno. Grémo!

GLÁS IZ DRÚGE KNJÍGE: Kám pa?

GLÁS IZ PRVE KNJÍGE: Iz knjíg nazáj na svét. Móramo mu príti na pomóč. Grémo!

Iz knjíg stópijo Róbin Hóod, Králj Matjáž in Poslédnji Mohikánec.

KRÁLJ MATJÁŽ: Ôh! Áh! Ôh! Je tu kákšna míza? Utrújen sëm.

RÓBIN HÓOD: Ô, nê, drági králj Matjáž, dovôlj si spát, zdáj bomo pa délali. Pogláj, sáj so še ljudjé tu! Pa sëm míslit...

POLICÍST (še védno sedí na stôlu. Rêče negotôvo): Héj, kdó pa stê? Míslim - od kó d ste prišli?

KRÁLJ MATJÁŽ: Iz knjíg.

POLICÍST: Kakó - iz knjíg?

RÓBIN HÓOD: Iz knjíg! Ali nê, Poslédnji Mohikánec?

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Rés je. Howgh!

POLICÍST: Hm. Káj pa formálnosti, imáte vsê v rédu? Prijáve, pa tó? Stálno bivalíšče?

KRÁLJ MATJÁŽ: Hjá, še kákšno! Lépo mízo imám.

POLICÍST: Imáte potrdíla?

RÓBIN HÓOD: Kákšna potrdíla?

POLICÍST: O prijávi stálnega bivalíšča.

RÓBIN HÓOD: V môjih časih téga nísmo iméli, pa je biló že takrát dovôlj húdega na svétu.

POLICÍST: Vaše imé?

RÓBIN HÓOD: Róbin Hóod.

POLICÍST: Od kó d?

RÓBIN HÓOD: Iz Ánglije.

POLICÍST: Ahá, mednárodna ríba. Pa ví?

KRÁLJ MATJÁŽ: Králj Matjáž.

POLICÍST: A ví ste... nô, o vás səm pa že slíšať. Pa ví, gospód?

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Poslédnji iz rodú Mohikáncev.

POLICÍST: Kakó, prósim?

RÓBIN HÓOD: Poslédnji Mohikánec, na krátko.

POLICÍST: Mendá ste po očetu dobíli kákšno imé?

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Mój ôče je pisátelj Cóoper. Howgh!

POLICÍST: Ámpak, poslúšajte...

KRÁLJ MATJÁŽ: Pa tí? Od kód si pa tí?

POLICÍST: Jáz? Jáz səm pa iz Postójne.

KRÁLJ MATJÁŽ: Čákaj, čakaj, to imé səm pa že slíšať... Ní tam podzêməljiska jáma?

POLICÍST: Jê, já.

KRÁLJ MATJÁŽ: Takó je! Ko səm šəť s svôjo vôjsko spát pod zêmľjo, dóľgo nísəm védeť, ali naj grémo v Postójnsko jámo ali v Péco. Potém smo šlí le rájši v Péco, jáma je věčja, pa dovôľj globôka je, da drúgi ľudjé ne mórejo príti tjá. – Nô, bomo začéli? Ker ní nobênega cesárja tú, səm jáz nájpomémbnejši, bom jáz predsédnik. Tórej, ta danášnja mladína... Káj pa déla?

POLICÍST (telefoníra): Gospód komandír, v mladínski knjížnici səm, néki čúdni ľudjé so se zbráli tú. Róbin Hóod, právi, da je

iz Vélíke Británie, králj Matjáž in pa Poslédnji Mohikánec. Káj naj naredím z njími?

KOMANDÍR (po telefónu): Pripêlji jih sãm, na postájo.

POLICÍST: Ne vém, če bodo hotéli.

KOMANDÍR (po telefónu): Káj pa délajo?

POLICÍST: Sestánæk bodo iméli. O danášnji mladíni. Králj je pa predsédnik.

KOMANDÍR: Sestánæk!

POLICÍST: Já.

KOMANDÍR: Pa králj je predsédnik! Hm. Věš káj, ostáni z njími. Imájo orózje?

POLICÍST: Bôlj muzéjsko, králj imá mêč, drúga dvá pa lóka in nôže. Káj pa môja slúžba na césti?

KOMANDÍR: Poslát bom drúgega v tvój rajón, tí pa ostáni z njími. Pa poklíči me, če bodo storíli kaj nevárnega. Si razumél?

POLICÍST: Razumél. Zdrávo, gospód komandír.

KOMANDÍR: Zdrávo.

KRÁLJ MATJÁŽ: Káj si pa délať tãm s tístim ročájem?

POLICÍST: Govóriť sãm s komandírjem postáje.

RÓBIN HÓOD: Hóčeš rêči, da si govóriť z drúgim človékom, ki komandíra na postáji?

POLICÍST: Já.

RÓBIN HÓOD: Ta fánt je pa málo čúdæn.

KRÁLJ MATJÁŽ: Čúdæn típ. Ní to Túræk?

RÓBIN HÓOD: Nô, bomo začéli?

KRÁLJ MATJÁŽ: Kákor sæm rékæt – danášnja mladína... Róbin, tí si nas sklícať, zdáj pa povéj, zakáj.

RÓBIN HÓOD: Sáj sta slíšala tíste ljudí préj. Rêkli so, da so vês problém strípi, da otrôci zató ne bêrejo vêč tólíko knjíg. Nô, pa sæm míslíť, če bi poiskáli razbójnike, ki te strípe délajo...

KRÁLJ MATJÁŽ: Pa jim rêkli, naj délajo kaj drúgega... naj píšejo knjíge. Tó mi je vêsč. Kjé jih bomo pa nášli?

RÓBIN HÓOD: V môjih časih so razbójniki živéli v gozdôvih. In če smo mórali, smo jih védno nášli. Sáj sæm túdi jáz v gozdôvih domá.

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Jáz túdi.

MÍTJA: Jáz túdi.

KRÁLJ MATJÁŽ: Kdó je tó rékæt?

MÍTJA: Jáz. Ámpak je resníca!

KRÁLJ MATJÁŽ: Pa káj si míslíť - da te bomo vzéli s sebój?

MÍTJA: Vsê strípe poznám... če bom jáz zrávæn, jih boste velíko hitrêje nášli...

KRÁLJ MATJÁŽ: Sáj imá práv. Jáz o strípih nímam pójma.

RÓBIN HÓOD: Hm.

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Máli béli brát imá práv.

KRÁLJ MATJÁŽ: Práv, pa naj gré.

KNJÍŽNIČAR: Mítja, Mítja...

MÍTJA: Psssst! Samó stáršem povéjte, naj me ne čakajo!

RÓBIN HÓOD: Nô, káj še čakamo, grémo!

KRÁLJ MATJÁŽ: Pa pójdimo. Naj se pripravijo, stríparji!

POSLÉDNJI MOHIKÁNEC: Howgh!

POLICÍST: Ámpak jáz móram túdi z vámi! Komandírjev ukáz!

RÓBIN HÓOD: Já, čakaj málo...

KRÁLJ MATJÁŽ: Če je pa takó – ukáz je ukáz, káj hóčemo. Réd móra býti in disciplína. Grémo.

KNJÍŽNIČAR (gléda za njími): Lépa stvár. Me pa zaníma, káj bo iz téga.

bivalíšče *bostad, bostadsadress*

césar *-ja kejsare*

čáka *> väntar*

čas *tid*

danášnji *dagens (av dánæs i dag)*

eléktrika *el, elektricitet*

fánt *kille*

formálnost, -i *(f.) formalitet*

glás *Npl. glasôvi röst*

gré, šəł, šlá, íti *</> går*

há *hör ni, va (påkallar
uppmärksamhet)*

héj *hallå (påkallar
uppmärksamhet)*

hjá *jodå*

ígra *pjäs*

íšče, iskál *> söker, letar*

jádra *> seglar*

jáma grotta
junák hjälte, huvudperson
kám vart
kar takó utan vidare
katéri vilken
knjížnica bibliotek (av **knjíga** bok)
knjížničar -ja bibliotekarie (av
 knjížnica bibliotek)
komandír -ja befälhavare
kričí, kričať, kričála > skrika
kúp hög, massa
le i alla fall
ljudjé människor, folk
lók båge
Matjáž Mattias
měč svärd
mednárrodní internationell (av
 med mellan och **národ** nation)
mendá väl, antagligen
mladína ungdom (av **mlád** ung)
mladínski ungdoms-
muzéjski museal
na krátko kort sagt
načrt plan
nêgotóv osäker
nôž kniv
obléga > belägrar
odgovorí, odgovorít, odgovoríla <
 odgovárja svarar
oróžje vapen
pisátelj författare (av píše, písat,
 pisála > skriver)
podzêməljski underjordisk (av
 pod under och **zêmlja** jord)
poíšče, poiskát < leta upp
poklíče, -klíčať, -klicála < klíče
 ringer

pomóč, -i (f.) hjälp
poslédnji sista
potrdílo intyg, kvittering (av
 potrdi < intygat, bekräftar av
 trd hård)
predsédnik ordförande (av **pred**
 framför och **sedí, sedét** > sitter)
prijáva anmälan, registrering (av
 pri- ankomst till målet och
 jávi meddelar, anger)
prvi första
pst hysch, sch (uppmaning att vara
 tyst)
rajón område
razbójnik rövare
razúme, rozumét </> förstår
ročáj handtag (av **rôka** hand)
rod, Gsg **rodú** släkt, släkte
sestánək möte, sammanträde (av
 s-/z- (tillsammans) med och
 stojí, stát > står)
sôsed, Gsg **soséda** granne (av **s(o)-**
 /z- (tillsammans) med och **sedí,**
 sedét > sitter)
stáləŋ fast, beständig (av **stojí, stát**
 står)
stríp tecknad serie
strípar i serietecknare
strúp gift
svét, Gsg **svetá** värld
še ... nê inte ens
Túrək turk
učíteljica lärarinna (av **učí** lär)
ukáz order
vdá se < vdája se ger upp
vseêno likgiltigt

zbêre, zbrát < **zbíra** *samlar* (av **z-**
tillsammans och **bêre, brát** som

ursprungligen betydde *tar*)
zêmlja jord

72. Právzapráv

Polona Glavan (född 1974) har studerat litteraturvetenskap och engelska. Under 1990-talet publicerade hon kortare berättelser i litterära tidskrifter och antologier. 1997 fick hon en utmärkelse för bästa novell skriven av en student.

I hennes första bok *En natt i Europa* flyttas Jim Jarmusch' vision från filmen *The Night on Earth* från taxibilar till en tio timmars resa med ett nattåg mellan Paris och Amsterdam. Personer från hela världen befinner sig på tåget och de sammaförs tack vare Interrailbiljetterna de har i fickan. En flaska vatten inom räckhåll, en mognande ungdom, en vuxenvärld som håller på att formas och en sommar där tid och plats är i ständig rörelse innebär möjligheter att göra upp med gamla kärlekar och att upptäcka nya. Och naturligtvis finns där även ett helt kaos av högst personligt bagage i huvudet på huvudpersonerna och där tränger Polona Glavan tränger in när tystnaden lägrar sig i kupén.

“Povéj káj,” rêče ôna. “Govôri.”

“Káj naj govorím?” vprášam.

“Kárkóli,” rêče. “Govôri o vreménu, polítiki, náju. Kár hóčeš. Samó govôri.”

“Zakáj?” vprášam.

“Kar takó,” rêče. “Ráda bi te slíšala.”

“Slíšala?”

“Já,” rêče. “Ráda bi te ênkrat zarés slíšala. Nímam pójma, kákšæn sí, ko govoríš.”

“Pa saj véš, kákšæn sém,” rêčem.

“Kakó naj vém?” vpráša. “Kakó na svétu naj to vém?”

“Pa saj se kar naprèj pogovàrjava,” rêcem.

“Mogóče,” rêçe in me pogléda. “Ámpak vseêno bi ráda, da govoriš. Hóčem, da govoriš o mêni. Kàrkóli. Hóčem samó, da govoriš. Samó mêni.”

“Ajá,” rêcem.

“Govôri mi o tém, kar se bo zgodílo potém,” rêçe.

“Kdáj potém?” vprášam.

“Potém,” rêçe. “Jútri zjútraj.”

“Zaljúbljen bom váte,” rêcem.

“Jútri zjútraj?” vpráša.

“Já,” rêcem. “Zaljúbil se bom váte, ko te bom glédał, kakó spíš.”

“Səm lépa, kádar spím?” vpráša.

“Já,” rêcem. “Nedółžna si. Védno se zaljubim váte, kádar te glédam, kakó spíš.”

“Ne verjámem,” rêçe.

“Kakó – ne verjámeš?” vprášam. “Kaj ní to nékaj nájbolj resníčnega? Da se nekdó zaljúbi váte, kádar te gléda, kakó spíš?”

“Mogóče. Nísəm še razmíšljala o tém.”

“Pa pomísli zdáj,” rêcem.

“Me boš zbúdiť s poljúbom?” vpráša.

“Nê,” odgovorím. “Pústiť te bom spáti.”

“Zakáj?”

“Da te bom lahkó dljê glédať,” rêčem. “Kakó spíš.”

“Pa če bom že búdna?” vpráša. “Boš potém túdi zaljúbljen váme?”

“Ne vém,” rêčem. “Odvísno.”

“Od česa?”

“Takó. Od pogléda. Mogóče me boš glédala takóle málo néžno... Nô, če boš néžna, se bom gotôvo zaljúbiť.”

“In če ne bóm vêč túkaj?” vpráša. “Káj pa potém?”

“Potém bom jókať,” rêčem.

“In če te bom slíšala in ti prinêsla róbčək?” vpráša. “Káj pa potém?”

“Potém bom še bôlj zaljúbljen váte,” rêčem.

“Ámpak téga ne bóm storíla, vês.”

“Škóda,” rêčem. “Tedáj se bom obésiť.”

“Samó poskúsi,” rêče. “Samó poskúsi kaj tákega.”

“A nê bi še tí prišlá zrávən?” vprášam. “Kakó bi biló romántično, če bi náju nášli skúpaj.”

“Pa rés,” rěče. V sôbi je tóma, wéndar wídim njéne očí. “Práv imáš. To bi biló romántično. A bi naredíla nékaj tákega?”

“Lahkó,” rěčem. “Ali pa še káj bóljšega.”

“Věš, káj bi biló túdi lépo?” rěče čez nékaj hípov.

“Káj?” vprášam.

“Če bi šlá na želéznico in léгла na tír,” rěče. “Držála bi se za rôke in čakala na vlák. Ostáli bi samó nájini rôki, ki se držíta. Tó bi biló legendárno.”

“Pa rés,” rěčem. “Naredíva to.”

“Káj míslíš, da bo práva stvár, ki se bo potém zgodíla?” vpráša čez nékaj hípov.

“Vsí bodo govoríli o náju,” rěčem.

“Vsáj tó,” rěče. “Vsí časopísi bodo pisáli o náju.”

“Naênkrat se bodo vsí spómnilí, da so náju poználi,” rěčem.

“Po môjøm bi bý to dóbær motív za tragédijo.”

“Pa za fotografíje túdi.”

“Potém bova prišlá túdi v fílme,” rěče.

“Já.”

“Gotôvo.”

“Věš svét bo védeł za náju.”

“Já,” tího rêče čez čas. “Življênje bo pótno nájine smrti. Ámpak v resnici náju ne bó nikjér.”

“Kakó to mísliš – nikjér?” vprášam.

“Takó,” rêče. “Ne bó náju.”

“Zakáj nê?” vprášam.

“Zakáj?” rêče. “Zató, ker bo takó, kot je védno. Zbúdiť se boš, se oblékæť, spíť z máno kávo, mi vzéť zádno cigaréto in odšæť. Takó kot védno, boš odšæť. K njéj.”

“Ne bóm,” se poskúsim zlagáti.

“Dáj no,” rêče. “Dáj no. Zakáj nê bi? Zakáj bi bilá tá sréda tísta, ko nê bi bíť rád z njó? A mi lahkó povéš, zakáj?”

“Lahkó,” rêčem.

“Nô, zakáj?” vpráša.

“Zató, ker se bom zaljúbiť váte,” rêčem.

“Jój, máli,” rêče. “bódi iskrén vsáj s sábo, če že mêní ne govoriš resníce. Saj véš, da mi je že vsê jásno. Zakáj mi to govoriš, máli?”

“Ámpak to je rés,” rêčem. “Boš vídela.”

Léže na hrbæt in gléda v stróp.

“Že takó prevêč vídim,” rêče.

“Káj vídiš?” vprášam.

“Prevêč,” rêče. “Vsê. Tóliko stvarí vídim, da poznám vsák detájl. Vsê je ísto. Vídim na prímer tó, da se níč ne dogája. Vsê je takó, kot je biló vês čas. Vsê.”

“Smrít ní ísta,” rêčem.

“Jê,” rêče. “Túdi ôna je ísta.”

“Ní mogóče.”

“Kakó da nê?” vpráša. “Je zdáj lépša, kot je bilá préj?”

“Ní ísta,” ponovím.

“Pa jê,” rêče. “Zdáj se pogovárjava o njéj. Drúgo pa je takó kot včéraj, dánæs, vsê dní. Boš rékæł, da ní rés?”

Níč ne rêčem.

“Vêš káj?” rêče čez čas. “Jáz...”

“Káj?” vprášam.

Nékaj hípov me gléda.

“Níč,” rêče.

“Povéj,” rêčem in ji poglédam v očí. “Prósim.”

“Níč ní,” ponoví. “Míslim – níč pomémbnega. Májhna idêja. Nékaj totálno triviálnega. Právzapráv se vêč ne spómnim, káj sëm hotéla rêči.”

Poljúbi me na ústa.

“Za láchko nóč,” rêče. “Lepó spí, máli.”

“Tí túdi.”

“Já.”

Še málo ležím in glédam v stróp. Ko zaslíšim njéno mírno díhanje, položím ji rôko okróg pasú, in takó ostáneva do jútra. Vés čas dółge črne sénce v tišíni. Právzapráv se splôh ne znáva pogovárjati.

Förkortad och något förenklad.

búdəŋ *vaken*

dáj no *lägg av*

detájł *detalj*

díha > *andas*

dljê (komp. av **dółgo**) *längre*

drží, držał, držála, držáti > *hålla*

gotôvo *säkert*

hřbət *rygg*

idêja *idé*

iskrén *uppriktigt, ärlig*

ísti *samma, likadan*

jásəŋ *klar, tydlig*

jóka > *gråter*

kaj (= ali) *allmänt inledande*
frågeord med uppmaning att
svara ja

kar (det) *som*

kar napréj (= védno) *jämt,*
ständigt, hela tiden

kar takó *inget särskilt (eg. bara så*
där)

kárkóli *vad som helst*

láže se, lagát se > zláže se, zlagát
se *ljuga*

máli (bestämd form av **májhəŋ**)
lille, lilla

mírəŋ *lugn*

mogóč *möjlig*

mogóče *kanske*

naênkrat *med ens, plötsligt*

nájde, nášəł, nášla, nájti < *hitta*

nájín *vår (min och*
din/hans/hennes)

nedółžəŋ *oskyldig, oskuldsfull*

něžəŋ *öm, ömsint*

nikjér *ingenstans*

obési < *hänga*

obléče, oblékəł, oblékla, obléči <
obláči klä, ta på kläder

odvísəŋ + od + *genitiv beroende +*
på + ngt, avhängig + av + ngt

okróg + *genitiv runt*

ostáne, **ostál** < *bli kvar, återstå,*
förbli

pas, Gsg. **pasú** *midja*

píje, pít > spíje, spít *dricka*
po môtjəm enligt min mening
pótm + genitiv full + av/med + ngt
poglêd, Gsg. pogléda *blick*
pójəm *aning*
poljúb *kyss*
pomémbəŋ *viktig*
pomísli < tänka (efter)
poskúsi < **poskúša** försöka, testa,
pröva
práv rätt
právpapráv *egentligen*
prevêč för mycket
primér men **na prímer** exempel,
till exempel
pustí, pústiŋ, pustíla, pustíti < *låta*,
lämna
razmíšlja > **o** + lokativ *fundera* + på
+ ngt
resníca verklighet, sanning
róbčək *näsduk*
saj *ju*
slíší, slíšal > *höra*
smrít, -i (fem.) *död*

splôh över huvud taget
spómni se < **spomínja se** +
genitiv *minnas, komma ihåg* +
ngt
stróp innertak
škóda *synd*
téma mörker
tíh tyst
tír spår
tišina *tystnad* (av **tíh** tyst)
tólíko så mycket
verjáme, verjét > *tro*
vsáj åtminstone
vseêno i alla fall
zádnji *sista*
zaljúbi se, zaljúbiŋ se, zaljubíla se,
zaljúbiti se < *förälska sig*
zarés på riktigt
zaslíši, zaslíšal < *höra, få höra*
zgodí se, zgódiŋ se, zgodíla se,
zgodíti se < *hända, ske, inträffa*
zná > kan, vet hur, har förmåga
zrávən bredvid, och göra sällskap
želéznica *järnväg* (av **želézo** järn)